

967

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TAHRİR VE EVKAF
DEFTERLERİNE GÖRE
KAYSERİ VAKIFLARI

MASTER TEZİ

YASEMİN ÖZIRMAK

T. C.
Yükseköğretim Kurulu
Dokümantasyon Merkezi

ANKARA 1985

İÇİNDEKİLER

Önsöz

Giriş

Vakıf Defterlerindeki Kayseri Vakıflarının Kayıtları..1-53

10-BÖLÜM

Tarihi Kimliği Tesbit Edilebilen Vakıflar

A-Müessese Vakıfları 154-19

B-Şahıs Vakıfları.....193-200

11-BÖLÜM

Tarihi Kimliği Tesbit Edilemeyen Vakıflar.....200-216

SONUÇ.....216

BİBLİYOGRAFYA.....217-218

KISALTMALAR

K.E.D: Ko nya Evkaf Defteri

K.T.D: Kayseri Tahrir Defteri

V.Ş.D: Vakıf Şahsiyet Defteri

V.D: Vakfiye Defteri

Bel: Belleten

İ.A:İslâm Ansiklopedisi

TKZ:Türk Tarih Kongresi Zabıtları

SAD: Selçuklu Araştırmaları Dergisi

ÖNSÖZ

Arşivlerimizde geçmişimizi tarih metodlarının ışığıyla aydınlatmaya, daha gerçek ve daha eksiksiz değerlendirmeye yarayacak bir çok eser ve belgeler bulunmaktadır. Araştırmamıza kaynak teşkil eden tahrir ve evkaf defterleri bunlardan yalnızca ikisidir. Tarihimize ışık tutacak olan bu orijinal kaynaklar bu güne değin yeterince ele alınamamıştır. Bugüne kadar tahrir ve evkaf defterlerine dayanarak birçok çalışma yapılmıştır. Sınırlarımız içinde bulunan sancaklara ait ilk tahrir defteri yayınının öncülüğünü "Malatya Tahrir Defteri"ni yayınlayarak Doç. Dr. Refet Yinanç ve Yrd. Doç. Dr. Mesut Elibüyük yapmışlardır. Belli bir tarihte yazılmış ve belli bir bölgeye ait bulunan evkaf defterlerinin transkripsiyonunu ve değerlendirmesini esas alan araştırmamız ise, bu konuda yapılan ilk iki çalışmadan birisi olması özelliğini taşımaktadır.

Evkaf defterleri, Türk-İslâm kültürünün yayılmasında; beledi, içtimai hizmetlerin halka en iyi biçimde götürülmesinde, çeşitli köy ve şehirlerin kurulmasında çok önemli rolleri olan vakıfların kayıtlı bulunduğu resmi kaynaklardır. Tahrir defterleri de sosyal, kültürel ve ekonomik tarihimizi aydınlayabilecek ve kimliğimizi ortaya çıkarabilecek en önemli resmi kaynaklardan biridir.

Çalışmamıza Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Arşivinde bulunan iki evkaf ve bir tahrir defteri malzeme teşkil etmiştir. Tahrir defteri Kayseriye ait olup 1584 tarihinde yazılmıştır. Defter numarası 136 dır. Evkaf defterleri ise, biri 1500 tarihli ve 565 numaralı, diğeri 1584 tarihli ve 584 numaralı olup Konya'ya ait defterlerdir. Kayseriye ait vakıflar Konya Evkaf Defteri içinde kayıtlı bulunmaktadır.

terlerdir.Kayseriye ait vakıflar Konya Evkaf Defteri içinde kayıtlı bulunmaktadır.

Tahrir ve Evkaf Defterlerine Göre Kayseri Vakıfları adını taşıyan bu araştırma önsöz, giriş ve Vakıf Defterlerindeki Kayseri Vakıflarının Kayıtlarını müteakip iki ana bölüm halinde ele alınmıştır.

Önsözü takibeden giriş bölümü İlkçağdan XVI.yüzyılın ilk yarısına kadar Kayseri tarihini ihtiva etmektedir.

Çalışmamızda önsöz ve girişi müteakip Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Arşivinde bulunan 1500 ve 1584 tarihli Konya Evkaf Defterlerinde kayıtlı bulunan Kayseri vakıfları yer almaktadır.1584 tarihli defter belirtildiği üzere harap vaziyette olduğundan okunabilen kısımları değerlendirilmiştir.1500 tarihli defterde kayıtlı olan vakıflar , hemen hemen aynı şekilde 1584 tarihli defterde de kayıtlıdır.1584 tarihli defterde vakıf sayısı daha fazladır.Kayıtların verilmesinde 1500 tarihli defterdeki sıra esas alınmıştır.Bunu müteakip 1500 tarihli defterde olmayıp 1584 tarihli defterde bulunan vakıfların kayıtları da verilmiştir.

Birinci bölüm Tarihi Kimliği Tesbit Edilebilen Vakıflara ayrılmış olup ,Müessese Vakıfları ve Şahıs Vakıfları olmak üzere iki ayrı kısımda değerlendirilmiştir. Müessese Vakıfları kısmında önce binalar ve yapıları tanıtilmiş,akabinde her iki evkaf defterinde kayıtlı bulunan vakıfların gelirleri sıralanmıştır.Burada Kayseri Tahrir Defteri'nde ,incelenen vakfa

ait bulunan vakıf köy ve mezraalar ile ;köylerin,kayıtlı ise nüfusları da verilmiştir.Aynı zamanda vakıf köylerin bugünkü adları ve nere ye bağlı oldukları belirtilmiştir.Müessesese Vakıfları ve Şahıs Vakıfları kısımları için Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşiv inde bulunan Kayseri-Balıkesir Fihrist'inden faydalanıp ,evkaf defterlerinden tesbit ettiğimiz vakıfların, vakfiyeleri olanlarının vakfiye defteri numaralarını,şahıs kaydı olanların şahsiyet defteri numaralarını dipnotlarda vermiş bulunuyoruz,

İkinci bölüm Tarihi Kimliği Tesbit Edilemeyen Vakıflara ayrılmıştır.Bu bölümde evkaf defterlerinden tesbit ettiğimiz vakıfları,tahrir defterlerine de dayanarak vakıf köy ve mezraaları, köylerin nüfusunu,bugünkü adlarını,vakfiye defteri numaralarını, , şahsiyet defteri numaralarını vererek değerlendirdik.

Bu araştırma,Anadolu Selçukluları,Beylikler veOsmanlı Devletinin Kuruluş Döneminin sosyal,ekonomik ve kültürel tarihini aydınlatmaya katkıda bulunmak amacını gütmektedir.

İlk kez bu tür bir çalışma yapmış olmaktan ve üzerinde çalıştığımız defterlerden birinin harap vaziyette olmasından dolayı istemiyerek yapmış olduğumuz hatalar varsa ,bunların bağışlanabileceği ümidindeyiz.

Bize,butezi vererek geniş çalışma imkânı sağlayan ,araştırma ve çalışmalarında hiçbir yardımı esirgemeyen Hocam Doç.Dr. Refet Yinanç'a,Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Arşivi ve Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi personeline teşekkürlerimi sunmayı borç bilirim.

YASEMİN ÖZIRMAK

GİRİŞ

Erciyes dağının kuzey kesiminde bulunan Kayseri, tarihte birçok ticaret yollarını üzerinde bulundurmasından dolayı önemli bir Orta Anadolu şehridir. Bu şehre Romalılar döneminde Caesarea adı verilmiş olup, bu isim Arapça'da Kayseriyye, Osmanlıca'da Kayseriye şeklinde okunmuş, modern Türkçe'de ise Kayseri olarak telaffuz edilmiştir. (1) Halil Edhem'e göre Kayseri'nin eski adı "Mazaka" veya "Özopya" (Eusebia) dır. Burası Anadolu'nun İslâm öncesi devrelerinde Kapadokya'nın merkezi olup, bu bölgelere Erciyes de dahil olmak üzere Kilikya denilirdi. "Eski Kayseri veya "Eski şehir" denilen yer, Erciyes eteklerine yakın ve yüksek bir yer üzerindedir. Ve burada çoğunluğu Bizanslıları dönemine ait olan kilise, ev, hamam, mabüt gibi binaların kalıntıları bulunmaktadır. (2) Besim Darkot Ermenilerin "Zorzot" ismini verdikleri bu eski Kayseri'den bugün hiçbir şey kalmadığını belirtmektedir. (3) Halil Edhem, yeni şehrin kuruluşu ile ilgili olarak muhtelif rivayetlerin bulunduğunu bildirmektedir. Bu rivayetlerden bazılarına göre, şehirde bulunan kale bir İslâmî eserdir. Bazılarına göre ise, İslâm döneminden önce yapılmıştır. İslâm tarihçileri bu eski şehirden söz ederler ve kasabanın önce orada olduğunu belirtirler. Fakat yer değişikliğinin ne zaman yapıldığını haber vermezler. ~~Katip Çelebi~~ Evliya Çelebi bu kaleyi Alaâddin Keykubad'ın Rumlardan aldığını, Katip Çelebi ise Cihannümasında kalenin Alaâddin Keykubad tarafından yeniden yaptırıldığını söylüyor. (4)

Besim Darkot'a göre, Kayseri çevresi İç Anadolu'nun en eski yerleşim merkezlerinden biri olup, şehrin kuzey doğusunda, Kara-

(1) R. Jennings, Kayseri, Ansiklopedia of İslâm, C. VI.

(2) H. Edhem, Kayseri Şehri, Ankara 1982, S. 24

(3) B. Darkot, Kayseri, I. A. VI.

(4) H. Edhem, a. g. e. S. 24

Höyük veya Kültepe ismi verilen yerde M.Ö XXV.yüzyıla ait çivi yazılı tabletler bulunmakta⁽⁵⁾,Babilîlilerin ve Asurların Kayseri'ye hakim olduklarını gösterir.

Halil Edhem,Mazaka adının Kapadokyalıların büyük ataları "Mosoch"dan Özepya adı ise Kapadokya krallarından Ariarothos Eusebes'den gelebileceğini söylemektedir.M.S.17'de Romanın bir eyaleti haline gelen Kapadokya'nın son kralı Arhalaios'un Kayseri'yi Kesarea adıyla idareye zorlaması,Ermeni kralı II.Tigranes'in M.Ö 77'de Kayseri'yi alarak halkını yeniden kurduğu Tigranu Kerta yani Meyyafarikin(Silvan)'e yollaması ve M.S 260 larda Sasani kralı I.Şâpur'un Kayseri'yi ele geçirmesi Kayseri nin Eskiçağdaki durumu ile ilgili önemli olaylardandır.VII.a- sırdan itibaren Kayseri,bütün Doğu Anadolu ve İç Anadolu şehirleri gibi,Arapların tecavüzüne uğramıştır.Burası 71(690-91) yılında Abdülmelik,108(726-27)'de Meslene b.Abdülmelik,108(729-30 de Said b.Hişam ve 114(732-33)'de Süleyman b.Hişam tarafından geçici olarak istila edilmiştir.(6)

Kayserinin Türkler tarafından Bizanslılardan ne zaman ve kimin eliyle alındığı hakkında tam bir bilgi yoktur.Sadece 1071 Malazgird Muharabesinden sonra Türk hakimiyetine girmiş olduğu bilinmektedir.Bu bölgenin ilk sahipleri konusundaki rivayetler de çeşitlidir.Bazılarına göre bölgenin ilk hakimi Selçuklular, bazılarına göre ise Danişmendîlilerdir.Amasya Tarihi yazarı Hüseyin Hüsameddin Kayseri'nin ilk hakimi olma hakkını Danişmendîlilere tanır.Bu yazara göre,Kayseri mücahid Turasan Bey tarafından fethedilmiş ve Melik Danişmend Ahmed Gazi'nin devletine katılmıştır.Melik Danişmend Gazi Kayserinin ilk valisidir.

(5)B.Darkot,Kayseri,I.A

(6)H.Edhem,a.g.e.S.26

Onun ölümü üzerine 1094 senesinde yerine Gümüş-Tiğın Gazi geçmiştir.(7)Osman Turan bu konu ile ilgili olarak,1067 de Türklerin Kızılırmak(Halys)vadisini takiple Kayseri'yi fethettiklerini söylemekle yetinir.(8)Yukarıda işaret edilen tarihlerde Kayserinin Türklerin eline geçtiği bilinmekle birlikte,bu şehirde Selçuklular dönemine ait olan en eski tarihli kitabe 1193 tarihlidir.Bu kitâbe II.İzzeddin Kılıçarslan'ın oğullarından Kayseri Meliki Nureddin Sultansah'a aittir.Kayseri XII.yüzyılın sonlarına doğru,II.Kılıçarslan'ın on iki oğlundan biri olan Nureddin Sultansah'ın payına düşmüş fakat o,kardeşi Kutbeddin tarafından öldürülmüştür.Daha sonra şehir Kılıç Arslan'ın diğer oğlu Rüknettın Süleyman'ın eline geçmiştir.Bunun ölümünden sonra yerine oğlu geçmişse de amcası I.Gıyaseddin Keyhusrev tarafından tahttan indirilmiştir.Bu sırada bu hükümdara yardımcı olan Danişmendli Yağıbasan atalarından Melik Muhammed Gazi'nin yaptırmış olduğu Ulu Camii'yi tamir ettirmiştir.Gıyaseddin Keyhusrev'in ölümü üzerine oğullarından İzzeddin Keykâvus,o sırada vali bulunduğu Malatya'dan Kayseri'ye çağrılıp,tahta çıkarılmıştır.Bu sırada kardeşi I.Alaaddin Keykubad,Ermeni kralı II.Leon'un yardımıyla onu Kayseri'de muhasara etmiş fakat başarılı olamamıştır.Ağabeyi İzzeddin Keykavus'un ölmesi üzerine yerine geçen I.Alaaddin Keykubad,Kayseriyi Konya ve Sivas gibi devletin merkezlerinden biri yapmış,hatta Moğol tehlikesine karşı şehrin surlarını tamir ettirmiştir.Bu şehir,onun ve yerine geçen II.Gıyaseddin Keyhusrev'in zamanında Selçuklu mimarisinin özelliğini taşıyan eserlerle bezenmiştir.Fakat 1243 tarihinde vuku bulan Kösedag yenilgisinden sonra Selçuklu Devletinin po-

---

(7)B.Darkot,Kayseri.I.A.

(8)O.Turan,Selçuklular Zamanında Türkiye,Ank.1979 S.19

litik gücünü kaybetmesiyle Moğollar Anadolu'da yayılmaya başladılar. Bu yayılma sırasında meydana gelen tahribatlardan Kayseri şehri de nasibini almıştır. Bu sırada, Emir Şemseddin'in müdâfaa ettiği şehir 1245 yılına kadar Moğol istilâsına marûz kalmıştır. Bundan sonra 1277 de Memlûk Sultanı Baybars Moğollara karşı savaş açmış ve onları Elbistanda yenilgiye uğratarak Kayseri'ye gelmişse de birkaç günden fazla kalmamıştır. 13. yüzyılın sonlarından itibaren İlhanlılar tarafından Anadoluya idare etmek üzere gönderilen umumi valiler, Kayseride metbuları adına sikke bastırmaya başlamışlardır. 1343 yılında da Emir Eretna hakimiyeti eline geçirmiştir. Onun kurduğu devlet 1380 tarihine kadar ayakta kalabilmiştir. 1380 tarihinde Eretna devletinin başında küçük yaştaki Mehmed Bey'in bulunmasından faydalanan Kadı Buhaneddin Ahmed kendisini hükümdar ilan etmiştir. Devletin merkezini Kayseri'den Sivas'a naklederek, Kayseri'ye akrabası Seyh Müeyyed'i vali tayin etmiş, fakat bir müddet sonra kendisine isyan ettiği için valiyi idam ettirmiştir. Şehir, ilk defa 1398 tarihinde, I. Bayezid döneminde Osmanlıların eline geçmiştir. Fakat 1402 tarihindeki Ankara yenilgisinden sonra, Anadolu'daki beylikleri ihya eden Timur tarafından bu bölge Karamanoğullarına verilmiştir. Bir müddet sonra 1419 tarihinde Mısır Sultanı şehri Karamanoğullarından alıp Dulgadıroğullarına vermiştir. (9) Ancak, Mehmet Çayırdağ, 1435 yılında Karamanoğlu İbrahim Bey'in şehri Dulgadıroğullarının elinde olması üzerine Kayseri'nin tekra Karamanoğullarının eline geçtiğini söyler. (10) H. Edhem de bu tarihlere Kayseri'nin kimi zaman Dulgadırlilerin kimi zaman Karamanlıların elinde kalabileceğini ve 1465 tarihli Pir Ahmed Bey'in kale kitâbesine binden buranın bu tarihte Karamanoğul-

(9) B. Darkot, Kayseri, I. A.

(10) M. Çayırdağ, Kayseri'de kitâbelerden XV ve XVI. yüzyıllarda yapıldığı anlaşılan ilk Osmanlı yapıları. V. D. XIII. S. 543

VIII

larının elinde bulunabileceğini söylemektedir.(11)M.Çayırdağ ise 1435 de Karamanoğlu İbrahim Bey'in bu şehri ele geçirmesinden sonra 1464 e kadar Kayseri'nin Karamanoğullarının elinde kaldığını belirtir.Aynı yazara göre,bu tarihte Bulgadiroğlu Süleyman Bey Osmanlılardan yardım isteyerek şehri geri almak istemiş,fakat başarılı olamamıştır.1464 yılında Karamanoğlu Pir Ahmed Bey kerdeşleri ile taht mücadelesi halindedir.Ve bu mücadelede kendisine yardım etmesi için Osmanlı hükümdarı II. Mehmed'e Kayseri ve civarını vermiştir.Böylece Kayseri bu tarihte kesin olarak Osmanlılara geçmiştir.(12)Halil Edhem 1466 da Fatih'in Konya'yı alarak Karamanlılara vermesi üzerine,Kayseri'nin tekrar Dulgadirliilerin hakimiyetine girdiğini akla uygun bulmaktadır.Bu tarihten sonraki beyler Osmanlı hakimiyetini tanımışlardır.Bu bölgedeki Dulgadirli hakimiyeti de I.Selim'in İran seferinden dönüşünde Alâüddevle Bozkurt Bey'i Hadım Sinan Paşa'ya idam ettirmesi ile son bulmuştur.(13)

---

(11)H.Edhem,a.g.e.S.28

(12)M.Çayırdağ,a.g.m.S.543

(13)H.Edhem,a.g.e.S.28

VAKIF DEFTERLERİNDEKİ KAYSERİ VAKIFLARININ KAYITLARI

D.N.565

196/a

VAKF-I MEDRESE-İ PERVANE
Der nefis-i kayseriyye der tasarruf-i
Mevlâna Ümmet

MALİKÂNE-İ KARYE-İ GÖKERİN TABİ-İ
URGÜB
Hasıl-ı Âşar
Galle 335 Keylçe 2226
Öşr-i Kovan 50

MALİKÂNE-İ KARYE-İ ORTAKÖY TABİ-İ
KIRŞEHİR
Hasıl
Galle 28 mud bi muddı Konya
Behâ 1680

MALİKÂNE-İ MEZRAA-İ HALICI MENTEŞE
KARYE-İ BOĞALUDUR

Hasıl
Galle 10 muddan bi muddı Kayseriyye 300
Öşr-i Bostan 50

İCARE-İ Zemin-i Medrese-i mezbure ki
dekâkin sahteend 38 bab
Mamur 28 bab
Harab 10 bab
fi sene 1200

İCARE-İ Zemin bab-ı harab

Bağ
Der sınır-ı karye-i TALAS
fi sene 50
Bezirhane hali.

MİNNA

İcare-i mahsulât karye-i Gâkerin ve
Ortaköy ve Göynük el mezburun an
Karılı nefis-i Kayseriyye, Hums galle 14
muddan bi muddı Kayseriyye
Behâ 420
Cemân mahsulât-ı vakf-ı mezkûre 3287

D.N.584

Nahiye-i Kayseriyye der Liva-i mezbûr

87/a VAKF-I MEDRESE-I PERVANE

Medrese-i mezkûrun binası bi'l-küllîye münhedim olmuş ve yeri icareye virilüb müderrisi an vakıf. 6 daders ider. Külük camii kurbunda evsati olmuş Pervane medresesi ol medresede ders itmek münâsiptir. İki canibe vâkıfın ruhuna sevabı azim hasıl olur.

KARYE-İ GÖKERİN TABİ-İ KASABAY-I ÜRGÜŞ

MA-mezraa-i Kara tâbi-i m. Hasıl-malikâne 3000.

KARYE-İ ORTAKÖY TABİ-İ KIRŞEHİR

Ma mezraa-i Hacıviran. Der defter-i atik. Hasıl-, malikâne 4870

KARYE-İ GÖYNÜK TABİ-İ KIRŞEHİR

Ma mezraa-i Kuruharin

Hasıl-ı malikâne 3440

İcare-i zemin-i medrese haliya dükkândır. Bab 57.

Fi sene 4000

KARYE-İ MİLLİCE TABİ-İ KARATAŞ

Binalar yapar Yürükleri burda mütemekkindir.

Hasıl-ı malikâne 3200

ZEMİN-İ PERVÂNE ve muceb-i arazi haliya tamire kâbil.

HANE hali.

HANE-İ Vakf-ı Hatun.

Bil'âhire medrese içinde olmak münasibdür. Mestur der atik.
Minha 18500

EL MASRAF.

Vazife-i Müderris

Fâ yevm

Cihet-i Talebe

Fi yevm 5

Cihet-i Cibâyet

Suret-i defter-i cedid-i evkaf-ı liva-i mezbur budur ki, nahl
olundu. Tahriren fi evahir-i şehr-i şabani'l muazzama sene
sitte ve seb'in ve mieti ve tahvil

196/b VAKF-I MEDRESE-İ NASİRİYYE

NİSF-I MALİKÂNE-İ KARYE-İ İSPİLE

Hasıl 2748

Galle 8 muddan bi-mudda Kayseriyye 2300

Öşr-i Kovan 87

An Öşr-i Ketan 40

An Öşr-i Meyva 15

An Resm-i Asiyab 7

NİSF-I MÂLKÂNE-İ KARYE-İ KÜÇÜK BURUN-GÖZ

Hasıl. 6043

Hinta 16 muddan 480

Şair 21 muddan 52

An Öşr-i Kovan 8

An Öşr-i Bağ 41

An Öşr-i Meyva 12

NİSF-I ASİYAB-İ ŞERAFEDDİN TABİ-İ

KARYE-İ GESİ ber vech-i münâsafa

Hasıl el-galle 15 muddan 450

NİSF-I ZEMİN meydan haricinde Hoca

Vatan yeri dimekle ma'ruf iki kıt'a.

Galle muddan 60

YEKÛN 3902.

D.N.565

196/b VAKF-I MEDRESE-İ SAHİBİYE

Der tasarruf-ı Mevlâna İbadullah.

MALİKÂNE-İ MEZRAA-İ GERGÜRİN

TABİ-İ KARYE-İ TOMAZRA.

Hasıl el galle.

Hinta 45 mud.

Şair 25 mud

Baîâ 2100.

ZEMİN ki sahibi Piri dimekle

ma'ruf der rah-ı Talas.

Kıt'a.

Hasıl-ı Galle muddan 60.

197/a MALİKÂNE-İ KARYE-İ MADERDERİN

Der nahiye-i YAYLACIK ber mu -

ceb-i defter-i Kadıy-ı Kayseriyye.

Hasıl

Hinta 10

Şair 10

Baîâ 600

MEZRAA-İ BİNKAŞTAŞ TABİ-İ KARYE-İ

MEZKUR ber muceb-i defter-i kadıy-ı

Kayseriyye.

Hasıl-ı Galle 10 300

İCARE-İ arazi-i hanha-i mevâfi medrese

binası gayrun mülkü.

ICÂRE-İ arazi-i hanha-i Ulubazar yerleri vakfın
bina gayrun. Sahib-i mülkün ile sahib-i vakfa icare-i
tansif iderlermiş.

50 bab. fi şehr:8, fi sene:3600

ICARE-İ Arazi-i hanha-i havali-i medrese binası gayrun
mülkü.

26 baben, fi sene:55 mükerrer.

YEKÜN 6895

D.N.584

87/b VAKF-I MEBRESE-I SAHİBİYE

İare ve tevliyet ve cibâyet merkûmdur.

MEZRAA-I GERGÜRİN TABİ-I KAYSERİYYE .

Hasıl 600

KARYE-I MADERDERİN ve ma'lûm.

MEZRAA-I BINKAŞTAŞ tabi-i m.

Hasıl

Fi sene 300

İCÂRE-I ARAZI-I hanhâ der etraf-ı medrese .

Fi sene 55

İCÂRE-I ARAZI-I hanhâ der karye-i

Ulubazar bab 40.

Fi sene 86

İCÂRE-I ARAZI-I Dekâkin bab 47.

Fi sehmen 300

Fi sene 3600

İCÂRE-I ARAZI-I hane der karye-i Dekâkin.

Fi sene 50

ZEMİN der rah-ı Talas ber icâre .

Fi sene 75

YEKÜN 4760

D.N.565

197/b VAKF-I MEDRESE-İ MELİK MEHMED GAZİ

Der tasarruf-u Mevlâna Mustafa bin Elvan.

MALİKÂNE-İ KARYE-İ GERMÜR. 2255

Hinta 14 muddan

Şair 21 muddan

Öşr-i Bağ 620

Öşr-i Meyve 110

Öşr-i Kovan 55

MALİKÂNE-İ KARYE-İ DİBEK. 2346

Hinta 14 muddan

Şair 21 muddan

Öşr-i Bağ 1200

Öşr-i Kovan 60

Öşr-i Ceviz 21

ASİYAB

Hasıl-ı Nısf 15

YEKÜN 9301

D.N.584

87/b VAKF-I MEDRESE-I MELİK MEHMED GAZİ

Der nefis-i Kayseriyye .

İare zaidir.Ref'i lâzım .

KARYE-I GERMUR TABİ-I KAYSERİYYE .

Hasıl-ı malikâne-i tamamen.349

KARYE-I DİBEK tabi-i .

Hasıl-ı malikâne-i tamamen.2815

YEKÜN 6305

EL MASRAF

Cihet-i Müderris .

Fi yevm 15

Cihet-i Talebe .

Fi yevm 2

Cihet-i Hitabet ve cibayet .

Fi yevm 1

D.N.565

198/a VAKF-I CAMLI VE MEDRESE-I HOND HATUN

Zevce-i Sultan Alaaddin der tasarruf-u Mevlâna Abdurrahman.

NISF-I MALİKÂNE-i KARYE-I SÂLUR

Hasıl 2332

Hinta 63 mud

Seğrek 5 mmd 240

Şair 57 mud

Öşr-i Besatin 130 mud

Öşr-i Bağ 20

Bahâ 2040

MALİKÂNE-I Karye-i ZENCİDERE

Hasıl 445

Hinta 50

Şair 30

Öşr-i Bağ 240

Öşr-i Ceviz 120

Öşr-i Bostan 40

Öşr-i Şağgam 80

Öşr-i Kovan 50

MALİKÂNE-I MEZRAA-I EMİRHAN

Der nezd-i Karası.

Hasıl

Hinta 10

Şair 16

Asiyab 6 zat

Bahâ 980

YEKÜN 7332

NİST-I MALİKÂNE-İ Karye-i BEYANİ

Hasıl 1325

Hinta 20 mud

Şair 15 mud

Öşr-i Bostan 15

Öşr-i Kovan 20

Seğrek mud 4 240

Bahâ.1050

MALİKÂNE-İ Karye-i Tabi-i KAZOVA der

Nahiye-i TOKAD ma malikâne mezraa-i

SARAYCIK der Nahiye-i KAZOVA, ÇEMGÖZ

nam köyü eker imiş. Ve Karye-i HALICILAR

ve TAVUKÇULAR'dan bazı ve Eyne Bazarından

bazı ekerlermiş. Ve Öşr-i Bagat ve Besatin

ve gayruha minel-mahsulât. Ber vech-i maktu.

fi sene.7000

KİST-I Hamam-ı Hond Hatun der Kayseriyye.

fi yevm 17

fi sene 6840

AN MALİKÂNE-İ Bağçe-i HASANPEY Sülüs -i
ahmas defter-i Köhne'de nisf kaydolunmuş sonra üç hums
düz olunmuş,ber vech-i maktu.
fi sene 200

MALİKÂNE-İ arazi-i der nevahi-i şehrii Kayseriyye.

ZEMİN-İ Devletşah der kurb-ı medrese-i
mezbure.Kit'a

ZEMİN-İ diğér der kurb-ı medrese nezd-i
rah Kit'a.

ZEMİN-İ MÜN HOCA der rah-ı Sivas.

Kit'a

YEKÜN 300

ZEMİN-İ Şeyh ve Şerefüddin ve Rıdvan ve Bey Paşa muttasıl-ı
zemin-i Devletşah.4kit'a.

ARAZİ-İ hanha-i der mahalle-i Kürd 20 bab.

KURUN-İ Safih nezd-i Hamam-ı Hond.

Fİ sene 80.

Suret-i tevabi ber mucceb-i defter-i köhne.

CIHET-İ Müderris fi yevm 20.

CIHET-İ Talebe fi yevm 10.

CIHET-İ Tevliyet fi yevm 5.

CIHET-İ Iare fi yevm 2.

CIHET-İ Hitâbet fi şehr 15.

CIHET-İ Imam-ı Camiî mezbur. fi şehr 10.

CIHET-İ Huffaz dört neferen fi şehr 20.

CIHET-İ Hod-nân-ı Tevliyet fi şehr 10.

CIHET-İ Ferraş nefer 1 fi şehr 50.

CİHET-I Cibayet fi yevm 2.

BAHA-† Revgan-ı şem^c ve çayır fi yevm 1

RAKABE fi yevm 3.

YEKUN

Galleyi şehre götürmeye ikişer akçe icare verürler imiş.

Cem'an cami-i ve medrese-i Hond Hatun 14992.

D.N.584

8 /b VAKF-I CAMI-I VE MEDRESE-I HOND HATUN

Zevce-i Sultan Alaaddin ber mucceb-i vakıfnâme el müverrah fi
sene-----

KARYE-I SALUR TÂBİ-I SAHRA der Kayseriyye.

Hasıl-ı nisf malikâne 5828

KARYE-I ZENCİDERE TÂBİ-I CENNETARZI

--- der Kayseriyye.

Hasıl-ı malikâne-i tamamen 2090

KARYE-I EMİRDAD TÂBİ-I ASMALIK

Yürügân Asmalıkta evlâd-ı Eşref ziraat iderler. Der Kayseriyye

Hasıl-ı malikâne-i tamamen 970

KARYE-I YAYANI TÂBİ-I SAHRA

der Kayseriyye.

Hasıl-ı nisf malikâne 1278

EL MASRAF

Vazife-i Mevlâna Müderris

Fi yevm 40

Vazife-i Talebe.

Fi yevm 10

Vazife-i Hitâbet.

Fi yevm 5

Vazife-i İmamet.

Fi yevm 3

Vazife-i Nuffaz. Mefer

Fi yevm 3

Cihet-i Müezzinan Nefer

Fi yevm m.2

Cihet-i Ferraş.

Fi yevm 7

Cihet-i Cibâyet.

Fi yevm 2

Cihet-i Şem-irevğan ve hasır.

Fi yevm 1

Cihet-i Rakabe.

Fi yevm 3

D.N.565

L98/b VAKF-I ZAVIYE-I HOCA VATAN

Der tasarruf-ı Mevlâna Cafer be-berat-ı padişah-ı alempenah.

MALİKÂNE-I KARYE-İ KARAYUK TABİ-I KAYSERİYYE .

Hasıl 4180

Hinta 90 muddan

Şair 90 muddan

Bahâ 3900

Öşr-i Bağ 100

Öşr-i Postan 80

Öşr-i Kovan 100

MALİKÂNE-I MEZRAA-İ İLÇİ VE LÖKE TABİ-İ DEVELİU ber muceb-i defter-i kadı.

AN KARYE-İ LÖKE NİST-I MALİKÂNE bi-muddı Konya.

Hasıl-ı an malikâne.

Zemin der meydan ber muceb-i defter-i kadı.2kitâ.

Galle muddan 60

Bağçe der karye-i zaviye ber muceb-i defter-i kadı.Kit'ayan.

Fi sene 200

ZEMİN-I Bağ-ı harab der nahiye-i Gizric (Güzelce)

Hasıl muddan 60

Rekabeden fazla olan şeyh veayendeye ve revendeye sarf olunacak deyü vakfiyede mesturdur.Cihet-i kayyum-ı zaviye-i mezbure.

Galle 10 muddan 300

YEKUN 9922.

D.N 584

89/a VAKF-I ZAVİYE-İ HOCA VATAN

Der nefis-i Kayseriyye .

KARYE-İ KARAYÜK TABİ-İ KAYSERİYYE

Hasıl-ı Malikâne 644

ZEMİN-İ İÇ TABİ -----

Hasıl-ı malikâne -----

D.N.565

199/a VAKF-I MEDRESE-İ KÖŞK

MALİKÂNE-İ KARYE-İ ENDRONİK (ENDERLİK)

Hasıl 3492

Öşr-i Hınta 92 muddan

Öşr-i Şair 15 muddan

Bahâ 1910

Öşr-i Segrek 30 Keylçe 12

Öşr-i Şalgam 150

Öşr-i Kovan 182

Öşr-i Ceviz 100

an Öşr-i Bogat 348

an Öşr-i Sebzevat 290

an Öşr-i Meyva 200

an Öşr-i Bostan 80

an Öşr-i Ketan 180

an Öşr-i Kiraz 100

an resm-i Asiyab bab 5, fi 4 şehr 40

an Öşr-i Nohut 80

MALİKÂNE-İ KARYE-İ ERDEMESON TABİ-İ

KARAHISAR DEVELÜ

Hasıl 2423

Hınta 300 Keylçe

Beha 2100

Öşr-i Bağ 188

Öşr-i Ceviz ve Zerdolu 60

Öşr-i Kovan 95

MALİKÂNE-İ Karye-i Hacılar tabi-i KARA

HISAR DEVELÜ.

Hasıl 1383

Galle 250 Keylçe

Öşr-i Bostan 23

Bahâ 895

MALİKÂNE-İ Karye-i KARILCA MA Mezraa-i

Pir Ak Hacı ve İkinci Köy, Teke Taşve Böcek

Samed tabi-i Karye-i mezbure der Nahiye-i Osmancık
der vilâyet-i Rum.

Hasıl fi sene be-muddı Amasiyye 6030

Galle 200 mud be-muddı Amasiyye 6000

an Öşr-i Meyva 15

an Öşr-i Kovan 15

HARİM-İ Köşk ez binai'l-mezbur ma zeminha

ki der birun-u harim-i mezburest ve zemin-i

Gelincik ortağ ekülürmüŝ.

Hasıl 1650

Hınta muddan 20

Şair muddan 20

Öşr-i Bostan 450

el-Galle 40 mud 1200

MALİKÂNE-İ Harim-i Pervane der birun-u şehr-i

Kayseriyye. Tabi-i mahalle-i Kürtler. Evvel köhne

defterde bazı ortağ ve bazı öşr ekülürmüŝ. şimdi

bazı sülüs ve bazı hums ekülür.

Hasıl el Galle

Hınta 100 muddan 150

Şair muddan

ARZ-İab-ı nehr-i Köşk ve Pervane kimesnekarışmaz
ikiyandan vakıptır.

fi sene 780

ASİYAB der nezd-i Köşk evvelden kimesine
karşı gelmemiş.

Fi sene defter-i köhne'de 100 akçe kayd
olunmuş amma zat.

Cem'an mahsulat-ı medrese-i Köşk 15808

D.N.565

200/a VAKF-I MEDRESE-İ VE DARÜ'ŞŞİFÂ,

Der tasarruf-ı Mevlâna Alâeddin ve medrese-i
Gıyasiye der tasarruf-ı Mevlâna Hasan mü-
tevellî Pehlivan Ahmed nam-ı diğêr Tokmak.

MALİKÂNE-İ KARYE-İ TALAS.

Hasıl-ı	8102
El,Galle 95 muddan	2850
Öşr-i Bôgat	3240
Öşr-i Meyva	1200
Öşr-i Kovan	80
Öşr-i Ceviz	60
Öşr-i Bostan	640
ASİYAB 3 bevvab	
NİSF-İ HASIL	

MALİKÂNE-İ KARYE-İ ERKİLET

Hasıl	12149
El Galle 336 Keylçe	10.080
An Öşr-i Kovan	260
An Öşr-i Bağ	1429
An Öşr-i Meyve	220
An Öşr-i Ceviz	160

Mezraa-i Acı Kuyu el meşhur Bacılca der
nezd-i Karasu.

Hasıl-ı Galle 12 muddan	360
-------------------------	-----

KİST-İ Hamam-ı Sultan der Kayseriyye

fi yevm	12
fi sene	6120

İCARE-İ Arz-ı Hamam der nezd-i darüş-şifa hâli
Zemin-i sebze der nezd-i medrese hâli
SÜLÛS-ıMalikâne Karye-i Yozgat (Hariç
ez vakfiye, Mülhak)
Hasıl-ı Galle
Hinta 12 muddan
Şair 50 muddan
Bahâ 1860
Öşr-i Bağ 4 Hadis
Öşr-i Bostan 60
Cem'an mahsulât-ı medrese-i Darüş-şifa 29223 .

D.N.584

87/a VAKF-I MEDRESE-İ GIYASIYE VE MEDRESE-İ DARÜ'Ş-ŞIFÂ

KARYE-İ TALAS TABİ-İ KAYSERİYYE

Hasıl-ı Malikâne 10080

KARYE-İ ERKİLET TABİ-İ KAYSERİYYE

Hisse-i sülüs

Hasıl 533

HAMAM-I SULTAN der nefis-i Kayseriyye

Fi sene an icare 8520

İCÂRE-İ ARZ-I Hamam nezd-i Darüş-şifa

Fi sene 50

ZEMİN-İ SEBZE nezd-i medrese haliya ( ) olmuştur.

Fi sene an icâre 30

MEZRAA-İ ACIKUYU el meşhur YASSICA nezd-i KARASU

Hasıl-ı malikâne 290

KARYE-İ EFKERE TABİ-İ KAYSERİYYE

Vakf-ı Sultan Gıyaseddin Keyhusrev nezd-i Darüş-şifa-i Sivas.

Hasıl-ı Malikâne 8980

ZEMİNHA vakf-ı Darüş-şifa-i Sivas an mahsulü karye-i Efkere.

6950

MEZRAA-İ SASLU TABİ-İ KAYSERİYYE

Hasıl-ı Malikâne 490

Cem'an 43633

EL MASRAF

Evkaf-ı mezkûre beray-ı erbab-ı vezayif-i her du medrese ber vech-i tesviye ve iştirak.

Vaziye-i Müderris-i Medrese-i Gıyasiye .

Fi yevm 20

Vazife-i Müderris-i Medrese-i Darü'ş-şifa .

Fi yevm 20

Cihet-i talebe her du medrese 8

Cihet-i Cibâyet şart itmeğe kıtabete kadir ola.

Fi yevm 2.

D.N.565

200/b VAKF-I MEDRESE-I HOCA HASAN

~~Der~~ tasarruf-u Mevlâna Muhiddin be-berat-ı padi
şah-ı alempenah.

ZEMİN-I Sebze der kurb-u Debbâğan.

fi sene 450

ZEMİN Hasan Bey bağçenin dimekle ma'ruf hums.

fi sene Galle 6 muddan 180

Karye-i Erkilet'den Hasan yerleri dimekle
ma'rûf yerlerki bazı bağ ve bazı mezraadır.

ZEMİN der Candarlık.Kit'a

Hasıl an Galle mud 30

an Bağ 40

YEKÜN 700

D.N.584

87/b VAKF-I MEDRESE-I HOCA HASAN

ZEMİN der Karye-i Enderlik

Zemin-i hanha bağçe-i el meşhur.Der karye-i Enderlik.

Kit'a 1

Fi sene 40

YEKÜN 2160

D.N.565

201/a VAKF-I ZAVIYE-İ ALİ CAFER

Der tasarruf-ı seyyidû's-sadat menbaü'l-adat

Seyyid Cafer ma berat-ı padişah-ı alempenah.

NISF-I MALİKÂNE-İ Karye-i GÖMEÇİSAR

Hasıl 2562

an Galle 68 muddan 2040

Öşr-i Bağ 195

an Öşr-i Basatin 60

an Öşr-i Meyva 150

Öşr-i Ceviz 22

Öşr-i Kiraz 15

an Öşr-i Kovan 100

NISF-I ASİYAB-I MÜEYYED ÇELEBİ

3 bab

Hinta 3 muddan

Şair 3 muddan

Bahâ 180

NISF-I ASİYAB-I diğeri báb

Hinta mud

Şair mud

Bahâ 60

ZEMİN Çardivar dimekle ma'ruftur.Havali-i

zaviye-i mezkure ziraate salih yerleri imiş.

Ber muceb-i Defter-i Köhne

Galle 10 muddan 300

İCARE-İ HAMAM-İ Harab nezağ-i meydan.

fi sene 60

YEKÜN 3162

Vakfiye'de mahsulât ola rekabeye harç ola.
Andan fazla olanun nisfı Şeyh ve nisf-i
aher ayende ve revendeye sarf oluna deyü
defterde mukayyedir.

D.N.584

87/b VAKF-I ZAVIYE-I ALI CAFER BİN ŞEYH ALİ BİN EMİREBAŞ YUNUS

Der zahir-i Kayseriyye .

NİSF-I Malikâne-karye-i Gömeç Hisar ve kaza-i Kâhhatun binti

Ali Cafer el mezkûr.

Hasıl-ı nısf 3255

NİSF-I ASİYAB-I Muid Çelebi

Der karye-i mezkûr Bab 3

Fi sene ber icare 500

NİSF-I ASİYAB-I diğeri

Fi sene 60

ZEMİNÇardivar dimekle ma'ruftur.

Fi sene an gallak 700

İCARE-İ HAMAM nezd-i meydan

Fi sene 50

YEKÜN 4565

EL MASRAF

Nakden rakabeye nısf-ı mahsulât zaviye-i Şeyh olan mutemed kimesne elinden ayende ve revendeye sarf oluna ihmal ve avfı muceb-i azl ola ve nısf-ı mahsule şeyh tasarruf ola.

1082 tarihinde yazılmış suret-i defterden aynı nakıolunmuştur.

Fi gurre-i zil-hic ce sene 134.

D.N.565

VAKF-I ZAVIYE-İ HASAN BEY

Şeyh Mevlâna Mehmed der tasarruf-u ba-berat-ı
padişah-ı alem penah halledede mülkehü. Tevliyet
benam-ı İbrahim berat-ı padişah-ı alem penah
halledede mülkehü. Tevliyet be-nâm-ı İbrahim
berat-ı padişah-ı alempenah.

RUB' MALİKÂNE Karye-i SALUR

Hasıl	1420
Galle 62 muddan	1810
Öşr-i Bostan	40
Öşr-i Kovan	20

MALİKÂNE-İ MEZRAA-İ GERGIYAN

Hinta 12 muddan	
Şair 7 muddan	
Bahâ	570

NISF-I MALİKÂNE-İ MEZRAA-İ KADIBAĞ

Galle 15 muddan	450
-----------------	-----

MALİKÂNE-İ MEZRAA-İ KIZIL VIRAN VE MAMALAR TABİ-İ
KARA TAŞLU

Galle 75 muddan	2250
-----------------	------

201/b NISF-I ZEMİN-İŞure der KARATAŞ

fi sene 50

İCARE-İ Muhavvete Hacı Sinan b'n Bezirci

fi sene 50

Hükm-i padişâhî'de teftiş olunub istida
den fesh itmişler.Hükm-i vakî'de vakfa
icare enfa' ile kayd olundu.

YEKÜN 5570

SURET-İ TEVZİ

CIHET-İ TEVLİYET

Huffaz hissesinden sonra sülüs hasılı mütevellî
ola.

CIHET-İ HAFEZE VE ECZAHAN-I SABIK

Duşenbe ve pençşöbe günü birer cüz okuyalar.

İkişer mud galleden oniki mud sülüs anbuğday
ve sülüs arpa hasıldan mukaddema huffaza virik
Baki mahsulât cihet-i Şeyh ve ayendeye ve reven
deye sarf oluna.

CEM'AN HAFEZE

Mevlâna Mehmed b.Şeyh Hüsam.

Mevlâna ÖmerHatib

Mevlâna Hayreddin

Mevlâna Pir Ahmed Ali Baba

Mevlâna Osman el Hatib ma-lâla

Mevlâna Mehmed Şeyh-i Zaviye-i mezkûre

D.N.584

88/a VAKF-I ZAVIYE-İ HASAN BEĞ

KARYE-İ SALUR TABİ-İ KAYSERİYYE

Hasıl-ı rub malikâne

Fi sene 2919

MEZRAA-İ GERGIYAN TABİ-İ KAYSERİYYE

Hasıl-ı malikâne 360

NİSF-I MALİKÂNE-İ mezraa-i Kadıbağ der Karataş an hisse-i

vakf-ı m.1260

Fi sene 300

KARYE-İ KIZILVİRAN VE MAMALAR TABİ-İ KARATAŞ

Hasıl-ı malikâne her du 7900

İCARE-İ MAHMUD Hacı Sinan

Fi sene 50

YEKÜN 12.789

NAKdü'r-rakabe şeyh elinden ayende ve revendeye sarf oluna.

D.N.565

VAKF-I ZAVIYE-İ HACI DAVUD

Der tasarruf-ı Mevlâna Seyyid Mehmed maberat-ı
padişah-ı alem penah. T̄evliyet evlâdına ve vakfiyede
mestur öşüüne mutasarrıf ola.

MALİKÂNE-İ KARYE-İ HACILAR 2735

Hinta 25 mud

Şair 15 mud

Behâ 1200

Öşr-i Bağ Kıymet 235

Öşr-i Besâtin 380

Öşr-i Kovan 530

Öşr-i Meyve Kıymet 340

Ceviz 20

Şalgam 30

NİSF-I MALİKÂNE-İ Karye-i ALAGÖZ 1589

Hinta 15 mud

Şair 14 mud

Bahâ 1470

Öşr-i Kovan 12

Öşr-i Bağ 5

Öşr-i Bostan 7

201/b SÜLÜSAN MEZRAA-İ KUYUCU TABİ-İ KILIÇ

Hinta 7 muddan

Şair 3 muddan

Bahâ 300

NISF-I HARLİM der nezd-i Karye-i MEŞHEDİNT

Çardivar dimekle ma'ruf.

Hinta 3 muddan

Şair 5 muddan

Bahâ 150

MALİKÂNE-İ KARYE-İ TONARZA

Köhne defterde vakfı kaydolunup üç bin akçe hasıl
kaydolunmuş. Amma Türkmen tasarruf ider imiş.

Bir habbe alınmaz imiş.

Defter-i Köhne'de bazan mukayyed, defter-i cedidde
dahi ilâ kaydolundu.

ZEMİN zahir-i şehirde der nezd-i DELÜKTAŞ

Galle 5 muddan 60

YEKÜN 4834

Vakfiye'de tevliyet evkaf-ı vâkıfın evlâdının ve
evlâdını evlâdının deyü şart olunmuş el'an kişi nam
kimesine dirliği sefahati var. Zabt-ı evkafa kadir
değül deyü kadı huzurunda kayd olunmuş ve dört hafıza
yılıda sekiz mud galle ve mud dahi rekabeye sarf olu-
nmuş. Ve an mud ayendeye ve revendeye sarf olunub
bakisi Şeyh tasarruffunda ola denilmiş. Duşenbe ve
Pençşenbe gün imareti vazife ideler.

Cem'an hafeze 4 neferen

Mevlâna Hasan , Mevlâna Süleyman

Mevlâna Hayreddin, Mevlâna Mehmed

D.N.565

201/b VAKF-I MESCİD-İ ŞEYH ÇELEBİ

Der tasarruf-ı Şerefüddin ma berat-ı hallidet
hilâfetuhu.

NİSF-İ MALİKÂNE-İ KARYE-İ AĞIR NOS TABİ-İ KAYSERİYYE

Hinta

Şair

El-Galle 800 Keylçe 2400

Öşr-i Boğat 800

Öşr-i Kovan 97

Öşr-i Meyve 78

Öşr-i Ceviz 31

Öşr-i Bostan 30

Asiyab 3 bab altı ay yürür 25

Bezirhane hâlî.

YEKÛN 3451

202/a ZEMİN-İ Endernik der nezd-i Yar

ZEMİN-İ KUÇE tabr-i o

ZEMİN-İ EKŞİRKUŞ tabi-i m

ZEMİN-İ KESTENNOŞ tabi-i o

Mezkûr Endernik ve Kuçe ve Ekserhoş ve Kestenoş
ve Birpirpane ve Şamlu ve Kara keşiş ve Babagersek ve
Rumani gelûr. Ve Saçluca ve Çekilür Arazi-i mezkûrenin
nısf-ı hasıl.

Galle 5 muddan 150

AN MALİKÂNE-İ KARYE-İ DADASUN

Bir sehim an 12

Hasıl-ı Galle 19 muddan 570

MALİKÂNE-İ Arazi-i der Sınur-ı şehr der zemin-i meydan

Kıt'a

Der rah-ı Enderlik

Kıt'a

Yekün 40 muddan 120

NİSF-İ ZEMİN-İ Çardivar-ı Meydan 60

NİSF-İ MEZRAA-İ SARBSARAY TABİ-İ Kânye-İ ERKİLET ma
tevabiha ber mucib-i vakfiye ki,mezraa-i Gömeçli ve
Mezraa-i Kilisecik ve Uyumacağı ve Kızılindir.

Hinta 13 muddan

Şair 12 muddan

Bahâ 450

ZEMİN-İ KARAYER der kurb-i Meşhedâni ve Keyfiler der
Tamdölük Hasıl

DÜKKÂN der kurb-ı Mescid-i mezkûr.Bab
fi sene 60

CEm'an mahsulât-ı zaviye-i mezkur 4850

Vakfiye'de cem'i mahsul beş sehim ola.Mütevellünün
baki arık ahmas dokuz sehim olub,iki sehim imamın
ve bir sehim üezzinin ve altı sehim üç hafızın üleşir.
Cemaat-ı Hageze 3 neferen

D.N.584

89/b VAKF-I MESCİD-İ ŞEYH ÇELEBİ BİN ŞEYH DAVUD ÇELEBİ

Ber mucceb-i vakfiye el-müverrah tarih sene -----

----- ve semanniye

KARYE-İ AĞIRNAS TABİ-İ KAYSERİYYE

Hasıl-ı nısf malikâne 5131

KARYE-İ DADASUN TABİ-İ ---

Hasıl-ı malikâne 3000

MALİKÂNE-İ ARAZİ der sınır-ı şehr 3 kit'a der meydan-ı

şehr,

Hasıl

Fi sene 100

NİSF-İ ZEMİN-İ Çardivar-ı meydan

MEZRAA-İ SARBSARAY veUYUMAĞAÇ tabi-i Kayseriyye.

Nısf Malikâne 1320

MEZRAA-İ GULSEGİN tabi-i Sarpsaray tabi-i mezkur.

Nısf Malikâne 200

ZEMİN der kurb-ı mescid tabi-i mezkur.

Hasıl

Fi sene 100

DÜKKÂN der kurb-ı mescid.

Fi sene 50

YEKÜN 10421

D.N.565

202/a

VAKF-I TÜRBE-İ MELİK MEHMED GAZİ

Türbedârı der tasarruf-ı Piri Mehmed.

AN MALİKÂNE-İ KARYE-İ ARGUNCUK

On hisse'den bir hisse.

Hinta 7 muddan

Şair 11 kile

Bahâ 226

Öşr-i Kovan 22

Öşr-i Bostan 19

Öşr-i Kiraz 29

ZEMİN-İ AHİ der rah-ı TALAS der sınır-ı şehr-i mahsus-ı
türbedârı der tasarruf.

Kıt'aat

Galle Muddan 60

ZEMİN-İ SIFLE der SANDIK KAL'A-İ

Mahsus türbedârı tasarruf idermiş.

Kıt'a

fi sene 60

Mezkûr Arguncuk hasıldan sülüs-i türbedar ve sülüs-i
İmam-ı Cami-i Sultan ve sülüs-i İmam-ı Mescid-i Hacet
tasarruf iderlermiş.Köhne.

YEKÜN 396

202/b Dört hafız kaydolanmış dörder cüz okunmaz imiş.

Gereği gibi mezkûrun üç nefer haftada iki gün Düşenbe ve
Pençşenbe günleri gelüb türbede birer cüz Kur'an okuya la
kâhili idenleri hakimü'l-vakt olanlar tebdil ideler denil
miş.Defter-i Cedide dahi bu üzre kaydolundur.

D.N.584

92/a VAKF-I TÜRBE-I MELİK MEHMED GAZİ

Der dahil-i medrese-i mezkure

KARYE-I (*çalışık*) TABİ-I KAYSERİYYE

On hisseden bir hisse.

Hasıl-ı Malikâne

Hasıl-ı Vakf 587

ZEMİN-I AĞ der rah-ı Talas

Kıt'a 2

Fi sene 90

ZEMİN-I SİFLE der -----

KARAHİSAR

Kıt'a

Fi sene 30

D.N565

202/a VAKF-I TÜRBEHAN-İ SEVİNÇ TEMÜROĞLANLARI

Der Türbe-i Melik Mehmed Gazi der
tasarruf-ı Mevlânâ Şerafeddin ve Ahmed
veled-i o ve Mevlâna Seyid Ahmed.
Ale'l-Kâbir muceb-i hükm-i hümayün-ı
alempenah bi mektub-ı şer'i, sülûsan
Mevlâna Şerafeddin ve oğlu Ahmed'e
Vakî evladlıklarına, Türbehanlık ve
sülûs-ı mezkûr Mevlâna Seyid Ahmed
türbedarlık kaydolunmuştur.

DÜKKÂN-I TABBAH DER ULUBAZAR.

Defter-i Köhne'de bir dükkân kayd
olunmuş, şimdi üç dükkân olmuş
Fi sene 300

D.N 584

92/a VAKF-I TÜRBE-İ SEVİNÇ TİMUR

Beray-ı tilâvet-i Kur'an ber muceb-i
defter-i atik.

DÜKKÂN-I TABBAH der Ulubazar.

Fi sene 3

Hasıl

Fi sene 600

Kıraat Şerefüddin evlâdına meşrût dur.

Ber muceb-i hüccet-i şerifiyye.

D.N.565

202/b VAKF-I TÜRBE-İ NESEB HATUN

Der tasarruf.

SÜLÜS MALİKÂNE-İ KARYE-İ YOZGAT

Hinta 8 muddan 280

Şair 4 muddan 100

Öşr-i Çavdar 4 muddan 100

YEKÜN 480

D.N.565

203/a VAKF-I ZAVIYE-İ ALEMÜDDİN KAYSERVE HOCA AĞA

Kıymeti ve tevliyetini ve hangâh evlâd-ı Şeyh İbrahim şart olunmuş, vakıfnâme mücibince el'an tasarruflarındadır.

MALİKÂNE-İ KARYE-İ TUVANSON ma mezraa-i Virane .

Hasıl 4180

an Galle 76 muddan 2280

an Bağat-ı Şire menn 300 1100

an Öşr-i Besatin 10

an Öşr-i Kovan 140

an Öşr-i Meyva 500

an Öşr-i Ceviz 150

MALİKÂNE-İ KARYE-İ TERİNE MA MEZRAA-İ GAZİLER TABİ-İ

ULUBURUNGÖZ

Hasıl 4390

Galle 83 muddan 2490

Bagat 300

Öşr-i Ketan 100

Öşr-i Meyve 250

Öşr-i Bostan 20

Ceviz 50

an Asiyab iki bevvab

Mamur 4 bab 180

Harab 2 bab

SÜLUS MALİKÂNE MEZRAA-İ KAYACIK TABİ-İ KARYE-İ

KAMARLI

Hinta 3 muddan 90

Şair muddan 40, YEKÜN 4700

D.N.584

88/a VAKF-I ZAVIYE-I ALEMÜDDİN KAYSERİYYE VE HOCA AĞA

Der nefis-i şehr-i Kayseriyye meşayih ve tevliyet der tasarruf-ı
evlâd-ı Şeyh İbrahim şart-ı vâkıf ber muceb-i defter-i Murad
vakıftır. Merdan-ı vilayet-i Karaman

KARYE-I TUVANSON ma mezraa-i Virane tabi-i Kayseriyye

Hasıl-ı malikâne 6590

KARYE-I TERİNE ma mezraa-i Gaziler tabi-i Uluburungöz vâkıfı
Alemüddin.

Hasıl-ı malikâne 3370

ASİYAB-I DİBEK 6 bab malikâne-i mezraa-i Kayacık tabi-i Gazi
ler.

Hasıl 540

YEKÜN 10.500

D.N.565

203/a VAKF-I ZAVIYE-İ ZEYNELABİDİN

Der tasarruf-u Çırak veled-i hacı Seydi ma-berat-ı
padişah-ı âlempenâh.

RUB-MALİKÂNE KARYE-İ AĞİN

Galle 16 Muddan 450

an Öşr-i Kovan 10

ZEMİN-İ Sebze nezd-i TERİNE

Kıt'a

fi sene 200

MEZRAA-İ OK nezd-i Karye-i KARA KİLİSE(NISFI hariç)

Galle 4 muddan 120

ZEMİN-İ PESSERVANE 2 kıt'a

Galle muddan 60

YEKÜN 840

D.N.584

88/a VAKF-I ZAVIYE-I ZEYNELABİDİN

KARYE-I AĞIN

Nısf-ı -----

Malikâne 784

ZEMİN-I SEBZEVAT

Ziraat olunur.nezd-i Sadaka

Fi sene 220

YEKÜN 1454

D.N.565

203/b VAKF-I MESCİD-I BATTAL.

Der birûn-u şehr.

RUB-MALİKÂNE-İ CAYİBEFER dimekle meşhurdur.

Hasıl 578

Galle 9 mud 290

Öşr-i Meyve 75

Öşr-i Bağ 200

Öşr-i Kovan 13

Öşr-i Bostan 20

Cihet-i tevliyet-i malikâne-i Cayibesefer der tasarruf-
be-İbrahim evlâd-ı vakıfdan validesi Gül Paşa'dır.

RUB-MALİKÂNE-İ Karye-i mezkure

Öşr-i Meyve 75

Öşr-i Bostan 20

Öşr-i Kovan 13

Öşr-i Bağ 200

Galle 9 muddan 270

YEKÜN 1166

D.N.584

89/b VAKF-I MESCİD-İ BATTAL

Der haric-i şehir-i Kayseriyye.

KARYE-İ ÇAYIR nam-ı diğer Şeferli tabi-i Kayseriyye.

Hasıl-ı malikâne an sülüs hisse den-----

ZEMİN der Karakaya der rah-ı Cacalar bir kıt'a zemin, der
rah-ı Talas bir kıt'a zemin, der rah-ı etraf-ı cami-i
mezkür dört kıt'a zemin, der civar-ı Bürç bir kıt'la zemin,
der rah-ı Kerdi beş kıt'a Zemin nezd-i Gürsel, Zemin-ider
Eğribucak, zemin-ider kurb-ı hamam-ı harab.

D.N.565

203/b VAKF-I ZAVIYE-I HOCA KUBEYİR

KARYE-I HORSANA Şeyh Seydi Mehmed

MALİKÂNE-I KARYE-I HORSANA

Hasıl 3890

Hınta

Şair

El-Galle 81 muddan 3300

Öşr-i Bostan ma aluç 250

Öşr-i Kovan 40

D.N.565

203/b VAKF-I MESCİD-İ Karye-i ULUBURUNGÖZ Tevliyeti evladınınun

NİSF-I MALİKÂNE KARYE-İ ULUBURUNGÖZ

Hınta-Şair el Galle 91 Keylçe 2730

Öşr-i Bagot ve Meyve 400

Öşr-i Kovan 50

Öşr-i Ceviz 200

YEKUN - 3380

Nısf-ı hasılâimam tasarruf idermiş ve nısf-ı aheri mütevel
li ve müezzin tasarruf idermiş.

D.N.584

91/a VAKF-I MESCİD-İ KARYE-İ ULUBURUN GÖZ ALEMÜDDİN KAYSERİYYE
MARUFTUR.

KARYE-İ ULUBURUNGÖZ tabî-i nısf-ı malikâne

Hasıl

El masraf

Cihet-i imamet

Cihet-i ezan

Cihet-i tevliyet ve cibayet

D.N.565

204/a VAKF-I MERMEN İLİ SU

Der nezd-i Ahmed Hisarı tevliyet ve meşihat der
tasarruf, Mevlâna Cemal beberât-ı padişah-ı alem penah
hulli'de mülkehu.

MALİKÂNE-İ Mezraa-i Kemil Karye-i ÇALI

Hinta 15 muddan

Şair 20 muddan

Bahâ 810

SULUS MALİKÂNE-İ KARYE-İ ANBARVİRANI TABİ-İ KAYSERİYYE

Hasıl

Galle 10 muddan 300

YEKÜN 1110

D.N.565

204/a VAKF-I AHMEDEK KALÁ -I KAYSERİYYE

Dêr tasarruf-ı Mevlâna Seydi beberat-ı Padişah-ı
alempenah halledede mülkehu.

MEZRAA-I İLHAK TABİ-I KARYE-I BAZARLI

Galle 40 muddan

Baha 1200

DÜKKÂN-I DÊR BAZAR-I DEMİRYAPAN

Fi sene 400

YEKÛN 1300

D.N.584

89/b VAKF-I MESCİD-İ AHMEDEK KAL'A -İ KAYSERİYYE

MEZRAA-İ İLHAK TABİİ KARYE-İ BAZAR TABİ-İ KAYSERİYYE

Hasıl-ı malikâne 1950

DÜKKÂN der Bazar-ı Ali, Bab 2

Fi sene 400

YEKÜN 2350

D.N.565

204/a VAKF-I ZAVIYE-İ ECSTANCI ÇELEBİ

Meşihat-ı evlâdınaamma evlâdından Elvan Çelebi
veresesi aherdendir.Haliye Mevlâna Cemâl tasarrufun
da dır. İbkadan

MALİKÂNE-İ MEZRAA-İ ANBARVİRANI

Hasıl-ı Galle 1050

MALİKÂNE-İ MEZRAA-İ BOYALU DER KENAR-I KIZILIRMAK

Hasıl-ı Galle 70 muddan 110

D.N.584

88/b VAKF-I ZAVIYE-İ BOSTANCI ÇELEBİ ve onun mezarı zaviyededir.

KARYE-İ ANBARVİRANI TABİ-İ KAYSERİYYE

Hasıl-ı malikâne-i nısf 1330

KARYE-İ BOYALUDUR kenar-ı Kızılırmak.

Hasıl-ı malikâne 135

ZEMİN-İ Mutasarrıf der civar-ı şehir

Fi sene 210

YEKÜN 2870

D.N.565

204/b VAKF-I ZAVIYE-I SUYURGATMIŞ HATUN

ZEMİN der cavar-ı zaviye i mezkûr hatun-ı mezbure yeri
dimekle ma'ruf. Galle muddan 60

MEZRAA-I BULAMASUN DER NEZD-I KARYE-I TOMARZA

Galle 10 mud 300

ZEMİN-I SINIRVIRAN NEZD-I ŞEHR

Galle 100 muddan 150

ZEMİN-I ÇARDIVAR HALİL AĞA

Galle 20 muddan 360

ZEMİN-I TOPRAKLIK

Galle muddan 60

YEKÜN 930

Cümle-i gallât'dan sülûs fukaraya sarf olunub baki
sülûsan beş sehim kılınub iki sehim Şeyh Abdülkerim
ve üç sehim Şeyh Ahmed tasarruf idermiş. Elllerinde hükmi
padişahî yok. Vakfiye dahi zayi olmuş deyü defter-i kahne'
de mukayyedir.

D.N.584

88/a VAKF-I ZAVIYE-I SUYURGATMIŞ HATUN

D.N.565

204/b VAKF-I TÜRBEHAN-I CELİLE HATUN

Türbehanlık Şeyh Ahmed ve ondan sonra evlâdına ve evlâd-ı evlâdına vakıf olunmuş.El'an evlâdından Şeyh Ahmed ve Mevlâna Zekeriya ve Mevlâna Taşçı tasarruflarındadır.Duşenbe ve Pençşenbe gün birer cüz okurlar imiş.Ve müteveli Ahmed b.Mehmed sülüs mütevellinin ve sülüsan türbehanlık ber mucceb-i vakfiye-i şer'iyye.

NISF-I MALİKÂNE-İ MEZRAA-İ GÖBE

Hınta 18 muddan 540

Şair 12 muddan 240

YEKÜN

780

D.N.584

92/a VAKF-I TURBE-I CELILE HATUN

D.N.565

205/a VAKF-I CAMİ-I SULTAN MALİKÂNE-I KARYE-I CİRLAVUK

Der tasarruf-ı Hatib Mevlâna Ömer berat-ı padişah-ı
alempenah.

El-Galle 160 mud 3180

An-Öşr-i Bôgat 1380

An-Öşr-i Bostan 137

An-Öşr-i Meyve 370

An-Öşr-i Kovan 46

MİNHA

İmam ve müezzin ve kuffaza

AN MALİKÂNE-I KARYE-I BARZİLİYE-I ERBAA

Galle 34 muddan 1020

NİSF-I MALİKÂNE-I MEZRAA-I ZAVİYEÇİK

Galle 25 muddan 750

ZEMİN der civar-ı Suluhane

Kıt'a müezzin'e mahsus.

Galle muddan 30

YEKÜN 7193

D.N.584

85/a VAKF-I CAMI-I SULTAN

İnşa-i Melik Mehmed Gazi,

KARYE-İ CİRLAVUK TABİ-İ KAYSERİYYE

Hasıl-ı malikâne-i Vakf 5370

KARYE-İ YAZIR TABİ-İ KAYSERİYYE

Hasıl-ı vakf-ı an Malikâne üç rub 3151

HASIL

Rub-ı aherin iki sehmi müezzine ve bir sehmi Koçacı çeşmesinin imamına meşruttur. 1016

NISF-I MALİKÂNE-İ KARYE-İ ZAVİYE İK TABİ-İ KAYSERİYYE

Hasıl on hisse-i nisf 2731

Nısf-ı aher vakf-ı Ahi Muslihüddin 2731

İCARE

Hane-i Karaelma kurâ-i Ekrad Ramazanoğlu Piri Paşa beray-ı mesalih-i sekbaş ve beyler ekmen uhra-i Liva-i Kayseriyye binafermude fi yevm 9

Fi sene 3240

NAKDİYE

Mine'd-derahimi'l-Osmaniye vakf-ı Mevlâna Abdi 2000 El -ösr

200

VAKF-I Mevlâna Abdurrahman Kadı, haliya zaride ile mağruftur.

El -ösr 300

Beray-ı tilâvet-i öşr der vakf-ı zahir der cami-i Sultan
YEKÜN 19534

Nâkd-ı akçesi Kadı Hasbi nazır oluna.

EL MASRAF

Cihet-i Hitabet

Cihet-i İmamet ön Karye-i Cırlavuk

Cihet-i Huffaz, Nefer 6

Cihet-i Müezzin, Nefer

Cihet-i Ferraş ve Çerağdar

Evkaf-ı sabıka matekaddemden nice tevzi olundu ise ol vechle
taksim oluna. Piri Paşa vakfının tayin ve takdiri vakfname'de
mestur -----mücmel oluna ber mucceb-i def-
ter-i atik.

D.N.565

205/a VAKF-I EVLÂD-I ŞEYH HOCA

Der tasarruf-ı Şeyh Yusuf b.Halil Fakih ve Yola bin
Hacı Seydi deyü defter-i köhnedə mestur.

MALİKÂNE-İ KARYE-İ HİSARCIK TABİ-İ KAYSERİYYE

Hinta 44 Muddan

Şair 22 mud

Bahâ 1980

An-Öşr-i Kovan 90

An- Öşr-i Ceviz 110

An,Öşr-i Bôğat ve Meyve 1000

Asiyab 8 Bab 348

D.N.584 .

93/a VAKF-I EVLÂD-I ŞEYH HOCA KARYE-İ HİSARCİK TABİ-İ KAYSE
RİYYE

Hasıl-ı Malikâne 3120

D.N.565

205/a VAKF-I ZAVIYE-I AHI ISA DER KARYE-I GESİ der tasarruf

ZEMİN, tabi-i Karye-i GESİ

Hasıl

Şair 10 mud 300

Asiyab-ı Şeyh

Hınta 10 mud

Şair 6 mud

Baha 480

YEKÜN 930

ZEMİN, tabi-i Karye-i GÜLÖZÜ

Hasıl

Hınta 5 mud 150

D.N.584

88/a EK KISIM

Nahiye-i Kayseriyye der Liva-i mezkûr

VAKIF-I ZAVIYE-I AHI İSA

Der Karye-i GESİ

ASİYAB-I ŞEYH der karye-i GESİ tabi-i Kayseriyye

RESM

Der Karye-i GESİ der nezd-i karye-i GÜLÖZİ tabi-i Kayseriyye

Mihha

Sülûsan 360

YEKÜN 850

99tarihli olan suret mucebinde bu mahâlle sahh üzre yazılmıştır.

D.N.565

205/b VAKF-I EVLAD-I EMİR MAHMUD

Zahir-i Kayseriyye'de Kızılköşk demekle ma'ruf mevzi ve anın evvelinde olan Kızılköşk demekle yeri mar'uf yerler ve Urla suyundan haftada iki nevbet Duşenbe ve Pençsenbe suyunu Emir Mahmud nam kimesne vakf-ı evlâdlık üzerine tasarruf eylesmiş. Ve mezkûr sudan yılda üç gün nevbet vâkîfın evlâdından Selçuk Paşa ve Hatun Paşa adlu hatunlar ale's-sevatasarruf iderlermiş. Mezkûr Emir Mahmud'un Şeyh Çelebi ve Ahmed Paşa adlı oğulları var. Vakfiye zayıf olmuş. Sene sab'in ve semanemiye tarih ile Sultan Bayezid hulli mülkühu beratı ve mukarrername var deyü defter-i köhne'de mestur.

Hasıl el galle muddan 30

Mir-i âbi 300

YEKÜN 330

D.N.584

93/a VAKF-I EVLÂD-I EMİR MAHMUD

Zahir-i Kayseriyye'de Karye-i Köşk dimekle ma'ruf mevzi^c ve
Köprüler sıyundan haftada iki nevbet su.

Fi sene 330

Ber muceb-i defter-i atik.

D.N.565

205/b VAKF-I ZAVIYE-I SARUŞEYHOĞLU

Der batın-ı Kayseriyye Evlâdından Hoca İbrahim tasarrufund
örf-i cibilliyetleri ile ayende ve reven deye hizmet ider
lerimiş. Vakfiyede kendü mülkü bir çiftlik yeri varimiş
deyü Defter-i Köhne'de mesturdur.

Hasıl 200

D.N.584

89/a VAKF-I ZAVIYE-I SARU ŐEYHOĐLU

Der Kayseriyye

Hasıl

Fi sene 200

D.N.565

205/b VAKF-I ZAVIYE-İ SEYYİD HALİL DER KARYE-İ KARAKAYA der
tasarruf-ı Mehdi Seydi bân Zeynelabidin ma'rûf deyü
defter- i köhne'de mestûr. Amma el'an der tasarruf Seyyid
Zeynelabidin be-hükm-i padişah-ı alempenah. İzz ü nasruhu.

KARYE-İ KARAKAYA TABİ-İ SARBSARAY

İki baş bile padişah hükmü ile zaviye-i mezbureyle vak-
fetmiş mektub-ı şer'i dahi varmış, malikânesiçün.

Hasıl el galle 65 muddan 2150

Öşr-i Ceviz 50

Resm-i Aynam 100

Resm-i Duhan 248

206/a MEZRAA-İ ZEYRUK veAGCA , mezkûr köy halkı eker. Malikânesi
vakf-ı zaviye-i mezkure, vâkıf-ı Cafer Bey.

D.N.584

88/b VAKF-I ZAVIYE-I SEYYIDHALİL

Der Karye-i Karakaya Emir Cafer bin Sultan ez-bina vakfet
miştir. Ber muceb-i hüccet-i şer'iyeye el müverrah sene 811 -

KARYE-I KARAKAYA TABİ-I KAYSERİYYE. Divani ve malikâne

Hasıl 4500

KARYE-I ZEYRUK VE AGCASEVİNÇ TABİ-I mezkûr.

Hasıl 1110

Kıraç ibn ve Mahmud bey ve Karacaviran ve Kuyuluca ve Safi
Halil ve karındaşoğlu ve Derviş ve karye-i mezkûrun ekinli
ğidir.

YEKUN 6305

Ayende ve revendeye sarf oluna .

D.N.565

206/a VAKF-I ZAVİYE-İ AHİ DEVLETYAR

Der tasarruf-ı Bahşı be-hükmi Hakani.

DÜKKÂN-I TAŞHANE der şehir bab :

Fi yevm 2

Fi sene 720

BAĞ DER KARYE-İ TALAS Kit'a.

Fi sene 200

YEKÜN 920

D.N.584

88/b VAKF-I ZAVIYE-I AHİDEVLETYÂR

Hane der şehir ve bağ der karye-i TALAS içinde Fi yevm eşcar
semaresiyle.

Hasıl-ı icare-i dükkan ve mahsûl-i bağ 1180 .

D.N.565

206/a VAKF-I MECRÂ-I AB-I KENAS

Ki carı olub dört çeşme ve bir terazu varımiş. Mütevellî evlâd-ı Ahi Evren kaydolunmuş. Şimdiki halde evlâdından Ahi Bahşi imiş . Sülûs hisse mütevellî ve sülûsan hisse, hisse-i mesâlih-i ab.

ZEMİNHA-I KENAS. Hüdudu vakfiyede mestur.

Hasıl

Hinta 15 mud

Şair 10 mud

Bahâ 750

Mezkûr Ahi Bahşi avarızdan muaf ola deyü Sultan Bayezid' den hükmü var. Sene tis'a ve sebin ve semanmiye tarihi ile köhre defterde mukayyedir.

D.N.584

93/a VAKF-I SAHRA-İ AB-I KENAS

Dört çeşmeye ve bir terazuya varur.Hoca mukbil ve
Mukbile ma'ruftur.

Madamki Muhit nam mimar mutasarrıftır,kimesne elinden
almıya.

ZEMİNHA-İ KENAS

Hasıl

An Malikâne 420

D.N.565

206/b VAKF-I MEVLEVİHANE

Der zahir-i Kayseriyye der tasarru-ı Mevlâna Şüca^c bin.
Emirşah.

MALİKANE-İ KARYE-İ GÜRLE TÂBİ-İ KAYSERİYYE

Hinta

Şair

El galle 43 muddan 1240

An Öşr-i Bağ 233

An Öşr-i Meyve 68

An Öşr-i Besâtin 200

AN Öşr-i Kovan 35

HASIL-I DIRAHTKÜRDEGÂN

Hasıl 120

ASİYAB-I BAHÂ Bab fi 8 şehr

Nısf 160

ZEMİN-İ SAVRANI der nezd-i

Kuşakçı 2 kit'a

Hasıl

Hinta 2 mud 60

KIT'AHA

Zemin-i Ballkaya der nezd-i

Karye-i Hacılar

Hasıl-ı Galle 1 mud 30

NEHR-İ KARACAKAYA

Yaylacıkta olan nehir münbit ma tasarruf.

Mukata'a

Fi sene 110

YEKÜN 2366

D.N.565

206/b VAKF-I MESCİD-İ YALMAN

Der tasarruf-ı İmam Hacı Paşa bin Ahmed be-hükm-i Sultan
Muhammed tabeserahû .

KORU

Der civar-ı Hadi Hatun vakfıyla marûf yerler.

Hasıl-ı Galle 10 mud 300

KOZAK

Sakıca der karye-i mescid-i mezkûr .

İCARE

Fi sene 70

YEKÛN 370

D.N.584

91/a VAKF-I MESCİD-I YALMAN

207/a VAKF-I ZAVIYE-I HACI ŞADGELDİ

Der tasarruf-ı Yusuf bin Ali Hacı ma beret-ı padişah-ı
alempañah.

MALİKÂNE-İ MEZRAA-İ ALİ KÖSE
nezd-i Karye-i MANCUSUN.

Hasıl

Hınta 58 muddan

Şair 12 muddan

Baha 2100

MALİKÂNE-İ MEZRAA-İ YORBÂLİ TÂBİ-İ ERKİLET VE HOCA VE
PİRAN.

Hasıl-ı Galle 15 muddan 450

BAĞ-I ŞADGELDİ DER ERKİLET

Kıt'a

Fi sene 70

BAĞ-I ŞADGELDİ DER BİLVİRAN

nezd-i şehir

1 Kıt'a harab

BAĞ-I PÜRE nezd-i zaviye-i mezkûr

fi sene 150

ZEMİN der hudud-ı şehir tabi-i Arıg pervane Kıt'a 2

Galle muddan 5 60

MALİKÂNE-İ HOCAVİRANI VE İKİİN VE İLGAZ der nezd-i

nehr-i SUVAŞ münbit ma tasarruf Hariç.

Galle 35 muddan 1050

MALİKÂNE-İ MEZRÂA-İ GÜLLÜCE der nezd-i nehr-i SUVAŞ münbit ma
tasarruf.

Galle 10 muddan 300

Zaviye-i mezkure haftada iki gün ki, Duşenbe ve pençsenbe gün-
lerinde cüz okutur imiş.

YEKÛN 4080

D.N.584

89/a VAKF-I ZAVIYE-İ HACI ŞAD GELDİ

Der nefis-i Kayseriyye

MEZRAA-İ ALİ KÖSE nezd-i karye-i MANCUSUN tabi-i Kayseriyye.

Hasıl-ı Malikâne 2040

207/a WAKF-I ZAVIYE-I EMÜNİDDİN MİKÂİL

Der tasarruf-ı Mevlâna Süça ma berat-ı padişah-ı alempe-
nah hullide mülkühu ve iyyide memleketuhu.

MALİKÂNE-I MEZRÂA-I KOŞDİNYOLU

Ki Cemaat-ı Yürügân, Söksun .

Hasıl-ı Galle 15 muddan 450

ZEMİN der rah-ı Talas 2 kit'a

Hasıl-ı galle 2 muddan 60

YEKÜN 510

D.N.584

88/b EK KISIM

VAKF-I ZAVIYE-I EMÜNİDDİN NİKÂİL

MEZRAA-I KESİBBÜKE

Fi sene 420

ZEMİN de rah-ı Talas m.

Kıt'a

Fi sene 60

Senedinin atıklarından bu vechle tashih olunmuştur. Böylece derkenâr oluna.

207/b VAKF-I MESCİD-İ İSLİM PAŞA BİN MUSA BEY

Der tasarruf-ı imam.

ASİYAB der Karye-i GÖMEÇİSAR

Hasıl-ı Galle 20 muddan 300

D.N.584

90/b VAKF-I MESCİD-I İSLİM PAŞA

Der nefs-i Kayseriyye, Beyt-i Musa Bey .

ASİYAB-I GÖMEÇİSARI

Fi sene on icare 600

BAG 3 rub

D.N.565

207/b VAKF-I HACI MUHLİSÜDDİN LALA HATTATİN

Der tasarruf-ı Mevlâna Osman halife ma berat-ı padişah-ı
alempenah hullide mülkühu vğ iyyide memleketuhu.

AN MALİKÂNE-İ KARYE-İ SALUR

Sehm-i vahid min asl-ı sitte öşr-i sehmen cihet-i hitâbet
Hasıl-ı galle 17 mud 510

MALİKÂNE-İ MEZRAA-İ UYUMAĞAÇ VE KARAKAYA VE AĞIN ki Daraçlu
cemaat ekerler imiş.Altmış hisseden on dört hissesi.

Hasıl-ı galle 10 mud

MALİKÂNE-İ KARYE-İ EYİMLÜ

Erba öşr sehmen min asl-ı sülûsan sehmen.
Hasıl-ı galle 10 300

MALİKÂNE-İ ZEMİN-İ EMİR VELED

Der Kurubaş erba öşr sehmen min asl-ı sülûsan sehmen
Hasıl-ı galle 15 muddan 60

MALİKÂNE-İ ZEMİN-İ DİĞER EMİRVELED TABİ-İ ZEMİN-İ PERVANE
altmış hisseden ondört hisse.

Hasıl-ı galle 5 muddan 60

ZEMİN der tarik-i Gedric kıt'a

Galle 100 kile 15

BAG der ENDERLİK vakıf yerinde

Fi sene 150

ZEMİN nezd-i cami-i mezbûr cihet-i hitabet.

Fi sene 100

MUNFASIL-I diğer der kurb-ı Kopan cihet-i hitâbet.

Fi sene 200

HANE der mahalle-i Hacıpayan

Fi sene 150

HAMAM-I AYABEK zahir-i nehr nezd-i meydan dokuz sehinden iki
sehim harab.

YEKÜN 1845

D.N.584

85/b VAKF-I CAMI-I MUHLISÜDDİN LALA

Der nefis-i Kayseriyye.

KARYE-I SALUR TABI-I KAYSERİYYE

KARYE-I SÜRÜTME 16 sehim min asl-ı sülüs sehmen.

Fi sene 1030

SÜLÜS

Der yed-i evlâd-ı Hoca Küçük

KARYE-I OYMAĞAÇ Sülüsan vakf tabi-i mescid.

Hasıl 400

KARYE-I AĞCA İN sülüsan vakfa tabi-i mezkur.

Hasıl 400

KARYE-I

KARYE-I

ZEMİN-I EMİR VELED der

---

14 sehim min sülüs sehim.

Hasıl 14 sehim malikâne.

Fi sene 60

ZEMİN-I DİĞER tabi-i Pervane 14 sehim an malikâne selâse sehim.

Hasıl-ı vakf-ı mezbur

Fi sene 140

Cihet-i

Fi yevm

Cihet-i İmanet

Fi yevm 4

Cihet-i müezzin nefer

Fi yevm 1

Cihet-i Ferraş

Fi yevm 1

Cihet-i _____

Cihet-i _____

Cihet-i Tevliyet

Fi yevm 1

D.N. 584

85/b VAKF-I MEDRESE-I LALA

Hasıl-ı malikâne 1560

D.N. 584

86/a VAKF-I CAMI-I ŞEMSÜDDİN KÜLÜK

Der cami-i Hisar Kayseriyye

KARYE-I -----

-----der nahiye-i TALAS-----

imamen.

HASIL

Öŕ-i -----200

HAMAM-I KÜLÜK HACI MEHMED

Kadı mer⁴met idüb yevmi beŕ akçe cami-i mezburun cami'
rakabesine verüb ŕart itmifitir.

Fi yevm 5

Fi sene 1800

HANE der mahalle-i Külük

Fi sene 20

-----2020

EL MASRAF

Vazife-i Hitabet ve İmam-ı Cami, müezzin yevmi cuma Hasan,
müezzin vakf ber cihet.

D.N.584

85/b EVKAF-I CAMI-I KILIÇ BEG

Haliya sahibül-hayrat ve'l husenat Aksaray Beg'i Hüseyin
Beg termim ve tamir fermud ma _____
zaviye ki haliya ecza _____ der birûn-ı
hisar-ı Kayseriyyetü'l mahmiye ber mucceb-i vakıfnâme el
müverrah tarihi fi sene erba ve hamsin ve tis'amiye.

KARYE-İ _____ tabi-i Kayseriyye. Hasıl-ı
vakf-ı mezkûr an malikâne sehm-i vahid min isna öşr-i sehmen
Fi sene 1232 _____

KARYE-İ YOZGAT TABI-İ KAYSERİYYE

Hasıl-ı vakf-ı mezkur an malikâne 4 sehim ve nısf sehim ve
7 sehim min asl-ı isna öşr sehmen.

Fi sene 904

_____ vakıfnâme yevm-i hasıl olursa dn iki
sehim tevzi ola.

Vazife-i Hitâbet

Fi sene 6 sehim

Vazife-i Müezzin iki nefer cuma gün ezan okuyalar.

Vazife-i Ferraş

Fi sene 1 sehim

Vazife-i Muarriif

Fi sene _____ sehim

D.N 584

88/a VAKF-I ZAVIYE-İ HANKA HACI EMİR DAVUD BİN SAADEDDİN

Der civar-ı Cami-i Külük haric-i Kayseriyye Cemaat-ı sadaka
ehl-i hırka ve kul ve zhl-i salah ve sadırin ve vadirin
üstüne mäsruuttur. Ber muceb-i kitab-ı vakıf, el müverrah 4
seb'a ve sittin ve tis'a mie.

KARYE-İ HACILAR

Hasıl-ı malikâne 3200

KARYE-İ ALAGÖZ tabi-i nısf

Hasıl-ı malikâne 1132

KARYE-İ KUYUCAK tabi-i Tilşih

Hasıl sülusan 450

NISF-I HARİM nezd-i Karye-i Meşhedin çardivar ile ma'ruftur.

Hasıl 70

ZEMİN der zahir-i şehz nezd-i Delüktaş.

Hasıl 70

EL MASRAF

Cihet-i Meşihat

Fi sene 300

Hadim-i divan ve -----

Fi sene 90

Cihet-i Tabbah ve Ferraç ve Veragdar

Fi sene 90

Vazife-i Huffaz der zaviye -----

Nefer 1

Bac-ı taam masraf kaydolundu.

D.N.584

88/b VAKF-I ZAVIYE-İ RAYIGANŞAH

Der zahir-i Kayseriyye bazı yerler atik defterde mesturdur.
Ol deftere müracaat oluna Mestur der atik.

D.N.584

88/b VAKF-I HANKÂ VE ZAVIYE-İ CELÂLEDDİN İSA

KARYE-İ KARAVİRAN ve zaviye-i Ekûnlu ma' ma'lumdur.Atik.

D.N.584

88/b VAKF-I ZAVIYE-İ -----der
Kayseriyye.Vakf-ı Alaâddin Paşa ber mucceb-i hüccet-i şer'iiyye
el müverrah.

MALİKÂNE-İ GEDRİC KARYE-İ GÖREC TABİ-İ KAYSERİYYE
Hasıl an malikâne-----

----- der rah-ı Görec ve asiyab-ı -----
----- --bab ve asiyab-ı diğır harab -----
----- yed-i Boyacı Gondi fi sene seksen akçe
ve bir kıt'a yigirmi akçe -----

YEKÜN 3431

D.N.584

89/a VAKF-I ZAVIYE-I KUTE-I APAK ŞEYH EYVANCIK

KARYE-I GÜLÖZİ TABİ-I KAYSERİYYE M. ma karye-i Pınarcıkayağı.
Hasıl-ı nısf malikâne 1945

KARYE-I AYAKÜSEN TABİ-I DEVEGÜDEN Kaza-i Karahisar
Hasıl-ı malikâne 451

ÇİFTLİK-I zaviye-i mezkure ve nısf-ı Bağ-ı Ağa der Çay ve
Bağ-ı gunukça der Vadi-i Akça ve asiyab der karye-i Görele.

An mahsul-i mezraa-i Pınarayacağıma Çayır 360.

YEKÜN 5995

D.N.584

89/a VAKF-I ZAVIYE-I SIRÇALU

KARYE-I PINARBAŞI TABİ-I KAYSERİYYE

Hasıl-ı Malikâne 410

MEZRAA-I SEKBAN TABİ-I KAYSERİYYE

Hasıl-ı Malikâne 120

MEZRAA-I YARKARAARSLAN, mezraa-i Kayalu .

Hasıl-ı Malikâne 300

YEKUN 730

D.N.584

89/a VAKF-I ZAVIYE-I HOCA SAAB

Der Kayseriyye

----- zaviye-i meskûr .

El Mahsulât

Fi sene 290

ZEMİN Kit'a 2

T. C.
Yükseköğretim Kurulu
Dokümantasyon Merkezi

D.N.584

89/b VAKF-İ MESCİD-İ ŞEYH ÇELEBİ BİN ŞEYH DAVUD ÇELEBİ

Ber muceb-i vakfiye el-müverrah tarih sene-----

----- ve semanmiye

KARYE-İ AĞIRNAS TABİ-İ KAYSERİYYE

Hasıl-ı nısf malikâne 5131

KARYE-İ DADASUN TABİ-İ -----

Hasıl-ı malikâne 3000

MALİKÂNE-İ ARAZİ der sınır-ı şehir 3 kıt'a der meydan-ı
şehir.

Hasıl

Fi sene 100

NISF-İ ZEMİN-İ Çardivar-ı meydan

MEZRAA-İ SARBSARAY ve UYUMAGAÇ tabi-i Kayseriyye.

Nısf Malikâne 1320

MEZRAA-İ GÜLSEGİN tabi-i Sarpsaray tabi-i meşkur.

Nısf Malikâne 200

ZEMİN der kurb-ı mescid tabi-i mezbûr.

Hasıl

Fi sene 100

DÜKKÂN der kurb-ı mescid

Fi sene 50

YEKÜN 10421

D.N.584

89/b VAKF-I FUKARA-I MECİD

Zemin ki Kayseriyye'nin taraf-ı garbesinde mütemekkinlerdir.

KARYE-I ÇAYIR nam-ı diğeri Seferli tabi-i Kayseriyye
Hasıl-ı malikâne -----

KARYE-I SALKUM tabi-i mezkûr

Hasıl-ı nisf- malikâne 1615

YEKÜN 2514

Karye Hacı Seraceddin Lala beyve tasarruf-ı tevliyet-i
evlâd-ı Osmaniye -----
ber muceb-i hüccet-i şeriyye.

D.N 584

89/b VAKF-I MESCİD-İ PERVANE

MASTABA der bab 2 mescid 2

KARYE-İ EĞMELÜ

Hasıl

-----malikâne

Fi sene 485

ICARE-İ zemin-i hamam-ı harab der meydan

YEKÜN }-----

D.N584

90/a VAKF-I MESCİD-İ HÜRREM ÇAVUŞ

Der nefis-i Kayseriyye

MEZRAA-İ Üç tabi-i karye-i

Teksan ma asiyab der kurb-ı M.

Hasıl-ı nısf-ı malikâne 500

DEKÂKİN der şehr, der mescid hane, der şehr

Fi sene -----

D.N.584

90/a VAKF-I MESCİD-I SAHİBİYE

KARYE-I ÇAYAR nam-ı diğer Seferlü tabi-i Kayseriyye.

Hasıl-ı malikâne.

YEKÜN 899.

D.N.584

90/a VAKF-I MESCİD-İ MAHALLE-İ DEBBAGAN

KARYE-İ AKÇAKALE tabi'i Kayseriyye.

Hasıl 300

NİSF-İ DÜKKÂN-İ DEBBAG

Fi sene 20

ZEMİN-İ BAGÇE der Debbagan

Fi sene 20

DÜKKÂN-İ KARAHACI der Debbagan

Hasıl-ı rub 20

ZEMİN-İ DÜKKÂN der mahalle-i M. ve Han-ı der Debbaglar Hoca

Ömer -----

Fi sene 60

BAGI der Eğribucak

Fi sene 10

YEKÜN 430

D.N.584

90/a VAKF-I MESCİD-I VELED-I HASBEG

DÜKKÂN-I der suk-ı kebir

Fi sene 300

KARYE-ISARBSARAY vakf-ı Hasan Ali

Hasıl

Sehim 1

Fi sene 300

YEKÜN 600

D.N.584

90/a VAKF-I MESCİD-I GENDÜNCİLER HANE der mahalle bab 3

İCARE

Fi sene 72

D.N.584

90/a VAKF-I MESCİD-I BAYRAM BEĞ

(*Handwritten signature*)

Der sadaka

Fi sene

(*Handwritten signature*)

Diğer

Fi sene

YEKÜN 200

D.N.584

90/a VAKF-I MESCİD-I ECE BEĞ

D.N.584

90/b VAKF-I MESCİD-I HOCA İZZEDDİN

Der civar-ı mezar-ı Şeyh Abdullah el ma'ruf tabi-i Sultanen
nur bahşi.

DUKKÂN-I SARAÇ BAB

Fi sene 110

DÜKKAN-I DER BAZAN -----

Fi sene 100

ZEMİN-İ TEMÜRÇÜ der Eski Eymelü ve battal elinden devr-i
birle muarrefdir.

Fi sene 100

ZEMİN-İ Çardivar-ı mescid-i m 2 kıt'a haliya hüccetlü olmuş
dur.Kul ile ahere sekiz olur.Ve icare-i hanha 3 fi sene
yüz akçe ve üç oda enam-ı sakin olur.Ve aher vazifesine
mahsub olunur.

ZEMİN-İ Dirilur ve zemin-i Serici ma'ruftur.Ve merkeb mey
danından dört kıt'a yer haliya bağlar olmuştır.

621

D.N.584

90/b VAKF-I MESCİD-İ HACI İVAZŞAH

DEKÂKİN 2 bab der suk-ı Kalaycıyan ve attaran

HANE 1 bbb sakın-i imam olur

NAKdiyye-i vakf-ı Mustafa der yed-i Muhsin ve Haymuhtar 560

YEKÜN 6172

İki cüz ve tilâvet olunmak meşruttur.

D.N.584

90/b VAKF-I MESCİD-İ ADEM der mahalle-i YENİCEKAPU

HANE der civar-ı meşcid ve zemin-i Dirilür 3 kıt'a ve dükkân
bab harab

Fi sene 90

Hacı Mahmud nam sahib-i hayr suk-ı kubbede nısf-ı dükkân vakf
idüb meşcid imamına bir cüz ve tilavet eylemek meşrut eylemişti

D.N.584

90/b VAKF-I MESCİD-I AGÇAKAYA

MEZRAA-I GEYLÜK tabi-i Karye-i AKÇAKAYA TABİ-I Kayseriyye

Hasıl malikâne 300

D.N.584

90/b VAKF-I MESCİD-İ HACI MANSUR DER BAZAR-I ÇOĞAKAN

DÜKKAN Bab 4

D.N. 584

90/b VAKF-I MESCİD-I AHI ALI

_____

_____

D.N.584

91/a VAKF-I MESCİD-İ KARYE-İ MANCUSUN TABİ-İ KAYSERİYYE

KARYE-İ MANCUSUN

Hasıl

1 hisse rub-malikâne 3 sehîm min 12 sehîm.2160

ZEMİN der kurb-ı karye-i mezburenin Arslanlı ma'ruftur.3 kıt'a yeri bağ olmuştur Ve zemin-i diğêr der vadi'sülüs kıt'a Ve asiyab der karye-i mezbunda Başdeğirmenli ma'ruftur.Ve bağçe der kurb-ı mescid ve öşr-i bağat der karye-i mezkur bağ-ı diğêr muttasıl be-mescid.

Hasıl

An öşr-i Alef ve Bağat-ı mezkûre

Fi sene 2400

YEKÜN 4560

EL MASRAF

Cihet-i imamet nısf

Cihet-i müezzin

Cihet-i tevliyet rub

D.N.584

91/b VAKF-I MESCİD-İ HACI BİN HACI HAMZA

Ber muceb-i vakıfnâme

DÜKKAN

Bab 2 der bab-1 meydan

Fi sene 120

Hisse-i imam 2 sehim

Hisse-i müezzin 1 sehim

D.N.584

91/b VAKF-I MESCİD-I HÜDAVERDİ BİN ALİ

Der mahalle-i Kalenderhane Bevvab Hüseyin evlada şurû^{ât}.

DEKÂKİN

Der sük-ı Kassaban

Bab 2

Fi sene

D.N.584

91/a VAKF-I HACI BİN HAMZA

Der Kayseriyye ber Hacı Hamidullah bin Ali ve-----
ehl-i mescid ki vâkıf der Kayseriyye binakerde ber mucceb-i
vakıfname Mevlâna -----fi muharrem
sene 957

BAG-I GERDES ma zemin 2

der bağ-1 m

Fi sene 300

HANE

Ma tevabiha hisse-i sülüs

Fi sene 100

BAĞ

Bağ-1 der kurb-1 hane m

Fi sene 100

YEKÜN 500

D.N.584

91/a VAKF-I HACI ALİ BİN HACI HAMZA beray-ı

DÜKKÂN-I KASSAB der sûk-ı Tabbakin

Bab 1

Fi sene ðn icare 200

DÜKKÂN-I DER SÛK-I KEBİR

Bab 1

Fi sene on icare 500

D.N.584

91/b VAKF-I HACI EMİR BİN ABDÜLKERİM

Beray-ı tilavet-i Kur'an altı hafıza meşruuttur.

KARYE-İ DADASUN tabi-i Kayseriyye

Hasıl-ı Malikâne 6000

Hasıl-ı nakd-ı ihracül-öşr 5400

Minha

Hisse 7 sehim beray-ı huffaz nefer 6 3150

D.N.584

91/b VAKF-I ŞAHRUN BEĞ BIN ALÂUDDEVLE BEĞ ZÜLKADİR

KARYE-İ AĞIRNOS TABİ-İ -----

Hasıl-ınısf-ı malikâne 5131

EL MASRAF

BECİHET-İ vazife-i Tevliyet şurut-ı be evlâd-ı Hacı Sinan
Bezircizâde.Hums mahsul.

BECİHET-İ tilâvet-i eczahan der mescid-i Şeyh Çelebi nefer
6, birer cüz tilavet ideler, baki mahsulüne ales'-seviyye
mutasarrıf olalar.

Hums-ı tevliyet mahsulinden Habuniye evvelinde olan çeşmenin
masrafı ve ihracat-ı lâzimesi sarf olunmak meşrûttur.

D.N.584

91/b VAKF-I MERHUM PİR MEHMED PAŞA

Elhalü'l vezir temrine mesalih-i eyvan alır ki der Konya
bina fermude.

KÂRBANSARAY Çardile ma'rûtur.Ve Debbaglar çarşusu anın önünde
durur.Ve kokanê ve abani hücrelerdir.

Hasıl

Fi sene an icare 6000

DÜKKÂN der nefsi-i Kayseriyye bab 2.Biri han kapusunda ve biri
Uzunçarşıda.

Hasıl an her du

Fi sene 180

Şehir suyundan kârbansaray içinde olan şadırvan ve Hosa kal'a
önünden bir çeşme getirüb sadirin ve vadirin intifağlandığı
müselmanlar şهادetiyle sabit olub hüccet-i şeriyeye virilmiş
dir deyü mestur,der atik.

D.N.584

91/b VAKF-I ----- BEY LALA-İ SULTAN ŞEHİNŞAH
BİN SULTAN BAYEZİD EL MERHUM

BEZZAZİSTAN-I NEFS-İ KAYSERİYYE

Ma Dekâkin, Hekkakin ve Hayyatın ve aher dekâkin der etraf.

Hasıl M

Fi sene an icare 14.000

İCARE ki mir'i Boyahane evvel mahalline istimâl olunur. Ma
ferman ve köyler mahallesi vakfa müteâlliktir.

Hasıl ber icâre maa'r-rakabe

Fi sene 1540

YEKUN 13440

EL MASRAF

Mahsul-i -----şan her boyahane

Cihet-i -----

Cihet-i

Fi yevm 2

Cihet-i Kitabet ve cibâyet

Fi yevm

Cihet-i

Cihet-i

D.N.584

92/a VAKF-I MUTEBERE-I MUNEVVERE-I FAKIRE Olâ( )

efdâlBer muceb-i defter-i atik.

MALİKÂNE-I MEZRAA-I KARAYÜK

ve Kışla-i Ağcain ve Yanmaluca ve mezraa-i Kemer ve diğer
Ağca ki mezrâ ismiyle meşhurdur.

Hasıl

An öşr-i alef ve nısf-ı öşr-i kovan ve nısf-ı öşr-i bostan
ve hıyar ve sebzevat.

Fi sene 5950

Divanı tımar

92/a VAKF-I ŞAH HATUN BİNTİ HIZIR BEY

KARYE-İ UNÜBİLÜR TABİ-İ KAYSERRİYYE

Hasıl-ı nisf-ı malikâne 2331

HAN-I KABBAN

Der civar-ı Bezzazistan-ı Kayseriyye

DÜKKÂN-I Melik İsa Bey Mirliya-i Bozak nisf-ı tabi.

DÜKKÂN-I Melik Mevlâna Mehmed bin Süleyman

El Masraf nisf-ı tabi .

Hasıl

An icare han-ı mezkur - - - - - hisse

fi sene 800

92/b VAKF-I TÜRBE-İ HOND HATUN

Zevce-i Sultan Alaaddin tevliyet unı vakı^c a meşrû^t

MEZRAA-İ SUSUZVIRAN TABİ-İ KAYSERİYYE

Karye-i Cırgalan halkı ziraat ider.

Hasıl-ı malikâne 690

MEZRAA-İ GELÜLER TABİ-İ KARYE-İ CIRLAVUK

Hasıl-ı malikâne 1000

YEKÜN 1690

92/b VAKF-I TÜRBE-İ KUTLU DEĞİN HATUN

bin Emir Bayram Şah b.Şeyh Hasan ^{نور} bin

Timurtaş ^{نور} çoban

çobanü'l-hükkâm be-Bağdad

الموالت

KARYE-İ CİRGALAN TABİ-İ KAYSERİYYE

Hasıl-ı Malikâne 5282

Hasıl 4082

EL MASRAF

Cihet-i tevliyet senevî

Vazife-i Huffaz nefer öşrin.

Hums esas altı hisse üzre tevzi oluna beg hisse huffaza

bir hisse çerağa ve

سویوسر

kandile .

92/b VAKF-I ZAVIYE-I ŞABAN DEDE

Der Kurb-ı Karahisar der liva-i Niğde

KARYE-I CARGALAN TABI-I SAHRA-I KAYSERİYYE

Hasıl-ı Malikâne 5282

Hasıl ber vech-i nakd 300

Vakf-ı Köşk-i Kutlu Değın haliya Köşk-i malikâne harab
olub Karahisarda Şaban Dede zaviyesine zammolundu deyü
mestur, der etik .

92/b VAKF-I TORBE-U KIÇI CELÂL

KARYE-İ BORANLU TABİ-İ KAYSERİYYE NEZD-İ KARYE-İ MELİK

Hasıl-ı Malikâne

Tımara tasarruf olunmağın tımara virüldü.

92/b VAKF-I MERCAN YUSUF

Beray-ı tilavet-i Kur'an ber mucceb-i hüccet-i şeriyye.

Fi sene 100

92/b VAKF-I AYMİRZE BİN MERCAN YUSUF

Beray -ı tilâvet-i Kur'an

ASİYAB DER KARYE-I ZENCİDERE TABİ-I KAYSERİYYE

Her muceb-i hüccet-i şer'iyeye

AN MAHSUL

Fi sene meşrut be-evlâd-ı vâkîf nakd be-eyyam-ı

Mescid-i Akçeçayır _____

mülkiyeti m _____

İstanbul

93/a VAKF-I HIZIRLIYASLIK

MEZRAA-I ILICAK TABI-I KARYE-I BAZAR

Hasıl

Ahmedek Kal'a mescidine tasarruf olunur deyü mestur,der atik.

93/a VAKFI ÇEŞME

Der civar-ı mahalle-i kalenderhane ve Darül-zakirin
borak-ı Hacı Abdi Karaman '111 Bor'undan çeşme-i
mezkure cari olması tayin olmuştur. Bir lüle sudur.
Çavuşoğlu Mustafa Bey su resmine bağçesi mahsülünden
her senede elli akçe olub rakabesi için tayin olundu.

93/a VAKF-I CİSR-İ GÜRCÜ AN NEHR-İ SİVAS

Der Karbansaray ve türbe vâkıfı SIRÇA nam karyeden maruftur. Ve Cısr-i Gürcü Sivas kurbundandır. Baki şart-ı vâkıf Melikül-ümera Yavaş ve kâdir oluna yazıldı. Mahalline mestur kılınmıştır.

Ana nazar oluna.

KARYE-İ UMMAN TABİ-İ KAYSERİYYE

Hasıl-ı Malikâne 2221

KARYE-İ SIRÇA nam-ı diğeri Çukur TABİ-İ KAYSERİYYE

Hasıl-ı Malikâne 1835

KARYE-İ KEMRELİK NEZD-İ KARYE-İ

İmarına vakf

Hasıl-ı Malikâne 1321

YEKÜN 22391

93/a VAKF-I EVLÂD-I

سوال ۱۱

VE HAN DER KARYE-İ KAYRI TABİ-İ KAYSERİYYE

Han şehrinden Niğde mansıb evlâda meşruttur. Ber mucceb-i
vakıfnâme el müverrah bi-tarih 662

KARYE-İ KAYRI TABİ-İ KAYSERİYYE

Hasıl-ı Malikâne 84

93/b VAKF-I EVLADI ABDULVAHID. KARYE-I MANCUSUN KAYSERİYYE
AN MALİKÂNE

3 sehim min 12 sehimden 216

93/b VAKF-I EVLÂD-I ŞEMSEDDİN ÇELEBİ

Ber muceb-i defter-i atik.Mufassal tımar defterinde
Ammi Sinanoğlu evlâdını Fatıma binti Paşa evlâdına
müteveccihdir deyü mesturdur.

KARYE-İ DEKE TABİ-İ KAYSERİYYE

Hasıl-ı Malikâne 2610

MEZRAA-İ SALUR TABİ-İ O

Karye-i mezkûrenin ekinliğidir.

MEZRAA-İ AĞCAKİLİSE

Karye-i mezkûrenin ekinliğidir.

MEZRAA-İ BOZAN

BÖRANOĞLU karyesinin ekinliğidir.

ZEMİN DER KARYE-İ KİLİSECİK

Bir çiftlik Karye'ye tabidir.Ber muceb-i defter-i atik.

ZEMİN DER KARYE-İ GÖMEÇİSAR

İki çiftlik karyeye tabi dir.Ber muceb-i defter-i atik.

93/b VAKF-I EVLÂD-I ŞEHİ KIVAMÜDDİN VE ŞEYH LÜT'ÖLLAH

EVLAD-I ŞEYH İBRAHİM

Ber muceb-i Defter-i Atik .

MEZRAA-İ AKSEKİ TABİ-İ NAHIYE-İ KENAR-I IRMAK

Defter-i Atik'de MALYA NAHIYE sebt olunur.

Hasıl-ı malikâne 720

ZEMİN der zahir-i Kayseriyye

fi sene 30

ZEMİN-İ ŞEHR der zahir-i Kayseriyye.

fi sene 50

YEKÛN 800

93/b VAKF-I EVLÂD-I

Şîvî

ALEMEDDİN KAYSER

MEZRAA-I KAYACIK TABİ-I ÇIRA DER KAZA-I KAYSERİYYE
Hasıl-ı Malikâne 432

EMLÂK-I mezkurin

۲۱۹

Şeyh ve Emir ve

Melik Gülbeg ve Hatice .

KARYE-I - - - -

Hasıl-ı malikâne-i nısf 1678

ZEMİN der zahir-i şeyh ve zemin-diğer der zahir-i
Kayseriyye ve zemin der rah-ı TALAS 3 kıt'â ve
zemin-i nezd-i karye-i be-nâm.

94/a VAKF-I EVLÂD-I HASAN KETHÜDA

NISF-I MEZRRA-İ ÖKÇEAGIL

Hasıl-ı malikâne.Hisse-i m.Nısf 300

NISF-I MEZRRA-İ KURDİNİ

Tımar defterinde vakıf ve mülk işareti yoktur deyü
mestur der atik.

NISF-I MEZRRA-İ SARUGÖZ

Mülk-i Hasan ber mucceb-i defter-i atik
fi sene 300

MEZRRA-İ ABDİ

Sehm-i vahid fi 12 sehim 50.Tımar defterinde mülk
ve vakıf işareti yoktur deyü mestur.

BAG DER NAHIYE-İ EYNECİKLER nâ malum.

94/a VAKF-I EVLÂD-I HOCA KUÇUK AHMED BİN ABDURRAHMAN

Der yed-i be-nân-ı Uveys bin Küçük Ahmed.

KARYE-İ AĞIN

Hasıl-ı

Sülüs 1200

KARYE-İ UYUMAĞAÇ TABİ-İ MALYA

Hasıl-ı

Sülüs 240

KARYE-İ KARAKAYA

TABİ-İ M.

Hasıl-ı

Sülüs 200

Cem'an hisse-i üç 1640

KARYE-İ MERMINE tâbi-i .

Hasıl-ı

Rub 925

YEKÜN 3200

3 rub dört ihtican emlâk.

94/a VAKF-I ŞEYYAD ABDİ

Beray-ı Kırâ-i Kur'an ve becihet-i talim-i sabıyan-ı
müsellmanan.

HANHA-İ der mahalle-i Kenar.Becihet-i Sekban-ı tálím .

HANHA-İ der mahalle-i mezbure, mektebhan olmak için .

Cem'i âsiyâb der karye-i SALGUM tabi-i Kayseriyye .

94/a VAKF-I AHİ BEDREDDİN MAHMUD

Der sahra-i Kayseriyye TİR MUSA BEY ÇELEBİ BİN

AHİ MAHMUD - - - - -

- - - - - ebna-i zükür adına ber evlâd-ı

ve fukara-i - - - - - der karye-i

GÖMEÇ HİSAR ber mucceb-i defter-i atik ve vakıfname .

94/a VAKF-I HACI EMİR BİN ABDÜLKERİM BERAY-I-----

D.N. 584

94/b VAKF-I HOCA MUSLİHERDİN BİN HACI AHMED

el ma'ruf Mabireburcu el Kayseriyye der.

NİSF tabi-i malikâne mezraa-i Zaviyecik tabi-i Kayseriyye

Hasıl nisf-ı vakıf 2732

NİSF tabi-i mezraa-i Yazıkınık ve nisf tabi-i mezraa-i

Sivrikenisa.

Hasıl 1380

NİSF tabi-i arz el ma'ruf Yakıncı

SÜLÜS malikâne karye-i Dikse tabi-i Kayseriyye

Hasıl-ı tamam-ı karye-i mezbure 2610

Hasıl vakf-ı sülüs

SÜLÜSAN tabi-i Arzıçukur an arazi-i karye-i Mehdani

tabi-i Kayseriyye

Hasıl-ı hisse-i sülusan 20

NİSF-I DUKKÂN der sük-ı Serracin

NİSF-I DUKKÂN den sük-ı Nayyatin

DEKÂKİN bab 4, be-kurb-ı Han-ı Piri Paşa der miri-----

Cihat-ı mezkure Kenas vakfına merkûm ve muharrer olan
şerait-i mukabbiliye ile vakf-ı ciha-ı hayrat taayyün
idüb ve tevliyet ve nezaret ba'delvâkıf Hacı Behman badehü
eslah-ı varise ebna-i ebna-i vaki o ve cihat-i tevliyet
hums mahsûl bil'karar ve haneye taksim ve tevzi olunduğu
mufassalen vakıfnâmede mesturdur ve meşruhdur. Tarih keza
el vakıf evvelül cemazin sene is'a ve ısrin ve tis'aniye
til hicriyye.

94/b VAKI -I HACI HASAN BİN HACI HÜSEYİN

Beray-ı tilâvet-i Kur'an der Mescid-i Hasabetli
der nefis-i Kayseriyye. Şurût-ı imam ve müezzin ve cihet-
i mesâlih-ı qıra-i mescid-i mezkûr.

MEZRAA-I SAĞRASIBÜYÜK der nahiye-i Malya tabi-i Kayseriy
ye. Ber muceb-i nâm ve tabi-i Kayseriyye,
ber muceb-i defter.

HASIL 2000

Nısf-ı mezkûr

Mezraa-i mezkûreden hasil olan hisse-i âliyyenin nısfına
imam ve nısfına müezzin mutasarrıf olub huzura resûl-ı
aleyhisselâm ve vâkıf
cuma gününden gayrı eyyamda yevmi birer cüz ve Kur'an-ı
tilavet eymek meşruttur.

DÜKKÂN DER UZUNÇARŞU

Rah-ı Bazar-ı Etlik .

Fi sene 1

Mahsulün nısfı mescidin çerağı namına ve nısfı imam
vazifesine meşruttur.

D.N.584

94/b VAKF-I ZAVIYE-İ KINIK ŞEYH DER KARYE-İ DIRARALI TABİ-İ
NAHIYE-İ KÖSTERE DER KAZA-İ KAYSERİYYE

KARYE-İ DIRARALI TABİ-İ KÖSTERE

Mescid-i Zaviye-i vakf-ı evlâd-ı Hacı İbrahim Rahmetullah
ber muceb-i defter-i atik .

Hasıl-ı malikâne 4000

MEZRAA-İ BERDİN nezd-i karye-i mezkure.

Hasıl-ı Malikâne 100 .

KARYE-İ CEVHER nezd-i mezraa

Hasıl an el-galle 480

MEZRAA-İ SIRALAR nezd-i karye-i mezkur.

Hasıl-ı malikâne 100

MEZRAA-İ BAYRAMYURDU der civar-ı mezraa-i mezkure

Hasıl-ı malikâne 200

MEZRAA-İ BAŞETMİŞ nezd-i M.

Hasıl-ı Malikâne 200

MEZRAA-İ KARASULUCA tabi-i

Hasıl-ı Malikâne 200

YEKÜN 5280

95/a VAKF-I EMİR'UL-ÜMERAI'L-ÂZÂM PİRİ PAŞA BİN HALİL BEY
VELED-İ RAMAZAN BEY

Beray-ı mesalih-i Cami-i Kebir der batır-ı Kayseriyye.
Zikrolunan Cami-i Kebir defter-i Sultani'de defter-i
Sultaniyle meşruttur. Beylerbeyi vğya mir-iliva ki ol
evlerde sakin olur. Yevmi dokuzun akçe icare için Cami-i
Kebir mütevellisine vilâyet kadısı marifetiyle edâ idüb
tevzi^c nâme mucibince sarf oluna.

HANHA

Ma (٤٥٠) sakha ve kara

Ma aynü'l-cari

Vakf-ı Mahut (كوت)

Bab 3

Becihet-i tevliyet

Bab 1

Ve Karaman Beylerbeyisi Dukkakinzâde Mehmed Paşa dahi
kendü mallarıyla zikrolunan miri evlerde bazı yerler
tamir idüb anı dahi Piri Paşa hizmetlerinin evkafına im
idüb ol dahi bilfül cami vakfındır.

EL MASRAF

Becihet-i İmam fi yevm 2

Becihet-i Te^czin fi yevm2

Becihet-i Kayyim fi yevm 2

Becihet-i Revgan ve hasır der cami-i fi yevm

Becihet-i Nezaret fi yevm 1

Becihet-i Vakf-ı hanha fi yevm 1

Mahruse-i Kayseriyye'ye kadı olanlara meşrût:

Baki şûrut vakıfnâme'de meşruhtur. El mümza ba-mimza-i Mevlâna Hacı Tahir bin Hacı Yahya el mevlâkaza-i Kayseriyye, el müverrah bi-tarih-i gurre-i şehri Ramazan el-mübarek sene 939.

Bundan akdem nahiye-i Kayseriyyede Sancakbeyleri ve Beylarbeğileri oldukları evler. Sakin olmağla ve divan eylemeğe kabil olmamağın mümaileyin Piri Paşa zikrolunan evleri kendü malından akçe harç idüb cami-i mezbure vakf eylemiş, lakin zikrolunan binanın yeri sancakbeylerine hası yazulmayub ahır misl üzre ehl-i vakf marifetleriyle senev beş yüz akçe icare tayin olunduğın Mevlâna Kayseriyye kadısı dergâh-ı muallaya ilâmittüğü izz-i huzuru faiku'nur arz olunmağın müşarünileyhin zikrolunan vakfınun mahsulün den arz-ı mezkûrun takdir olunan icâresi sal be sal sahib-arza hak üzre eda olunduktan sonra baki kalan mahsuli kendünün şart-ı tayin itdüğü mesârif-i şer'iyyesine sarf olun ve zikrolunan evlerde sakın olanlar her kimler ise şeri'at müteveccih olan icare canib-i vakfı eda itmekden hilaf-ı şer'i taayyün ve inad itmeyeler deyü evail-i şehri muharrem sene 952 tarihi ile ve müverrah hükm-i şerif-i hümayun virilmiş ber vech-i icmâl defter-i cedid-i padişahiye sebt ve kaydolundu deyü mesturdur der atik.

95/a VAKF-I EVLÂD-I
TABİ-i.

س ٢١٩

SÜLEYMAN KARYE-İ GÜRMAY

Hasıl-ı Malikâne

Bulunmadı deyü mestur der atık

VAKF

Ulema'dan Seyyid Şeyh Abdullah dergah-ı muallay'a
gelüb Kayseriyye'de vaki Karakaya üzerinde karye-i Hacı
lara giden tarik-i âmmdan karye-i mezbure hududundan
ziyâde Ballucakaya başından Kozlu ve Yangra kapusundan
habâr (ص) Dumkayalardan yine Karakaya üzerinde
mahdud olan böğat ve arazi şehva hasıl olan gallât-ı
cerri Seyyid Şeyh Lütfullah - - - - - Seyyid
Şeyh İbrahim'ül Tennuri kuddise sirruhu'l azizin beher
yevm iki - - - - - itmek
üzere eslah-ı evlâdına meşruta vakf olduğu - - - - -
- - - - - vakfiyet olmağla defter-i cedid'e dahi kayd
olunmuştur.

- - - - - evkafı getirdüb malikâne t shih eylesiz
deyü bu hakire hitaben berat varid olmağla sebt ü
defter olundu.

I-BÖLÜM

TARİHİ KİMLİĞİ TESBİT EDİLEBİLEN VAKİFLAR

A-MÜESSESE VAKİFLARI

I. DANIŞMENDLİLER DEVRİ

1. MELİK MEHMED GAZİ MEDRESESİ(1)

Danişmend oğlu Ahmed Gazi tarafından Sivas merkez olmak üzere Anadolu'da kurulan Danişmendli devletinin üçüncü hükümdarı Melik Mehmed Gazi tarafından yaptırılmıştır. Melik Mehmed Gazi bu medreseyi, hüküm sürdüğü 1134-1143^{1140/1} arasında yaptırmış olmalıdır.

MEDRESE'NİN VAKITLARI

1. Gerduz köyünün malikânesi(2)

1500'de geliri 2255 akçe, 1584'de ise 349 akçedir.

2. Dibek köyünün malikânesi

Medresenin 1500'de yıllık geliri toplam 9301 akçe, 1584'de 6305 akçedir.

MEDRESENİN GÖREVLERİ VE ÜCRETLERİ

Medrese'de 1500 tarihinde bir ferras ve bir cabi (tahsildar) çalışmaktadır. Ferras'ın ücreti ayda 50 akçe cabinin, ki ise günde 2 akçedir. Ayrıca rakabe ücretine günde 3 akçe, şem(mum) ve revgan (yağ) ücretine ise günde 1 akçe ayrılmıştır.

---

(1) Konya Evkaf Defteri, Nr. 565, S. 197b, Nr. 584, S. 87b "Vakf-1

Medrese-i Melik Mehmed Gazi" Vakıf Şahsiyet Defteri, Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi. Nr. 224 2/1, S. 76.

(2) 1584 nolu defterde "Germur" olarak yazılmıştır. 1584 tarihli tahrir defterinde Sahra nahiyesine bağlı 117 vergi nüfuslu Venk Köyü ile aynı yere bağlı, 46 vergi nüfuslu Keyfiler köyü adı geçen medrese'ye vakıf kaydedilmiştir. Bkn. Kayseri Tahrir defteri S. 60, 64.

1584 tarihinde ise, aynı medresede günde 15 akçe ücretle bir cabi ve bir hatib çalışmaktadır. Talebeler için günde üç akçe ayrılmış olduğunu kayıtlardan anlıyoruz.

2- TÜRBENİN VAKIFLARI (3)

1. Arguncuk köyü malikânesinin onda bir hissesi.

Bugün Kayseri merkez bucağına bağlı Arguncuk adıyla anılan köydür. 1584'de yapılan tahrire göre 117 nüfusu vardır. (4) 1584'de geliri 587 akçe'dir.

2. Talas yolunda Ahi arsası. (5)

3. Sıfıle arsası 1584 de yıllık geliri 30 akçe.

Türbenin 1584 de yıllık geliri toplam 697 akçe, 1500 tarihinde ise 396 akçedir.

1500 tarihinde Arguncuk, köyü gelirinin, üçte biri türbedâra, üçtebiri ise Hacet Mescidi imamına ayrılmıştır.

3. SULTAN CAMİİ. (6)

Bu cami, "Cami-i Kebir" adıyla da anılmaktadır. Halil Edhem'e göre camiyi Danişmendoğullarından Melik Mehmed Gazi yaptırmıştır. Kitabesine göre, I. Gıyaseddin Keyhusrev Devrinde 1206 (H. 602) tarihinde Danişmendli Yağıbasanoğlu Muzaffereddin Mahmud tarafından tamir ettirilmiştir. (7)

Melik Mehmed Gazi, kendi adıyla anılan medrese gibi bu camiye aynı tarihlerde yani 1134-1143 tarihleri arasında yaptırmış olmalıdır.

---

(3). K.E.D Nr. 584. S. 92a. "Vakf-ı Türbe-i Melik Mehmed Gazi",
M.Ş.D Nr. 555. S. 43

(4). Kayseri Tahrir Defteri, S. 47.

(5): 1584 tarihli defterde "AG" arsası şeklindedir.

(6). K.E.D Nr. 565. S. 205a, Nr. 584, S. 85b. "Vakf-ı cami-i Sultan"

(7). Halil Edhem, a.g.e. S. 55-57

CAMIİN VAKIFLARI

1.Cırlavuk köyünün malikânesi.

1500 yılında geliri 3180 akçe,1584 de ise 5370 akçedir.1500 yılında imam,müezzin ve hafızların maaşları bu gelirden karşılanmaktadır.1584 yılında yapılan tahrire göre bu köyün 66 vergi nüfusu vardır.(8)

2.Erbaa'ya bağlı Barzilye köyünün malikânesi 1500 yılında geliri 1020 akçedir.

3.Zaviyecik mezraası,1500 tarihinde geliri 750 akçedir.1584 tarihli Evkaf Defterinde "Zaviyecik köyü" olarak geçmektedir.(9)

4.Kayseri-ye bağlı Yazır köyü 1584'de geliri 3151 akçedir.Bu köyün gelirinin dörtte birinin iki sehmi müezzine ve bir sehmi Koçacı çeşmesine tahsis edilmiştir.Geliri 1016 akçedir.Bu köy Kayseri'ye bağlı bugün de aynı adla anılan bir köydür.1584 tarihinde 59 vergi nüfusu vardır.(10)

5.Suluhane civarında bir arsa müezzine tahsis edilmiştir.Geliri 1500 tarihinde 30 akçedir.

6.Kayseride binalar yaptıran Piri Paşa'ya ait binaların icarından yılda elde edilen 3240 akçelik gelir.

7.Mevlâna Abdi vakfından 200 akçe.

8.Mevlâna Abdurrahman vakfından 300 akçe

9.Sultan Cami'nin yıllık geliri,1500 senesinde toplam 7193 akçe 1584 senesinde ise 19534 akçedir.

---

(8) K.T.D.S.61

(9)K.E.D.Nr?584

(10) K.T.D.S.45

4-GÜLÜK CAMII(11)

Camiye, Gülük adı, 1334 (H.735) yılında, depremde yıkılan binayı onaran Gülük Şemseddin'in adından dolayı, sonradan verilmiştir.

(12).Camiinin kitabesi mevcuttur.Bu kitâbeye göre, cami daha önce 1210 tarihinde Danişmendli Yağıbasan'ın torunu Atsız Elti Hatun tarafından bir kere daha onarılmıştır.(13)Anlaşıldığına göre, 1205(H.602) tarihinde Kayseri'deki Sultan Cami'ni tamir ettiren babası Muzaffereddin Mahmud gibi, Atsız Elti Hatun da ataları tarafından yaptırılan bu binayı tamir ettirmiştir. O zaman orjinal bina XIII.y?yıldan daha öncesine Danişmendliler devrine aittir.Sultan Camii gibi, bu camiide XII.y.yılın ilk yarısında, muhtemelen 1135-1169 tarihleri arasında inşa ettirilmiştir.

Camiyi tamir ettiren ve bundan dolayı da adı verilen Gülük Şemseddin'in tarihi kişiliği hakkında bir bilgiye sahip değiliz. Ancak vakıf kayıtları arasında "Gülük Hacı Mehmed Hamamı"ndan söz edilmektedir.

---

(11).K.E.D.Nr.584, S.86a."Vakf-ı Cami-i Şemsüddin Gülük"V.Ş.D.Nr 224 2/1 S.1583

(12).Besim Darkot, Kayseri.İ.A VI, Abdullah Kuran, Anadolu Medrese leri, Ank.1969.S.13-14, Halil Edhem, a.g.e S.59.

(13).Halil Edhem, binanın kitabesindeki ibareye göre Atsız Elti Hatun'un Gülük Camii'ni tamir ettirdiğini belirtmekle birlikte, yine de bu hatundan binanın yaptırıcısı olarak bahseder."Atsız Elti Hatun'un babası Ulu Camiyyi onardığı gibi kendisi de Gülük Cami'ni yaptırmıştır."Bkn.a.g.e.S.61, Osman Turan da caminin Sultan Keykavus devrinde yapıldığını söyler.Bkn.Selçuklular zamanında Türkiye, S.296.

Bu kayıтта adı geçen Gülük Hacı Mehmed,Gülük Semseddin'in diğer adı olmalıdır.Bu takdirde Gülük Semseddin'in Kayseri'de bir de hamam yaptırmış olduğu anlaşılıyor.

GÜLÜK CAMII'NİN VAKIFLARI(14)

1.Talas nahiyesine bağlı bir köy.(15)

1584'de geliri 200 akçedir.

2.Gülük Hacı Mehmed Hamamı.

1584'de geliri günde 5,senede 1800 akçedir.

3.Gülük mahallesinde bir ev,geliri senede 20 akçe Camii'nin ylk geliri toplam 2020 akçedir.

II.SELÇUKLULAR DEVRİ

1.HASAN BEY ZAVİYESİ(16)

Adına zaviye yapılmış olan Hasan Bey,Haçlı savaşları sırasında I.Kılıarслан'ın yanında kahramanlıklar gösteren Turasan Bey olmalıdır.

Hasan Bey,Danişmend Gazi'nin silah arkadaşlarındandır.Danişmendname'de kendisinden "Turasan Bey"şeklinde bahsedilip,Kayseri fa-tihi olarak kabul edilir.Anna Komnena da,I Haçlı seferinde,Haçlılara karşı Kılıç Arslan'a müttefik olarak Ereğli önüne çıkan Danişmendli Emir Gazi'nin yanında Asan(Hasan) adlı bir kumandanın bulunduğunu onun bütün Kapadokya'ya hakim olduğunu ve Batı Anadoluya kadar se-ferler yaptığını söylemekle Danişmendname'nin verdiği bilgileri teyid eder.(17)

---

(16) K.E.D.Nr.565,S.200a,Nr.584,S.88a "Vakıf-ı Zaviye-i Hasan Bey"

(17) Osman Turan,Selçuklu Türkiyesi Din Tarihine Dair Bir Kaynak.Köprülü Armağanı,Ist.1953

(14)1584 tarihli Tahrir Defterinde(Nr.136)Mnk mezraasının da bu camii'nin vakfı olduğu kayıtlıdır.S.161

(15)Defter tahrib olduğundan köyün adı okunamamıştır.

Osman Turan'ın ~~göze~~ Süleyman Şah'ın Antakya seferine çıkarken, İznik'te yerine nâib olarak bıraktığı Ebu'l Kasım'ın, Kapadokya valisi seçtiği kardeşi Ebül-Gazi ile Hasan Beyin aynı şahıs olduğunu söyler. Hasan Bey bu Ebu'l-Gazi ünvanını Haçlı savaşları dolayısıyla almış olmalıdır. Hasan Niğde'de ^{Bej'ân} bir türbesi ^{de} vardır.

Hasan Bey adı ve türbesi, Niğde'de aynen muhafaza edildiği halde başka yerlerde o "Şeyh" ve "Veli" sıfatlarıyla Turasan olmuştur. (18) Hasan Bey adının Kayseride de muhafaza edildiğini Vakıf kayıtlarından anlıyoruz.

M. Çayırdağ, Şeyh Turesan Veli ile ilgili rivayetlere göre, onun kardeşlerinden birinin adı "Şeyh Şaban" ^{der} (19) Araştırmamıza kaynak teşkil eden vakıf kayıtları arasında Şaban Dede zaviyesi geçmektedir. Şeyh Turesan'ın kardeşi ile, kayıtlarda adı geçen, aynı şahıs olabilir.

Hasan Bey bu zaviyeyi, 1084 tarihinden sonra, Kapadokya Valiliği (Kayseri Emiri) bulunduğu yıllarda yaptırmış olabilir.

ZAVİYENİN VAKIFLARI

1. Salur köyünün malikânesinin dörtte biri.

Salur köyü Muncusun bucağına bağlı olup, bugün de aynı adla anılmaktadır. Köyün 1500 tarihinde geliri 1420 akçe, 1584'de ise 2919 akçedir.

2. Gergiyan mezraasının malikânesi

1500 senesinde yıllık geliri 570 akçe, 1584'de 360 akçedir.

3. Karataş'a bağlı Kadıbağ mezraası malikânesinin yarısı

1500 yılında geliri 450 akçe, 1584'de ise 300 akçedir.

---

(18) Osman Turan, Selçuklular Zamanında Türkiye, S.66, 130

(19) Mehmet Çayırdağ, Kayseri'nin İncesu İlçesinde Şeyh Turesan zaviyesi, Bel.S.174.S.275.

4.Karataş'a bağlı Kızılviran ve Mamalar mezraaları^{malikânesi} 1500 de geliri 2250 akçe,1584'de 7900 akçedir.

5.Bezircioğlu Hacı Sinan'a ait yerin icarı 1500 ve 1584 sene lerinde 50 akçe.

6.Karataş'ta Şure arsasınan yarısından elde edilen gelir. 1500 de 50 akçedir.

Zaviyenin 1500'de yıllık geliri toplam 5570 akçe 1584'de ise 12.789 akçedir.

ZAVİYENİN GÖREVLİLERİ VE ÜCRETLERİ

Zaviye'de bir müteveli, hafızlar ve cüzhanlar görev yapmakta dırlar.Gelirin üçte biri müteveli ücretine buğdayın geliri- nin üçte ikisi hafızlara ve eski cüzhanlara orpanın gelirinin üçte biri hafızlara gelirin geri kalanı Şeyhlik ücretine ve z zaviyeye gelen giden yolculara tahsis edilmiştir.

2.ŞABAN DEDE ZAVİYESİ(20)

Yukarıda,Hasan Bey zaviyesi bölümünde,Şeyh Turesan Veli'nin yedi kardeşi olduğunu ve bunlardan birinin Şeyh Şaban adını taşıdığından söz etmiştik.(21)Şaban Dede zaviyesini bu şah- sın,Şeyh Şaban'ın yaptırmış olması muhtemeldir.Vakıf kayıt- larından zaviyenin Karahisar yakınında,Niğde'de olduğunu öğ- reniyoruz.Kayseri'den vakıf tahsis edildiği için Kayseri'den vakıf tahsis edildiği için Kayseri vakıfları içine alınmış olmalıdır.Hasan Bey'in de Niğde türbesi olduğuna göre,zaviye nin banisi Şaban Dede,onun kardeşi olabilir.

---

(20)K.E.D.Nr,584,S.92b"Vakf-ı Zaviye-iŞaban Dede" V.Ş.D.Nr

459 S.62/b

(21)M.Çayırdağ arg.m

ZAVİYENİN VAKIFLARI(22)

1.Kayseri'nin Sahra nahiyesine bağlı Çarğalan köyünün malikânesi Çarğalan 1584 tarihli tahrîre göre 84 vergi nüfuslu bir köydür. Burada,vakıf kaydında da belirtildiği gibi,Kutlu Degin Hatun Köşkü malikânesinin Şaban Dede zaviyesine eklenmiş olduğu kayıtlıdır.

3.HOCA HASAN MEBRESESİ(23)

Bu medrese,1193 (H.589) yılında II.Kılıç Arslan'ın oğlu,Kayseri Meliki Nureddin Sultaşah zamanında yaptırmıştır.(24)Osman Turan'a göre bu medrese II.Kılıç Arslan'ın veziri olup,daha sonra oğluNureddin Sultaşah'ın hizmetine giren İhtiyarüddin Hasan tarafından yaptırılmıştır.(25)

İhtiyarüddin Hasan,II.Kılıç Arslan'ın veziridir.Onun,memleketini oğulları arasında paylaştırmamasından sonra vezir ile,sultanın oğlu Sivas Meliki Melikşah arasında anlaşmazlık çıkar.II.Kılıçarslan da oğulları ile kendi arasında ihtilaf çıkmasını önlemek amacıyla vezirini görevinden ayırır.Bunun üzerine İhtiyarüddin Hasan da Kayseri Meliki Nureddin Sultaşah yanına sığınır.(26) Halil Edhem'e göre Hoğa Hasan bir imaret,bir cami bir dehan yaptırmıştır.

---

(22)Bugün Kayseri'nin Incesu İlçesine bağlı Şeyh Şaban adında bir köy vardır.

(23)K.E.D.Nr.565S.200bNr.584.S.87b"Vakf-ı Medrese-i Hoca Hasan"

(24)Metin Sözen,Anadolu Medreseleri İst.1972.C.II.S.186.Halil Edhem a.g.e.S.305

(25)Osman Turan,a.g.e.S.225

(26)a.ğ.e.S.227

Ancak bugün, imaret ve hanın izine dahi rastlanmadığı gibi medrese de harap bir vaziyettedir. Yalnız camii bir dereceye kadar sağlam durumdadır. 1953 de onarılarak ibadete açılmıştır.

HOCA HASAN MEDRESESİNİN VAKIFLARI

1. Dericiler yanında bir sebze yeri. 1500'de geliri 450 akçe.
2. Hasanbey Bahçesi denilen bir arsa. 1500'de geliri 180 akçe.
3. Erkilet köyünde Hasan yerleri denilen bağ ve mezraalar.
4. Candarlık denilen bir arsadan alınan 70 akçe
5. Fındarlık köyünde bir bölük arsa. 1584 de geliri 40 akçedir.

Medresenin 1500 yılında yıllık geliri toplam 700 akçe, 1584 yılında ise 2160 akçedir(27)

4. GIYASIYE MEDRESESİ

Bu medreseyi II. Gıyaseddin Keyhusrev ikinci saltanatı zamanında, 1205(H.602) yılında yaptırmıştır.

5. GEVHER NESİBE DARÜŞŞİFASI(28)

Kitabesinden, Darüşşifa'nın 1205(H.602) tarihinde, II. Kılıçarslan'ın kızı Gevher Nesibe Hatun'un vasiyeti üzerine kardeşi Gıyaseddin Keyhusrev tarafından yaptırılmıştır.(29)

---

(27) 1584 tarihli defterde(Nr.584) söz konusu medreseye ait vakıf kayıtlarının çok az bir kısmı okunabilir. durumdadır.

(28) K.E.D, Nr.565, S.199b "Vakf-ı Medrese ve Darüşşifa" Nr.584 S.87a. "Vakf-ı Medrese-i Gıyasiye ve Medrese-i Darüşşifa" V.Ş.D.Nr.224 2/1 S.2802

(29) Besim Darkot, Kayseri İ.A; Afet İnan, Kayseri Gevher Nesibe Şifaiyesi. Ank.1969; Abdullah Kuran, Anadolu Medreseleri, Ank.1972; Halil Edhem, a.g.e; Refet Yinanç, Kayseri ve Sivas Darüşşifalarının vakıfları, Bel.1984.

Gevher Nesibe Darüşşifası Anadolu'da yaptırıldığı bilinen ilk ilk hastanedir.(30)

Yukarıda bahsettiğimiz bu iki binadan, medrese'ye yaptırıcısı olan Selçuklu sultanının adından dolayı halk arasında Gıyasiye diğereine de Şifa'ye Medresesi denir. Her ikisine birden Çifteler de denilir.(31)

Gevher Nesibe Hatun'un türbesi medresenin içindedir.(32)

MEDRESE VE DARUŞŞİFANIN VAKIFLARI.

1. Talas köyünün malikânesi.

1500 tarihinde geliri 8102 akçe, 1584'de 10.080 akçedir. 1584'de yapılan tahrir göre Talas'ın altı mahallesi ve 482 vergi nüfusu vardır.

2. Erkilet (Sahra nahiyesine bağlı) köyünün malikânesi 1500 yılında geliri 12.149 akçe, 1584'te bu köyün üçte bir hissesinin yıllık geliri 533 akçedir. 1584 yapılan tahrir göre 72 vergi nüfuslu bir köydür.(33)

3. Acı kuyu mezraası.

Aynı tarihte Malya nahiyesine bağlı olup Karakuyu mezraası yakınında ve 1500 de geliri 290 akçedir.(34)

4. Sultan hamamından elde edilen gelirden ayrılan tahsisat.

1500'de senelik geliri 6120 akçe.

5. Sultan Hamamından alınan icar.

1584'de senede 8520 akçe.

---

(30) Refet Yinanç, İlk Selçuklu Vakfiyeleri, Ank. 1979. S. 10

(Basılmamış Doçentlik tezi)

(31) Refet Yinanç, a.g.m.S. 299

(32) K.E.D, Nr. 584 S. 202. b

(33) K.T.D, S. 54

6.Hamamın Darüşşifa yanındaki arsasından alınan icar.

1500'de tahrir yapıldığı sırada hamam faâl değildir.1584'de ise geliri 50 akçedir.

7.Sebze Zemini

1500'de ekilmediği belirtilmiş,1584'de ise senelik icarından alınan 50 akçe,

8.Yozgat köyünün malikânesinin üçte biri,Sahra nahiyesine bağlı 33 vergi nüfuslu bir köydür.1500 tarihinde geliri 1860 akçedir.(35)1584'de 33 vergi nüfusu vardır.

9.Efkere,köyünün malikânesi.

Efkere,Kayseri Merkez ilçesinin Gesi bucağına bağlı bugünkü Bahçeli köyüdür.1584'de malikânesinin yıllık geliri 8980 akçedir.

10.Efkere köyünde bir arsa.

1584'de geliri 6950 akçe.

11.Saslu Mezraasının Malikânesi

Bu mezraa Erciyes (Cebel-i Erciş) nahiyesine bağlıdır.1584'de yıllık geliri 480 akçedir.(36)

Medrese ve Darüşşifanın yıllık gelirleri 1500 tarihinde 29123 akçe,1584 de ise 43.633 akçedir.

---

(34)Acı Kuyu Mezraasının diğer adı 1500 tarihli(Nr565)defterde Bacılca,1584 tarihli(Nr.584)defterde ise Yassılıca yazılmıştır.K.T.D,S.202

(35)Yozgat köyünün malikânesinin gelirinin üçtebiri Gıyasiye Medresesine ve Darüşşifa'ya,üçte biri Nesibe Hatun türbesine,üçte biri de Hacı Kılıç Camii vakfına ayrılmıştır.

K.T.D,S.42

(36)K.T.D,S.162

1584'de DARÜŞŞİFANIN VE GIYASIYE MEDRESESİNİN GÖREVLİLERİ
VE ÜCRETLERİ.

1584 tarihinde her iki medresede birer müderris görev yapmaktadır. Bunların her birine günde 20 akçe verilmektedir. İki medresenin de öğrencilerinin her birine 80 akçe gündelik tahsis edilmiştir. Tahsildara ise kitabete kadir olmak şartıyla günde iki akçe verilmektedir.

NESİBE HATUN TÜRBESİNİN VAKIFLARI

1. Yozgat köyü malikânesinin gelirinin üçte biri. 1584 yılında geliri 480 akçedir.

6. GÜRCÜ KÖPRÜSÜ (37)

Vakfiyesine göre, söz konusu köprüyü, 1213 (H. 610) yılında Selçuklu emirlerinden Sipehsalar Yavaş Arslan yaptırmıştır. Bu köprü Sivas yakınlarındadır. Ancak Kayseri'den arazi vakfedildiği için Kayseri vakıfları arasında geçmektedir.

(37) K.E.D, NR. 584, S. 93a. "Vakf-ı Cısr-ı Gürcü an nehr-i Sivas, Kızılırmak nehrine, "Ab-ı Sivas," da denilmektedir. Eski adı Alis (Halys) dir. Fahreddin Ali'nin Sivas Sahibiye Medresesi vakfiyesinde de nehir, Alis adı ile kaydedilmiştir. Vakfiyenâmelerde XIII. ve XIV. y. yıllarında bu nehr^{de}e Ab-ı Sivas dendiği görülür. Dulgadıroğullarına ait vakfiyelerde nehrin adı Kızılırmak olarak geçer. Bu bilgilere göre, XIII. y. y da Türkm^{en}ler tarafından verildiği anlaşılıyor. Bununla beraber Osmanlı Tahrir ve Evkaf defterlerinde, Alis, Ab-ı Sivas ve Kızılırmak olmak üzere her üç adın da kullanıldığı görülür. Bkn. Refet Yinanç. a.g.e, s. 18

Yavaş Arslan aslen bir gayri müslimdir.Vakfiyede onun künyesi Esedü'ddin,Hacib,Emir-i Sipehsalar,Kutluğ Uluğ Ebu'l-leys Yavaş Arslan b. Sinbat b.Gürcü olarak kaydedilmiştir.

19y.y.la kadar banısından dolayı Gürcü Hüseyin Köprüsü" olarak tanınan köprüsünün,daha sonra bu y.y başlarında Kesik Köprü adını aldığı anlaşılmaktadır.(38)

KÖPRÜNÜN VAKIFLARI.(39)

- 1.Umman köyünün malikânesi.1584'de yıllık geliri 2221 akçedir.
- 2.Kayseri'ye bağlı bir diğer adı da Sırça olan Çukur köyünün malikânesi.1584'de 290 vergi nüfuslu bir köy olan Çukur'un yıllık geliri 1835 akçedir(40)
3. Gemrelik köyünün malikânesi.Geliri 1321 akçedir/Gürcü Köprüsü'nün yıllık geliri toplam 22.391 akçedir.

---

(38).Refet Yinanç,a.g.e,s.17

(39).Kayseri Tahrir Defterinde İmaret köyü,bu köprüye vakıf kaydedilmiştir.S.164

(40).Aynı defter.S.165

7.ALEMEDDİN KAYSER ZAVİYESİ(41)

Zaviye'yi Selçuklu sü-başlılarından Alemeddin Kayser yaptırmış-
cimo lür.Alemeddin Kayser'in tarihi kişiliği hakkında pek fazla bil-
giye sahip değiliz.Osman Turan'a göre,Alemeddin Kayser I.İzzed-
din Keykâvus'un Haleb seferi sırasında,Haleb'e bağlı Derbesak e
emiri bulunup,bu sefer sırasında isyan edip Selçuklu Sultanına
katılmıştır.III.Gıyaseddin Keyhusrev zamanında Selçukluların
Cimri'ye ve Karamanlı Türkmenlerine karşı 30 Mayıs 1279 tarihinde
kazandıkları zaferde,sü-başı olarak Karamanoğullarına karşı çar-
pılmıştır.Hatta Cimri'nin Sultanların kümbedhanesinden götürdüğü
Sultan Alaaddin Keykubad'a ait sancağı alıp,Gıyaseddin Keyhusrev'
e teslim etmiştir.(42)Yukarıda sözünü ettiğimiz Selçuklu sü-başı-
sı ile ilgili daha başka bilgiye sahip değiliz.Bu sınırlı bilgi-
ler dahilinde,zaviyeyi,1218 tarihinde Halep seferi sırasında Sel-
çuklu ordusuna katıldığına göre,bu tarihten itibaren yaşadığını
bildiğimiz 1279 tarihine kadar yaptırmış olabilir.

ZAVİYENİN VAKIFLARI

- 1.Tuvansan köyü malikânesi ve Virane mezraası.1500 tarihinde geliri 4180 akçe,1584 de ise 6990 akçedir.
- 2.Terine köyünün malikânesi ile Uluburungöz'e bağlı Gaziler mezraası.1584'de Karamaz'a bağlı ve 75 vergi nüfusu vardır.(43) 1500'de geliri 4390 akçe,1584'de ise 3370 akçedir.

---

(41)K.E.D,Nr,565,S.203a,Nr.584S.88a."Vakf-ı zaviye'yi Alemmüddin Kayser ve Hoca Ağa"V.Ş.D,Nr.482,S.435.Vakfiye DefteriNr.582/1, S.41

(42)Osman Turan,a.g.e,s.317,569

(43)K.T.D,S.133.145,148

3.Dibek Değirmenin'den 1584'de elde edilen 540 akçe.

4.Kamarlu köyüne bağlı Kayacık mezraası malikânesinin üçte bâri. Zaviye'nin toplam yıllık geliri 1500 tarihinde 4700 akçe,1584'de 10.500 akçedir.

8.HOND HATUN CAMİİ(44)

Camii'yi,Hond (huand)veya Mahperi Hatun adlarıyla tanınan I.Alââd-din Keykubad'ın karısı ve,II.Gıyaseddin Keyhusrevin annesi yaptırmıştır.

Camii'de iki kitâbe bulunmaktadır.Bu kitâbelerden camii nin II.Gıyaseddin Keyhusrev zamanında 1237-1238(H.635) tarihinde yapıldığı anlaşılmaktadır.Mahperi Hatun ayrıca bir medrese,bir hamam ve bir de türbe yaptırmıştır.Sözünü ettiğimiz binaların varlığını vakıf kayıtlarından da anlıyoruz.

9.HOND HATUN MEDRESESİ

Medresenin kitabesi yoktur.Osman Turan'a göre,MahperiHatun cami,medrese ve türbeyi aynı yılda yani 1238(H.635) yılında yaptırmıştır.(45)Erol Yurdakul,bu Hatun un külliyeinin ilk yapıları olan hamam ve medreseyi 1226 yılından sonra,cami ve türbesini de kocasının ölümü üzerine oğlu Gıyaseddin Keyhusrev zamanında yaptırdığı kanaâtini taşımaktadır.(46)Cahit Baltacı ise medrese ve

---

(44)K.E.D,Nr.565,s.198a,Nr.584,s.85b,V.Ş.D.Nr.224 2/1s.55b V.D.

Nr.481,s.337."vakf-ıCami ve Medrese-i Hond Hatun"

(45)Osman Turan,a.g.e.s.403

(46)Erol Yurdakul,Son Buluntulara göre,Kayseri'de Hunat Hamam"

Selçuklu Araştırmaları Dergisi s.11.S.150-151

caminin aynı yılda yapılmış olabileceğini söyler.(47)Abdullah Kuran da "medrese büyük ihtimâle 1240 yılından önce inşa edilmiştir, der. (48)Bize göre medrese; cami, hamam ve türbeden müteşekkil bir külliye içinde bulunduğuna göre, diğer binalarla yapılış tarihi arasında uzun yıllar yoktur.Hemen hemen aynı tarihlerde yapılmıştır.Vakıf kayıtlarına göre, cami ile birlikte vakfedilmiş olduğunu anlıyoruz.

Hond Hatun, Alanya (Alaiye, Kalanoros) tekfuru Kirvart'ın kızı olup, Alaâddin Keykubad'ın burasını 1221 yılında fethi üzerine, onunla evlenmiştir.Yukarıda sözünü ettiğimiz cami, medrese ve türbeden müteşekkil külliye, Selçuklu abidelerinin en güzel ve en önemli örneklerindedir.Hond Hatun bütün hayratını oğlu Gıyaseddin Keyhusrev zamanında yaptırmıştır.Kocası I.Keykubad zamanında her hangi bir eser yaptırdığına dair bilgimiz yoktur.Kaynaklar bu hatun un hristiyan olduğunu belirtirler.Fakat yaptırdığı eserlerin kitabelerinden onun en geç 1235 yılında müslüman olduğunu anlaşılmaktadır.Bezm ü Rezm'e göre Hond Hatun ile Kadı Burhaneddin'in annesi akrabadır.(49)

MEDRESENİN VAKIFLARI

1.SALUR Köyünün malikânesinin yarısı.

---

(47)Cahit Baltacı, Anadolu Medreseleri, İst.1976, s.248

(48)Abdullah Kuran, Anadolu Medreseleri, Ank.1969, s.70-72

(49)Osman Turan, II.Keyhusrev; I.A, VI.Kemalettin Karamahmet, Erciyes Kayserisi, Kayseri 1934; Yaşar Yücel, Kadı Burhaneddin Ahmed ve Devleti, Ank.1970; Osman Turan, a.g.e; M.Çayırdag, Kayserinin İnce-su İlçesinde Şeyh Turesan zaviyesi, Bel 1980

Bugün aynı adla anılan Salur köyünün 1584'de yapılan tahririne göre 119 vergi nüfusu olup, Hond Medresesine ait yarım malikânesinin haricinde, malikânesinin dörtte biri Hasan Bey zaviyesinin diğer dörtte biri ise Lala Camiinin vakfıdır. 1500 tarihinde yıllık geliri 2332 akçe, 1584 de ise 5828 akçedir.

2. Zencidere köyünün malikânesi, 1584'de 68 vergi nüfuslu bir köydür. 1500'de geliri 2400 akçe, 1584'de ise 2090 akçedir.

3. Emirhan mezraası' 1500 tarihinde geliri 7332 akçedir.

4. Sahra nahiyesine bağlı Yayanı köyü malikânesinin gırsısı. 1500'de geliri 1325 akçe, 1584'de 1278 akçedir.

5. Asmalık'a bağlı Emirdad köyü. 1584'de geliri 970 akçedir.

6. Tokat'a bağlı Kazova köyü malikânesi. 1500'de yıllık geliri 7000 akçedir.

7. Hond Hatun Hamamı'nın gelirinden elde edilen tahsilat. 1500 tarihenre senelik geliri 6840 akçedir.

8. Hasan Bey Bahçesi malikânesinin beşte üçü. 1500 de senelik geliri 200 akçedir.

9. Devletşah Arsası .

10. Medrese yanında her başka arsa .

11. Sivas yolunda Muin Hoca Arsası. Yukarıda saydığımız arsaların 1500 tarihinde geliri senede 300 akçedir.

12. Şeyh Şerefeddin, Rıdvan ve Bey Paşa Arsaları .

13. Kürtler mahallesindeki evlerin arsaları .

14. Hond Hamamı yanında (ne olduğu anlaşılmayan) bir yerin geliri senede 80 akçe.

Hond Cami ve Medresenin 1500 tarihinde yıllık geliri toplam 27.729 akçe, 1584 tarihinde ise 10.166 akçedir.

MEDRESENİN GÖREVLERİ VE ÜCRETLERİ

Medrese'de 1500 tarihinde günde 20 akçe ücretle bir müderris, 5 akçe ücretle bir mütevelli çalışmaktadır. Öğrencilere günde 10 akçe tahsis edilmiş olup, kitap ödünç alma ücreti ise günde 3 akçe dir. Aynı tarihte Hond Camii'nde ayda 15'er akçe ücretle hatipler, 20 'şer akçe ücretle hafızlar ve 10'ar akçe ücretle imamlar görev yapmaktadır. Mütevellinin maaşı ayda 10 akçe olarak belirlenmiştir.

1584 tarihinde medresede çalışan müderris'e günde 40 akçe öğren. cilere ise 10'ar akçe ücret ayrılmıştır. Yine aynı tarihte camideki hatiplere günde 5'şer imamlara ve hafızlara 3'er akçe, ferrasa ise 7 akçe ayrılmıştır. Caminin hasır ve aydınlatması için kullanılan yağ masrafı için 1, akçe rakabe ücretine ise 3 akçe tahsis edilmiştir.

10. HOND HATUN TÜRBESİ (50)

Halil Edhem'e göre, türbe, Hond Hatun'un yaptırdığı caminin kuzeybatı köşesinde ve camii ile medresenin arasında bulunmaktadır. (51)

TÜRBenİN VAKIFLARI

1. Kayseri'ye bağlı Susuzviran mezraası. 1584'de yıllık geliri 690 akçedir. 1594'de yapılan tahrir göre Susuzviran Cırgalan köyünün mezraası olarak kaydedilmiştir. Cırgalan ise Kayseri merkez bucağına bugünkü Cırgalan köyüdür. (52)

2. Cırlavuk köyüne bağlı Gelüler mezraası, geliri 1000 akçedir.

1584'de türbenin yıllık geliri toplam 1690 akçedir.

---

(50) K.E.D, Nr. 584.S. 92b. "Vakf-ı Türbe-i Hond Hatun"

(51) Halil Edhem, a.g.e.s. 91

(52) Refet Yinanç, a.g.e, s. 52

11.HACI KILIÇ CAMII(53)

1249 yılında II.İzæeddin Keykavus zamanında Tuslu Aliođlu Ebul-Kasım tarafından yaptırılmıştır.(54) Camii'ye "Hacı Kılıç" adının neden verildiği bilinmemektedir.Ebulkasım,camiinin yanında bulunan bir de medrese yaptırmıştır ki,medrese de aynı adla anılmaktadır.Bu cami ve medrese,Kayseri'de şehrin kuzey tarafından istasyon caddesinde yer almaktadır.

Cami ve medresenin banisi Ebulkasım,I.Alaaddin Keykubad'ın hükümdarlığının ilk yıllarında önemli işlerde görevlendirilen bir kişidir.İbn Bibi ondan Necmeddin Ebulkasım Tusi adıyla söz edip,onun "Melikü'z-züama"(tımar,zeamet sahiplerinin meliki)olduğunu belirtir.(55)

CAMII'NİN VAKIFLARI.(56)

1.Bir köyden (adı okunamamıştır)1584 tarihinde alınan 1232 akçe.

---

(53)K.E.D,Nr.584,S.86a"Vakf-ı Cami-i Kılıç Beğ"V.Ş.D,nr.450,S.420

(54)Gönül Öney,Kayseri Hacı Kılıç Camii ve Medresesi,Bel.1966,S.377.Ömür Bakırer,13 vel4y.y.Anadolu Mihrapları Ank.1976,Halil Edhem,a.g.eS.112.

(55)Halil Edhem,a.g.e,S.114

(56)1584 tarihli defterin bu kısmı çok tahrib olmuştur.Bu yüzden az bir kısmı okunabildi.

2.Kayseri'ye bağılı Yozgat köyünden 904 akçe.

CAMİİNİN GÖREVLİLERİ VE ÜCRETLERİ

Camiide çalışanlara ücretleri sehim üzerinden verilmektedir.Bu-
rada görev yapan hatib e 6 sehim,ferraş a ise 1 sehim verilme-
tedir.Ayrıca ne kadar ücret aldığı kayıtlarda belirtilmeyen bir
de muarriif camiide çalışmaktadır.(57)

12?MUSLİHİDDİN LALA CAMİİ(58)

Camiin banisi Musliheddin Lala'dan Selçuklu dönemindeait kaynak
larda,Bedreddin Muslih Lala şeklinde bahsedilir.Bedreddin Muslih
Selçuklu ümerasının seçkinlerindedir.II.Gıyaseddin Keyhusrev'in
hadimi ve I.Alaaddin Keykubad'ın lalasıdır.Kaynaklarda Muslihed-
din lala'nın adından,II.Gıyaseddin Keyhusrev'in ölümünden son-
ra üç oğlunun(II.Gıyaseddin Keykavus,IV.Kılıçarslan,II.Alaaddin
Keykubad) müşterek saltanat sürdükleri döneme ait (1249-1254)
olaylar sırasında söz edilir.Kaynaklarda Lala'nın adından en çok
II.Alaaddin Keykubad'ın öldürülmesi vesilesi ile söz edilir.Çağ-
daş kaynaklardan Aksarayî,II.Keykubad'ın öldürülmesinden Lala'yı
sorumlu tutmasına rağmen,İbn Bibi bu olayı kapalı geçer.Bu olay
dan sonra kaynaklarda onun adına rastlanmadığından,daha ne kadar
ve ne zaman öldüğü hakkında bilgiye sahip değiliz.

Zeki Oral'a göre Bedreddin Muslih,kaynaklarda "hadim","lala" ve
"Hoca" sıfatlarıyla anılmaktadır.(59)

(57)K.E.D,Nr,584,S.85b."Vakf-ı Camii-i Muslihiddin Lala"V.Ş.D

Nr.224 2/1 S.577

(58)Muarriif,Cami ve tekkelerde hayır sahiplerinin adlarını sa-
yan müezzin veya dervişlere verilen oddır.

(59)M.Zeki Oral,Konya'da Sırçalı Medrese,Bel.S.99.Sene 1961
S.374-379.Bu şahıs için ayrıca bakn.İbn Bibi,Anadolu Selçuk
luları tarihi,Çev.M.N.GençosmanAnk.1941.S.263;Osman Turan
II.Keykubad.I.A,VI;aynı müellif,Selçuklular zamanında Tür-
kiye,S.472,473,474h26,49 h56.

Halil Edhem'e göre Hoca, "Vezir" anlamına gelmektedir. Vakıf kayıtlarına göre söz konusu Lala'ya "Hacı" sıfatıyla da hitap edilmektedir. Medresenin ne zaman yapıldığı hususuna gelince, Bedreddin Muslih, Konyada'ki Sırçalı Medreseyi 1242 tarihinde yaptırmıştır. (60) Kanaâtimize göre, Kayseri'deki vakıf eserlerini de en geç 1258 tarihine kadar yaptırmış olmalıdır. Çünkü, tesbit edebildiğimiz kaynaklarla kaynaklarda onun adına II. Keykubad'ın zehirlendiği sene olan 1258 yılından sonra rastlanmamaktadır. M. Zeki Oral, Kayseri'deki Lala Camii'nin inşa ve banisi kitabesinin bulunmadığını ve kaynaklarda bu cami ve banisi hakkında bilgiye rastlayamadığını fakat minberinin XIII. asra ait olduğu kanaâtini taşıdığına belirtir.

(61) Evliya Çelebi, Kayseri'de Mimar Sinan'ın inşa ettiği camiler arasında Lala Camii'ni de saymaktadır ki, vakıf kayıtlarına dayanarak bu bilginin yanlış olduğunu söyleyebiliriz. A. Gabriel de bu yapının yanındaki boş türbenin inşa tarzına göre XIII. asra ait bir eser olması lâzım geldiğini ileri sürer. (62) Halil Edhem ise iyi bir tesbit yaparak, Lala Mahallesinde, Lala Muslihâddin tarafından yaptırılan Selçuklu devri kitablesiz bir camiden söz eder. (63)

LALA CAMİİ'NİN VAKIFLARI

1. Salur köyü'nün malikânesi.

Bugün, Kayseri'ye bağlı Muncusun bucağının aynı adla anılan bir köydür. 1500 yılında geliri tamamı altı sehim olan gelirin bir sehinden elde edilen 510 akçedir.

(60) M. Zeki Oral, a.g.m, S. 375

(61) Aynı müellif, Anadolu'da Sanat Değeri olan Ahşap Minberler kitâbeler ve tarihçeleri, V.D, C.V, S55-57

(62) Besim Darkot, Kayseri, I.A, VI.

(63) Halil Edhem, a.g.e, S. 15

2.Oymağa,Karacakaya ve Ağın mezraaları.

1500'de Daralu Cemaatinin ektiği bu mezraalardan tamamı olan 60 hissedenden,14 hissesinin geliri bu vakfa tahsis edilmiştir.

1584'de ise bugun de aynı adla anılan Oymağa ky⁴⁰⁰ akçelik geliri vakfın gelirleri arasında sayılmıştır.

3.Eyimli köyünün malikânesi.Tamamı  sehimdir.şrn dörtte birinden alınan hissenin geliri 1500 tarihinde 300 akçedir.

4.Emir Veled arsasının malikânesi.

 sehim asıldan sehim olarak 1/4 şr,den elde edilen gelir.1500 ve1584 senelerinde 60 akçedir.

5.Pervane arsasına bağlı,Emir Veled'in bir başka arsasının malikânesi.60 hissedenden,14 hissenin geliri 1500 de 60 akçedir.1584 de 140 akçedir.

6.Gedric yolunda 100 kile geliri olan bir arsadan 15 akçe.

7.Srtme(Bugun İncesuya bağlı Sürtme) köyünün üçte bir sehimden 16 sehimin geliri olan 1030 akçe.

8.Adı geçen cami nin yanındaki arsanın geliri,hatiblik creti için ayrılmıştır.1500 tarihinde yıllık geliri 100 akçedir.

9.Kopan yakınında bir parça yerin geliri de hatiblik creti için ayrılmıştır.1500 de yıllık geliri 200 akçedir.

10.Hacıpayan mahallesinde bir evden senede alınan 150 akçe.

11.Ayabek hamamının dokuz sehiminden iki sehmi(1500 tarihindeki tahrir sırasında bu iki sehmin harab olduğu kavdedilmiştir.)

Muklisddin Lala Cami'sinin 1500 tarihinde yıllık geliri toplam 1945 akçedir.1584 de tanzim edilen evkaf defterinde bu bölüm harab olduğundan rakam veremiyoruz.

1584 YILINDA CAMİNİN GÖREVLİLERİ VE ÜCRETLERİ

Defter harap olduğundan görevlilerin hepsi okunamamıştır.Bu tarihte günde 4 akçe ücretle bir İmam,birer akçe ücretle sayısı belirtilmeyen müezzinler,bir akçe ücretle bir ferraş bir akçe ücretle bir mtevellii görev yapmaktadırlar.

13.SAHİBİYE MEDRESESİ(64)

Bu medreseyi,Selçuklu vezirlerinden Sahip Ata Fahreddin Ali 1267 yılında yaptırmıştır.(65)M.Akok,sonradan tamir edilen bu binanın,Selçuklu çağı için tamamen klasik ölçülerde bir bina olduğunu söyler.(66)Sahip Fahreddin Ali'nin Kayseri'de bir de mescidi olduğunu vakıf kayıtlarından anlıyoruz.

MEDRESENİN VAKIFLARI

1.Tomarza köyüne bağlı Gergürin mezraasının malikânesi.1584'de yapılan tahrir göre bu mezraa Cebel-i Erciş nahiyesine bağlıdır.(67)1500'de geliri 2100 akçe,1584'de ise 600 akçe akçedir.

2.Talas yolunda Piri adındaki bir şahıs arsası.

3.Yaylacık nahiyesine bağlı Maderderin köyü.1500'de geliri 600 akçedir.

4.Aynı köye bağlı Bekaştaş mezraası.Yıllık geliri hem 1500,hem de 1584'de 55 akçedir.

---

(64)K.E.D,Nr.565,S.196a,Nr.584,S.87b" Vakf-ı Medrese-iSahibiye"

V.Ş.D,Nr.225, 2/2,S.718

(65)Claude Cahen,Fahreddin Ali'nin Saltanat naibliği ve vezirlik ten önce "Emir-i Dad" vazifesini ifa ettiğini söyler.Bkn.Pro Ottoman Turkey, S.332

(66)Mahmut Akok,Gevher Nesibe Sultan Darüşşifası,Türk Arkeoloji Dergisi XVII.1,1968,S.135.

(67)K.T.D,S.162

6.Ulubazar'da bulunan yeri vakfa, binası başkasına ait olan evlerin icarından yarısı.1500'de 50 kısımdan ayda 8, senede 3600 akçe,1584'de 40 kısımdan (babdan)senede 86 akçe.

7.Dükkanların arsalarından alınan icar.1594'de geliri 3600 akçedir.

8.Bir ev arazisi icarı,1584'de geliri 50 akçedir.

9.Talas yolunda bir arsa icarı.1584'de geliri 75 akçedir.

Medresenin 1500 yılında, yıllık geliri toplam 6855,1584 de 4760 akçedir.

14.SAHİBİYE MESCİDİ(68)

Sahip Ata Fahreddin Ali'nin yaptırdığı bu mescidin varlığını vakıf kayıtları ile anlıyoruz.

MESCİDİN VAKIFLARI

1.KAYSERİ'ye bağlı bir adı da seferlü olan Çayır Köyünün malikânesi.

1584'de geliri toplam 899 akçedir.

15.PERVANE MEDRESESİ(69)

Varlığına sadece Eflâki'nin "Menâkıbü'l-Ârifin"adı eserinde tesadüf edilen(70)bu medreseyi Selçuklu veziri Pervane Muineddin Süleyman(71)yaptırmıştır.Eflâki'nin eserinde,Pervane'nin Kayseri'de 1279 tarihli bir mescidi olduğundan ve yukarıda adı geçen medresede de Kutbeddin Şirazi'nin müderrislik yaptığından söz edilir.Eflâki'nin eserinde bahsedilen medresenin kalıntısına bugün rastlanmamaktadır.(72)Medrese ve mescid'le ilgili vakıf kayıtları Eflâki'yi doğrulamaktadır.

(68)K.E.D,Nr.584,S.90a."Vakf-ı Mescid-i Sahibiye"

(69)K.E.D,Nr.565s.196a,Nr.584,s.87a."Vakf-ı Medrese-i Pervane"
V.Ş.D,Nr.449,s.56

(70)Nejat Kaymaz,Pervane Muinüddin Süleyman.MNKARA1970

(71)J.H.Kramers,Muinüddin Süleyman,İ.A.VII.

(72)N.Kaymaz,a.g.e.S.185-188

MEDRESENİN VAKIFLARI

- 1.Ürgüb'e bağlı Gökerin köyünün malikânesi 1500'de geliri 2226 akçe,1584'de ise 3000 akçedir.
- 2.Kırşehir'e bağlı Ortaköy köyünün malikânesi 1500'de yıllık geliri 1680 akçe,1584 de ise 4870 akçedir.
- 3.Halıcı Mentеше mezraası.1500'de geliri 300 akçedir.
- 4.Kırşehir'e bağlı Göynük köyü ile Kuruharin mezraası.1584'de geliri 3440 akçedir.
- 5.Medrese arsasından alınan icar.1500'de 1200 akçe,1584'de dükkan olmuş ve değeri 4000 akçe.
- 6.Bir arsa icarı(1500 yılında harap durumda).
- 7.Talas köyü sınırında bir bağdan senede alınan 50 akçe.
- 8.Bir bezirhane(1500 yılında faaliyette olmadığı belirtiliyor)
- 9.Karataş'a bağlı Millice köyünün malikânesi.1584'de geliri 3200 akçedir.
- 10.Pervane Arsası.
- 11.Bir ev (0 tarihte boş).
- 12.Hatun vakfına ait bir ev.

1584 SENESİNDE PERVANE MEDRESESİNİN GÖREVLİLERİ VE

ÜCRETLERİ

Medrese'de bu tarihte bir müderris ve bir cabi(tahsilci) görev yapmaktadır.Bunların ücretleri belirtilmemiş olmakla birlikte,öğrencilere 5 akçe gündelik tahsis edilmiştir.

16. PERVANE MESCIDI(73)

Eflâki'ye göre 1249(H.647)senesinde Muineddin Pervane tarafından yaptırılmıştır.(74)

MESCİDİN VAKIFLARI

1.Eğmelü köyünün malikânesi.1584'de geliri 485 akçedir.

2.Bir arsa icarı

Defter harap olduğundan devamı okunamamıştır.

17.EMİNÜDDİN MİKÂİL ZAVİYESİ(75)

Bu zaviyeyi, Anadolu Selçuklu devletinde, müstevfilik ve saltanat naibliği görevlerinde bulunan Emüniddin Mikâil yaptırmış olmalıdır.

Emüniddin Mikâil 1259 yılında sonlarında, Fahreddin Ali'nin II.İzzeddin Keykavus'un veziri olmasıyla, ondan boşalan saltanat naibliği görevine getirilmiştir.Kendisi bu göreve getirilmeden önce müstevfilik yapmaktadır.(76)Konya'da saltanat naibi bulunduğu sırada Karamanoğulları ile yapılan bir mücadelede, 1277 tarihinde öldürülmüştür.(77)

(73)K.E.D,Nr.584.S.89b."Vakf-ı Mescid-i Pervane"

(74)N.Kaymaz.a.g.e,s.185

(75)K.E.D,Nr.565,S.207a.NR.584,s.88b"Vakf-ı Zaviye-i Emüniddin Mikail"V.Ş.D,Nr.483,S.590

(76)İbn Bibi,a.g.e,s.280.Eflâki,Ariflerin Menkıbeleri,çev.Tahsin Yazıcı,Ank.1954.S.185;Osman Turan,a.g.e,S.493;Aydın Taneri,Türkiye Selçukluları Kültür Hayatı,Konya 1977,S.58.Claude Cahen,a.g.e.s,333

(77)İ.H.Uzunçarşılı,Anadolu Beylikleri,Ank.1984,S.5;Osman Turan,a.g.e,S.561.

ZAVİYENİN VAKIFLARI

- 1.Koşdinyolu mezraasının malikânesi.1500 yılında geliri 450 akçe.
- 2.Talas yolunda bir arsanın geliri,1500 ve 1584'de 60 akçe.
- 3.Kesibbüke mezraası.1584'de geliri 420 akçedir.
1500 yılında zaviyenin yıllık geliri toplam 510 akçedir.
1584'deki yıllık geliri ise 480 akçedir.

III.ERETNELİLER DEVRI

1.KÜŞK MEDRESESİ(78)

Kayseri'de şehrin dışında bulunan Köşk Medreseyi Eretna-oğulları Devletinin kurucusu Emir Eretna hanımı Süli Paşa adına 1339 yılında yaptırmıştır.Oktay Aslanapa binayı,sağlam ve müstahkem bir yapıya sahip olduğu için bir ribatabenzetir.(79)Halil Edhem de bu konuda aynı görüşte olup,Kayseri Şer'i mahkeme Sicillerine dayanarak,bu medresenin Şeyh Evhaddin Kirmani sūfilerine ait bir tekke olmak üzere kurulmuş olup,epeyce vakfı olduğunu da belirtir.(80)Her iki müellâf de tekke olarak yapılan binanın sonradan medreseye çevrilmiş olabileceğini belirtir.

Yine Oktay Aslanapa medrese avlusunun ortasında bir türbe bulunduğunu belirtirken,Halil Edhem de bu türbenin Eretna ailesi fertlerine ait olduğunu söyler.(81)

MEDRESENİN VAKIFLARI

- 1.Endronik köyünün malikânesi(Bugün Talas'a bağlı Endürlük adındaki köydür)1584'de yapılan tahrire göre,sözünü ettiğimiz köyün 72 vergi nüfusu olup,1500 tarihinde geliri 3492 akçedir.

(78)K.E.D,Nr.565.S.199 a

(79)Oktay Aslanapa,Yüzyıllar Boyunca Türk sanatı İst.1977.S.34

(80)Halil Edhem,a.g.eS S.133

- 2.Karahisar-Develü'ye bağlı Erdemeson köyünün malikânesi Bugün bu köy Erdemli adını taşıyor.1500 tarihinde yıllık geliri 2423 akçedir.
- 3.Karahisar Develü'ye bağlı Hacılar köyünün malikânesi.Köy bugün de aynı adı taşıyor 1500 yılında geliri 1383 akçedir.
- 4.Vilâvet-i Rum'da Osmancık nahiyesine bağlı Karılca köyü, Pirakhacı, İkinciköy, Teketaş ve Böceksamed mezraaları.1500 de yıllık geliri 6030 akçedir.
- 5.Gelincik adındaki arsanın ve Köşk avlusunun geliri olan 1650 akçe .
- 6.Kayseri'de şehrin dışında Kürtler mahallesinde bulunan Pervane malikânesi.Geliri 1500 yılında 150 akçedir.
- 7.Köşk ve Pervane suyunun yeri 1500'de geliri 780 akçedir.
- 8.Köşk yanında bir değirmen
Medresenin 1500 yılında yıllık geliri toplam 15.808 akçedir.

2.AHI ALI MESCİDİ(82)

Fuad Köprülü,İbn Batuta'nın Kayseri'ye vardığı zaman Ahi Emir Ali'nin zaviyesine indiğini söyler.(83)İbn Batuta'nın Kayseri'ye geldiği yıllarda bu şehir Eretna Devletinin sınırları içindedir.Vē bu yıllarda Ahi Emir Ali'nin bir zaviyesi olduğuna göre,bir mescidinin de olması imkan dahilindedir. Herne kadar vakıf kayıtlarında"Emir" ünvanından bahsedilmiyorsa da, Kayseri'de zaviyesi olan Ahi Emir Ali ile Vakıf

---

(81)O.Aslanapa.a.g.e,S.34,II.Edhem,a.ge.S,133

(82)F.Köprülü,Türk Edebiyatında ilk mutasavvıflar,Ank.1976
.S.212

(82)K.E.D.Nr.584.S.90b."Vakf-ı Mescid-i Ahi Ali"

kayıtlarında geçen mescidin sahibi Ahi Ali aynı şahıs olabilir. Eğer bahsetti imiz mescidi bu şahıs yaptırmışsa, yapı-
lış tarihinin Eretna devletinin hüküm sürdüğü 1335-1381 ta-
rihleri arasında olması muhtemeldir.

Defter harab olduğundan mescidin vakıfları okunamamıştır.

3. ALİ CAFER ZAVİYESİ (84)

Vakıf kayıtları dışında hiçbir yerde bu zaviyenin adına rastlayamadık. Halil Edhem Kayseri'de Ali Cafer türbesinden ve bu türbenin Selçuklu devrinde yapılması gerektiğinden bah-
seder. A. Gabriel ise, türbenin yapı-
lış tarzına göre, onun Eretneli-
liler devrine ait olması gerektiğini belirtir. (85) A. Gabriel'
in verdiği bilgiyi müteber kabul ederek, zaviyenin Eretna'nın
oğlu Cafer Bey (86) tarafından yaptırılmasının mümkün olduğunu
söyleyebiliriz. Fakat, 584 numaralı defterde Emirbahş Yunus'un
oğlu Şeyh Ali'nin oğlu Ali Cafer şeklinde bir kayıt vardır.
Bu kayıttan anlaşıldığına göre Ali Cafer Eretna'nın oğlu değildir.
Bu durumda zaviye, belki Selçuklular, belki de Eretneliler döne-
mine aittir. Yine vakıf kayıtlarından Ali Cafer'in Kah Hatun
adında bir kızının olduğunu anlıyoruz.

ZAVİYENİN VAKIFLARI

1. Gömeçhisar köyünün malikânesinin yarısı

(84) K.E.D.Nr. 565.S.201 a.Nr. 584, S.87b. "Vakıf-ı Zaviye-i Ali
Cafer.

(85) H. Edhem, a.g.e.S.131

(86) İ.H. Uzunçarşılı, Sivas ve Kayseri dolaylarında Eretna

Devleti Bel.1968.S.177

1500'de geliri 2562 akçe,1584'de ise 3255 akçedir.

2.Müeyyed Çelebi Değirmeni 1500 tarihinde bu değirmenin gelirinin yarısı olan 180 akçe,1584'de ise icarı ile gelirinin yarısı olan 500 akçe.

3.Geliri 1500 ve 1584 tarihlerinde 60 akçe olan bir başka değirmen.

4.Çardivar adıyla bilinen bir arsadan alınan 300 akçe.

5.Bir hamam icarı.1500'de 60,1584'de 50 akçe(Defter yazıldığı sırada hamamın faaliyette olmadığı belirtilmiştir)

ZAVİYENİN GÖREVLİLERİ VE ÜCRETLERİ

Gelirin yarısı, zaviyenin seyhine tahsis edilmiştir.Diğer yarısı ise gelen giden yolcular için harcanmaktadır.

4.HACI ŞAD GELDİ ZAVİYESİ(87)

Bu zaviyeyi Eretna Devletinin ümerasından olup,Amasya Emirliği yapmış olan Hacı Şad Geldi Paşa yaptırmış olmalıdır. Kemâl Göde,Kayseri'de hâlıkın Şazgeldi türbesi dediği(88)

1364-1364(H.765) yapılan bir türbenin bulunduğunu ve türbenin Amasya Emiri Hacı Şadgeldi Paşa'nın sağlığında ölen kızı Ulu Hatun için yapıldığını bildirir.Aynı müellif Hacı Şadgeldi'nin daha sonraki yıllarda ölen oğlu Emir Mehmed ve Kızı Kiçi Hatun'un da bu türbeye gömüldüklerini söyler(89)

(87)K.E.D,Nr.565.S.207 a,Nr.584.S.89a."Vakf-ı zaviye-i Hacı Şadgeldi"VŞD,Nr.470S.155/72

(88)Osman Ferid Sağlam,"şaz geldi"nin "Şadgeldi"şeklindeokunması gerektiği görüşündedir.Bkn.Halil Edhem.a.g.e,S.13

(89)A.g.e,S.13

Halil Edhem Kayseri'de Hacı Şadgeldi zaviyesinden söz etmez. Bu zaviyenin varlığından vakıf kayıtları vasıtasıyla haberdar oluyoruz.

Zaviye'nin ne zaman yapıldığı hususuna gelince, Şadgeldi türbesi Hacı Şadgeldi'nin sağlığında 1363-1364 yılında yapıldığına göre, zaviyenin de bu sıralarda en azından Hacı Şadgeldi öldüğü 1381 yılından önce yapılmış olması gerekir.

ZAVİYENİN VAKIFLARI

1. Mancusun Köyü yakınında Ali Köse mezraası. Mancusun, bugün Kayseri'nin Mancusun bucağına bağlı, yeni adı Güneşli olan köydür. Tahrir defterinde bu mezraayı Mancusun köyü halkının ektiği belirtilmiştir. (90)1500'de geliri 2100 akçe, 1584'de 2040 akçedir.

2. Erkilet'e bağlı Yorbâli, Hoca ve Piran mezraalarının geliri olan 450 akçe.

Erkilet, Kayserinin Erkilet bucağına bağlı bugün de aynı adıyla anılan köydür. 1584 tarihli Tahrir Defterinde söz konusu ettiğimiz zaviyeye ait vakıflar arasında "Bozyölu mezraası" kaydedilmiştir. Bu mezraa ile "Yorbâli" aynı mezraa olabilir.

3. Erkilet'deki Şadgeldi Bağının 70 akçelik geliri.

4. Bilviran'daki Şadgeldi Bağının geliri. 1500'de Defter yazıldığı sırada bağ harab durumda imiş.

5. Zaviye yanındaki Püre adlı bağın geliri. 1500'de senede 150 akçe.

6. Arıgpervane'ye bağlı bir arsanın 1500 tarihindeki 60 akçelik geliri.

7.Suvaş nehri yanındaki Hocaviranı,İkiin ve Ilgaz malikâ-
nelerinin 1500 tarihindeki 1050 akçelik gelirleri(Buraya"Haric
ibaresi konulmuştur, ki bu defter ya da vakfiye haricinde
anlamına gelebilir zannediyoruz.)

8.Suvaş nehri yanında Güllüce mezraasının 1600 tarihindeki
300 akçelik geliri.

Bu zaviyede Çarşamba ve Perşembe günleri olmak üzere haftada
iki gün cüz okunması şart olunmuştur.

Zaviyenin 1500'de yıllık geliri toplam 4080 akçedir.

IV-KADI BURHANEDDİN AHMED ZAMANI

1.AHI İSA ZAVİYESİ(91)

Zaviye,Kadı Burhaneddin Ahmed'in ümerasından Ahi İsa adına
yaptırılmış olmalıdır.Ahi İsa,Kadı Burhaneddin'in ulemasından
olup,onun yardımcısı,bir nevi veziri durumunda idi.(92)Zavi-
yenin Kayseri'ye bağlı Gesi köyünde olduğunu vakıf kayıtların-
dan anlıyoruz.Ahi İsa'nın 1392(H.795)tarihinde öldüğü mezar
kitabesine binaen bilinmektedir.(93)Öyle ise,onun zaviyesini
1392 senesinden önce yaptırmış olması muhtemeldir.

ZAVİYENİN VAKIFLARI

1.Gesi köyünde bir arsa.1500'de geliri 300 akçedir.Gesi,bugün
Kayseri'nin Gesi bucağına bağlı,yeni adı Bağyurdu olan köydür.

2.Şeyh Değirmeninden 1500 tarihinde elde edilen 930 akçe.

3.Gülözü köyünde bir arsa.Geliri 1500 de 150 akçe.

4.Gesi köyüne ait vergilerin 1584'de üçte birinden alınan 360
akçe.Zaviyenin 1584'de geliri toplam 250 akçedir.

(91)KED,Nr.565S.205a.Nr.584,S88a."Vakf-ı Zaviye-iAhi İsa"

(92)İ.H.Uzunçarşılı,a.g.e.S.162

(93)Y.Yücel.a.g.e.S.50,72h34

2.ZEYNELABİDİN ZAVİYESİ(94)

Zaviyeyi,büyük ihtimâlle,Osmanlı kaynaklarında Zeynelabidin Çelebi olarak geçen,Kadı Burhaneddin Ahmed'in oğlu Alâaddin Ali Çelebi yaptırmıştır.

Alâaddin Ali Bey,babası tarafından 1397 yılında Kayseri emirliğine tayin edilmiştir.1398 de babasının öldürülmesi üzerine,devlet erkânı kendisini hükümdar seçmişlerdir.Fakat aynı yıl,I.Bayezid'in oğlu Süleyman Çelebi Kayseriyi Osmanlı topraklarına katmıştır.Bu sırada Zeynelabidin Çelebi eniştesi Nasırüddin Mehmed Beyin yanına sığınır.Daha sonra Alâaddin Ali Beyin Osmanlı hizmetine girdiği görülmektedir.(95)Hoca Saadetdin'e göre 1442 yılında ölmüştür.(96)Böyle bir zaviyenin yapıldığına dair bilgiye vakıf kayıtları haricinde rastlıya mamış bulunuyoruz.

ZAVİYENİN VAKIFLARI

1.Ağın köyünün malikânesinin dörkte birinden 1500 tarihinde elde edilen 450 akçe.1584 tarihinde aynı köyün malikânesinin gelirinin yarısı olan 784 akçe.

---

(94)K.E.D,Nr.565,S.203 a,584,S.88 a."Vakf-ı zaviye-i Zeynelabidin"V.Ş.D,Nr.224-2/1,S.1365

(95)İ.H.Uzunçarşılı,Sivas ve Kayseri Hükümdarı Kadı Burhaneddin Ahmed,Bel.1968,S.238;Y.Yücel,a.g.e S.162

(96)Hoca Saadettin,Tacüttevarih,II.cilt.Ank.1979 S.208

- 2.Terine yanında bir Sebze yeri.1500 tarihinde geliri 200 akçedir.
- 3.Karakilise köyü yakınında ok mezraasının 1500 tarihindeki gelirinin yarısı olan 120 akçe.
- 4.Pespervane arsasının geliri.1500 tarihinde 60 akçe.
- 5.Sadaka yakınında bir sebze yeri,1584 de geliri 220 akçe. Zaviyenin yıllık geliri 1500 tarihinde toplam 940 akçe,1584 tarihinde ise 1454 akçedir.

V-KARAMANOĞULLARI DEVRİ

1.HACI DAVUD ZAVİYESİ(97)

Zaviyenin banisi Hacı Davud,Şikari'nin Karamanoğulları Tarihi'nde adı geçen Davud Bey olmalıdır.

Şikari'ye göre Davud Bey,Karamanoğlu Halil Bey'in(1333-1350) oğludur.Muhtelif zamanlarda Karamanoğulları adına Konya,Kayseri ve Sivas'ta beylik yapmıştır.(98)

Kayseri'de böyle bir zaviyenin olduğunu vakıf kayıtlarından anlıyoruz.

ZAVİYENİN VAKIFLARI

- 1.Hacılar köyünün malikânesinden 1500 tarihinde alınan 2735 akçe.Hacılar,bugün aynı adla anılan bucağa bağlı bir köydür.
- 2.Alagöz köyünün malikânesinin gelirinden 1500 de elde edilen 1589 akçe.
- 3.Kılıç'a bağlı Kuyucu mezraasının üçte ikisinin 1500 tarihindeki 300 akçelik geliri.
- 4.Meşhedini köyü yakınında dört duvar diye bilinen yarım Harlimden alınan 150 akçe.

---

(97)K.E.D,Nr.565.S.201b."Vakf-ı Zaviye-i Hacı Davud"

(98)M.Çayırdağ,Kayseri'de Selçuklu veBeylikler dönemine ait bazı kitabe ve mezartaşları,Tarih Dergisi 1984 S.XXXIV.S.517

5.Tomarza köyünün malikânesi.

Eski defterde 3000 akçe kayd olunduğu belirtilmiştir.Tomarza Kayseride bugün İlçe merkezidir.

6.Şehir dışında,Delüктаş yanında bir arsa ki geliri 1500 de 4834 akçedir.

Vakfiyesinde,vakfın bir aile vakfı olduğu belirtilmiş,mütevellilik vâkıfın evladlarına bırakılmıştır.Zaviyede dört hafız ve bir Şeyh görev yapmaktadır.Celirden sekiz mud hafızlara,beg mud rakabe için ve on mud da zaviyeye gelen giden yolculara ayrılmıştır.Arta kalan ise Şeyh'e bırakılmıştır.(99) Zaviyenin 1500 de yıllık geliri toplam 4834 akçedir.

2.ŞEYH ÇELEBİ MESCİDİ(100)

Mescidin bânisi,Karamanoğlu Nasırüddin Mehmet Beyin Kayseri valisi Şeyh Çelebi olmalıdır.Mehmet Çayırdağ'a göre,Emir Şeyh Çelebi Karamanoğullarının ilk Kayseri valisidir.Kayseri,1398 yılında ilk defa Osmanlıların eline,Kadı Burhaneddin'in ölümü üzerine geçmiştir.Ve 1402 Ankara savaşına kadar da ellerinde kalmıştır.1402 mağlubiyetinden sonra,beylikleri tekrar ihya eden Timur tarafından Karamanoğullarına verilmiştir.Kayseri iç kalâsinde bulunan kitâbelerden,1411 yılında Kayseri'nin Dulgadıroğullarından Nasıreddin Mehmed Bey'in oğlu Hasan Bey'in eline geçtiği daha sonra Davud'un oğlu Emir Şeyh Çelebi'nin şehri bunlardan kurtardığı yazılıdır.Pakat şehir 1419 yılında tekrar,Memluk Sultanı Melik Müeyyed Şeyh tarafından fethedilip o sırada ken

(99) Mud yerine ve zamanına göre değişen bir ölçü birimidir. Ö.L.Barkan'a göre en az 2,5 en çok 20 kile,1 kile de 8 kg. dir.O.Turan ise Selçuklu Devri için mudu 100-120 kg.hesaplanmıştır.Bkn.Refet Yinanç,a.g.e,s.67 h.3

(100) K.E.D,Nr.565,S.2016,Nr.584.S.89 b.

dilerine yardımcı olan Dulgadiroğlu Nasıreddin Mehmed Bey'e verilmiştir.(101) Öyle ise sözünü ettiğimiz Şeyh Çelebi mes-cidi 1419 yılından önce yapılmış olmalıdır.1584 tarihli def-terde bulunan Şeyh Davud Çelebi oğlu Şeyh Çelebi kaydından, Şeyh Çelebinin babasınının Şeyh Davud olduğunu anlıyoruz.

MESCİDİN VAKIFLARI

- 1.Kayseriye bağlı Ağırnas köyünün malikânesinin yarısı.1500' de geliri 2400 akçe.1584'de ise 5131 akçedir.Ağırnas bugün, Gesi bucağına bağlı Taşören adıyla anılan köydür.
  - 2.Altı ay çalışan bir değirmenden 1500 tarihinde alınan 25 akçe.
  - 3.Bir bezirhane,1500 tarihinde faaliyetle olmadığı bëlârtilmiş
  - 4.Endernik,Kuçe,Ekserhoş,Kestenoş,Birgirpane,Şamlu,Karakesiş Babagersek,Rumani,Saçluca,Çekülür adlarındaki arazilerin gel-irlerinin yarısı.1500 tarihinde 150 akçe.
  - 5.Dadasun köyünün malikânesinin tamamı olan 12 sehimin 1 seh-minden 1500'de elde edilen 570 akçe.1584 de ise köyün malikâ-nesinden elde edilen 3000 akçe.Dadasun,bugün Kayserinin merke-ilçesi,merkez bucağına bağlı Akçatepe köyüdür.1584 de yapılan tahsisine göre Sahra nahiyesine,bağlı 38 vergi nüfuslu bir köy olup,malikânesi Şeyh Çelebi mescidine,Çerağı Hacı Emir vakfına ve mescide vakıf olarak kaydedilmişitir.(102)
  - 6.Enderlik yolunda bir yerden 1500 de elde edilân 120 akçe.
  - 7.Dört duvar meydanından bir yerin gelirinin yarısı.1500 de 60 akçe.
  - 8.Erkilet köyüne bağlı Sarbsaray mezraasının ve vakfiyeye göre civarındaki Gömeçli,Kilisecik,Uyumaçacı ve Kızılın mezraala-
-
- (101)M.Çayırdag,a.g.m,S.500
(102)K.T.D,S.47

rının yarısından elde edilen gelir,1500 tarihinde 450 akçe 1584'de ise Uyumağaç ve Sarbsaray mezraalarının malikânelerinin yarısından elde edilen 1320 akçedir.1584 yılında yapılan tahrir göre Agcein mezraası da mescide vakıf kaydedilmiş olup o tarihte Sarbsaray ve Uyumağaç mezraalarının Şahra nahiyesine,Kilisecik mezraasının ise Sarbsaray köyüne bağlı olduğunu görüyoruz.(103)Erkilet,Erkilet bucağına bağlı bugün de aynı adı taşıyan köydür.

9.Meşhedani,Keyfiler,Tamdaluk yakınlarındaki Karayer arsası.

10.Adı geçen mescidin yanında bir dükkân geliri 1500 de 60 akçe 1584 de ise 50 akçedir.

11.Sarbsaray'a bağlı Gülsegin mezraasından 1584 de elde edilen 200 akçe.

12.Şeyh Çelebi mescidi yanında bir arsa.Geliri 1584'de 100 akçedir.Mescidin yıllık geliri 1500 de toplam 4850 akçe,1584 de ise 10.421 akçedir.

MESCİDİN GÖREVLİLERİ VE ÜCRETLERİ

Mescide bir mütevellî,üç hafız bir imam ve bir müezzin çalışmaktadır.

VI.DULGADIROĞULLARI DEVRİ

1.NASİRİYYE MEDRESESİ(104)

Bu medresenin,Dulgadıroğulları hükümdarlarından Nasıreddin Mehmed tarafından yaptırılmış olması mümkündür.

Halil Edhem'e göre Nasıreddin Mehmed Bey'in Kayseri'de 1432 (H.835) tarihli Şamiler ya da Hatuniye adıyla anılan bir medresesi vardır.Müellif bu medresenin kitabesinin çözüm ve

(103)K.T.D,S.65.66,215

(104)KED,NR565,S.196b."Vakf-ı Medrese-i Nasiriyye"

okunmuşunda bazı şüpheli yönler kaldığını belirtir.(105)Bizim kanaatimize göre kitâbe tam olarak çözülemedi ise,1500 tarihli vakıf defterinde kayıtlı olan Nasıriyye Medresesi ile Halil Edhem'in bildirdiği Hatuniyye Medresesi aynı medrese olabilir. Değilse,Nasıriyye medresesinin de,Kayseri'nin Dulgadıroğulları elinde kaldığı yıllarda Nasıreddin Mehmed'in 1442 de ölümünden önce yapılmış olması muhtemeldirb

MEDRESENİN VAKIFLARI

1.İsbile köyünün malikânesinin yarısı .Geliri 2748 akçedir.Bu köy 1584 yılında yapılan tahrirde göre Koramaz nahiyesine bağlı, 101 vergi nüfuslu bir köydür.(106) Bugün Talas bucağına bağlı olup Başakpınar adını almıştır.

2.Küçükburungöz köyünün malikânesinin yarısı.Küçükburungöz bu gün aynı isme sahip olup,Gesi bucağına bağlıdır.1500 de geliri 6043 akçedir.

3.Gesi köyüne bağlı Şerafeddin Değirmenin yarısı,(geliri 450 akçedir.

4.Hoca Vatan yeri diye bilinen bir arsadan elde edilen 60 akçe Ayrıca 1584 de yapılan tahrirde Karamaz'a bağlı 31 vergi nüfuslu Kiçiperigöz köyünün malikânesinin yarısı bu medreseye vakfedilmiştir.(107)

Medresenin 1500 tarihinde yıllık geliri toplam 3902 akçedir

---

(105) H.Edhem,a.g.e,S.147

(106) K.T.D,S.134

(107) K.T.D,S.139

B-ŞAHIS VAKIFLARI

I-ERETNAOĞULLARI DEVRI

1.HIZIR BEY KIZI ŞAH HATUN (108)VAKFI

Şikari;Karamanoğulları Tarihinde Hızır Beyden bir Moğol beyi olarak bahsedilmektedir.(109)Aynı şekilde Yaşar Yücel de,Hızır Bey'in,Anadolu'da İlhanlılar devrinden kalıp,osırada yine çekiler bir unsur olarak devam eden göçebe Moğol zümrelerinden Samagarlıların Beyi olduğunu belirtir.

Hızır Bey'in Eretnalılarla ilgisine gelince;Eretnaogullarını Kayseri'ye hakim oldukları yıllarda Samağarlılar Kayseri vilâyetinin sınırları içinde Kırşehir taraflarında yaşıyorlardı.

Eretnaoğlu Ali Bey'in(1365-1380) zayıf idâresi sonucu,bir çok emir Eretna tahtını ele geçirme teşebbüsüne girişmişlerdir.

Bunlardan biri,Sivas Emiri Hacı İbrahim idi.Hacı İbrahim bu isteğini,Samağarlılara dayanarak gerçekleştirmeye çalışmış ve bu iş için topluluğun reisi Hızır Bey ile dostane ilişkilere girişmiş,onun kızı ile evlenerek,Kayseri şehrinin idâresini bu Moğol beyine bırakmıştır.(110)

İşte,sözünü ettiğimiz vâkıf olan Şah Hatun bu Hızır Bey'in kızı olmalıdır.

VAKIFLARI

1.Kayseri'ye bağlı Ünübilür köyünün malikânesinin yarısı 1584 de geliri 2331 akçedir.

2.Manifaturacılar Çarşısı(Bezzazistan)civarında Kapan hanı. Senelik icarı 800 akçedir.

3.Bozok Mirlivası Melik İsa Bey'in dükkânı.

4.Süleyman oğlu Melik Mevlâna Mehmed dükkânı

---

(108)K.E.D,Nr.584.S.920

(109)Şikari,Karamanoğulları Tarihi,M.Mesud Koman,Konya 1947
S.123

(110)Y.Yücel,a.g.e,s.75

2.EMİR MAHMUD EVLÂDİ VAKFI (111)

Emir Mahmud, Eretnalılar devrinde Amasya Emiri bulunan Hacı Şadgelidi Paşanın Emir Mahmud adında bir oğlu olduğunu, yukarıda bahsettiğimiz Şadgeldi türbesinin kitâbesinden anlıyoruz. Kitâbeyi yayınlayan O.Ferid Sağlam'a göre bu türbe daha önce de sözettiğimiz gibi Hacı Şadgeldi'nin sağlığında ölen kızı Ulu Hatun için vefatından bir yıl sonra yaptırmıştır. Türbenin yapılışından 10 yıl sonra ölen Hacı Şadgeldinin oğlu Emir Mahmud ile, 12 yıl sonra ölen diğer kızı Kiçi Hatun da buraya gömülmüş türbedir.(112)

VAKIFLARI

1500 tarihli defterdeki kayıtlardan bu vakfın bir zürri vakıf olduğunu anlıyoruz. Bu kayıtlara göre, Emir Mahmud Kayseri dışında bulunan Kızılkök diye bilinen yer ile Urla suyu, Çarşamba suyu ve Perşembe suyundan faydalanırmış. Vakfın, Selçuk Paşa Hatun Paşa adlı iki kızı ile Şeyh Çelebi ve Ahmed Paşa adında iki de oğlunun olduğunu vakıf kayıtları yolu ile biliyoruz. 1500 tarihli defter yazıldığı sırada bu vakfa ait vakfiyenin olmadığı fakat Sultan Bayezidden 870(1465) tarihli berat ve mukarrernamesi olduğunu belirtilmiştir. Vakfın geliri 1500 ve 1584 de 330 akçedir.

II.KADI BURHANEDDİN AHMED DEVRİLETİ DEVRİ

1.HACI HAMZA OĞLU HACI ALİ VAKFI(113)

Sivas ve Kayseri hükümdarı Kadi Burhaneddin Ahmed'in ünverası arasında Hacı Ali adında bir emir vardır. Hacı Hamzaoğlu Hacı Ali bu emir olabilir.(114)

(111)K.E.D.Nr.565,S.205b.Nr584.S.93a

(112) O.F.Sağlam, Şimdiye kadar yayınlanmamış bazı kitabelerle.

(113)K.E.D.Nr.584,S.91a"Vakf-ı Hacı Ali bin Hacı Hamza

(114)Y.Yücel a.g.e.S.73

VAKIFLARI

Defter harab olduğundan ancak az bir kısmı okunabilmiştir.

1. Tabâkçılar (Sepiciler, deri terbiye edenler, debbağlar da denir) çarşısında bir dükkandan 1584 de alınan 200 akçelik icar.

2. Büyük Çarşı'da bir kasap dükkânından alınan icar. 1584'de gelir: 500 akçe.

III-DULGADİROĞULLARI DEVRİ

1. ZÜLKADİR ALAÜDDEVLEOĞLU ŞAHRUH BEY (115)

Şahrüh Bey, vakıf kaydından da anlaşılacağı üzere Dulgadiroğlu hükümdarı Alaüddevle Bey'in oğludur.

VAKIFLARI

1. Ağırnas köyünün malikânesinin yarısından 1584 tarihinde elde edilen 5131 akçe. Aynı tarihte yapılan tahrir göre 198 vergi nüfuslu bir köy olup, Koramaz nahiyesine bağlıdır. (116)

MASRAFLAR

Vakfın mütevelliliği Bezircizade Hacı Sinan oğullarına şart olunmuş olup gelirin beşte biri bunlara tahsis edilmiştir. Tevliyeteye ayrılan ücretin beşte birinden bir çeşmenin masrafı karşılanacaktır. Ayrıca Şeyh Çelebi mescidinde Kur'an okuyan altı cüzhana (Kur'an ın otuz bölümünden birini okumakla vazifeli dua okuyucu) kalan mahsul ayrılmış olup, bunlara eşit seviyede paylaşmaları şart olunmuştur.

IV-OSMANLILAR DEVRİ

1. ŞEYH İBRAHİM OĞULLARI ŞEYH KIVAMİDDİN VE LÜTFULLAH EVLÂDİ VAKFI (117)

(115) K.E.D, Nr. 584, S. 91b "Vakf-ı Şahrüh Beg bin Alaüddevle Zülkadir, VŞD, Nr. 224-2/1, S. 4240, Vakfiye Tarihi 899, VD Nr. 595 S. 205

(116) K.T.D, S. 136

(117) K.E.D, Nr. 584, S. 93. a "Vakf-ı Evlad-ı Şeyh Kıvamüddin ve Şeyh Lütfullah evlad-ı Şeyh İbrahim"

Mehmet Çayırdağ'ın verdiği bilgilere göre Şeyh İbrahim, Amasya'da doğup, Konya'da Mevlâna Sarı Yakup'tan ders aldıktan sonra 1438(H.842) yılında Kayseriye gelmiş ve Hond Hatun Medresesinde müderrislik yapmıştır. Daha sonra Fatih'in hocası Akşemseddin'e intisap etmiş, ondan icazet ve hilâfet aldıktan sonra Kayseri'ye dönmüştür. Kendisinin fıkha ve tasavvufa dair "Gülşen-i Niyaz" ve "Gülzar-ı Manevi" isimli iki manzum eseri vardır. Kayseri'de onun adına bir cami ve türbe bulunmaktadır ki, bu camiye aynı zamanda "Şih Cami" dendiği gibi eski vakfiyelerde "Çardak mescid" de denmektedir. Kitabesine göre Şeyhin türbesi 1484 tarihinde II. Bayezid tarafından yaptırılmıştır. Cami ise Şeyh İbrahim'in oğlu Şeyh Abdurrahim Efendi tarafından yaptırılmıştır. (118) Bu bilgilerden ^{çevre} Şeyh Abdurrahim adında bir oğulunun olduğunu anlıyoruz. #limizdeki vakıf kayıtlarına göre ise Şeyh İbrahim'in, Şeyh Kivameddin ve Şeyh Lütfullah adında iki oğlu vardır. M.Çayırdağ Şeyh İbrahimden "Şeyh İbrahim Tennuri" şeklinde söz etmektedir. (119)

VAKIFLARI

1. Irmak kenarı nahiyesine bağlı Akseki mezraasının malikânesi 1584 de geliri 720 akçedir.
2. Kayseri dışında bir arsadan 1584'de elde edilen 30 akçe.
3. Kayseri dışında Şehir arsasından 1584 de elde edilen 50 akçe

Şeyh İbrahim oğulları, Şeyh Kivameddin ve Lütfullah evladı vakfının 1584 de geliri toplam 800 akçedir.

2. SULTAN ŞEHİNŞAH'IN LALASININ VAKFI (120)

Bu vakıf 1584 tarihli defterde kayıtlıdır. Fakat bu defter hara olduğundan Lala'nın adı okunamamıştır. Kayıtlardan bu Lala

(119) M.Çayırdağ, a.g.m.S.544

(120) K.E.D, Nr.584, S.91b. "Vakf-ı Lala-i Sultan Şehinşah bin Sultan Bayezid el Merhum.

(118) M.Çayırdağ, Kayseri'de Kitabelerden XV-ve XVI.yıllarda yapıldığı anlaşılan ilk Osmanlı yapıları V.D,S.

nın II.Bayezid'in oğlu Şehzade Şehinşah'ın lalası olduğunu anlıyoruz.Hoca Saadeddin'e göre Şehzade Şehinşah'ın lalasının adı Haydar Beydir.(121) Şehzade Şehinşah,Mehmed Süreyya'nın verdiği bilgilere göre 1464(H.869) de doğmuş ve 1511(H.917) de ölmüştür.(122)Tacüttevarih'te Şehinşah'ın 1510 tarihinde Karaman ülkesinin hakimi olduğu kayıtlıdır.Yine Tacüttevarih'te Şehinşah'ın lalası Haydar Bey, →

Karaman yakınlarında bir ayaklanma hadisesi sırasında söz konusu edilmiştir.Buna göre bu ayaklanmada,Karaman bölgesinin savunmasını Şehinşah'ın Lalası Haydar Bey,Kayseri Beyi ve bir sancak beyi üstlenmiştir.Bu mücadele sırasında 1511 de Lala Haydar Bey şehit olmuştur.(123)

VAKIFLARI

1.Kayseri'de manifaturacılar çarşısında bulunan terzilerden hekkacılarından ve başka dükkanlardan 1584 de alınan icarlardan elde edilen gelir olan 14.000 akçe.

2.Devlete ait boyahanenin icarı ile rakabesinden alınan 1540 akçe.Vakfın geliri 1584 de toplam 13.440 akçe olarak kaydedilmiş olmakla birlikte,aslında 15.540 akçe olmalıdır.

3.VEZİR PİR MEHMED PAŞA VAKFI(124)

Pir Mehmed Paşa,Yavuz Sultan Selim ve onun oğlu Kanuni Sultan Süleyman'ın vezirliklerinde bulunmuş bir zattır.1514 yılından 1523 e kadar vezirlik yapmış olup,aynı yıl tekaüde ayrılmıştır. 1532 yılında da vefat etmiştir.(125)

(121)Hoca Saadeddin,Tacüttevarih,Ank.1979,IV.S.61

(122)Mehmed Süreyya,Sicilli Osmani 1308,C.I.S.46

(123)Hoca Saadeddin.a.g.e

(124)K.E.D.Nr.584,S.91b."Vakf-ı Merhum Pir Mehmed Paşa" :

(125)E.H.Uzunçarşılı,Osmanlı Tarihi II.S.545

VAKIFLARI

1.Çardile adıyla bilinen bir kervansarayın,1584'de icarından elde edilen 6000 akçe.

2.Kayseri'de biri Hankapısında biri de Uzunçarşıda olan iki dükkan.Her ikisinin geliri aynı yıl 180 akçedir.

RAMAZANOĞLU HALİL BEY'İN OĞLU PİRİ PAŞANIN VAKFI(126)

Piri Paşa,Ramazanoğulları devleti beyi olan Garsüddin lakaplı Halil Bey'in oğludur.Halil Bey,1480'den 1510 tarihine kadar Memlukulara bağlı olarak Adana Beyliğinde bulunmuş,yerine geçen kardeşi 1517 Ridaniye savaşında Osmanlılar tarafından katledilmiştir.Bu tarihten sonra Ramazanoğulları Osmanlı devleti idaresine girmişler ve yine aynı tarihte Adana'ya Halil Bey'in oğlu Piri Paşa vali tayin edilmiştir.(127)Mehmet Süreyya

Piri Paşa'nın ilk defa Adana Beylerbeyisi olduğu tarihi 1520 yılı olarak gösterip,1572 yılında öldüğünü bildirir.(128)

VAKIFLARI

Kayseri'deki Ulu Caminin masrafları için,beylerbeyleri ve mirvaların oturdukları devlet evlerinden alınan günlük dokuzar akçe icar vakfedilmiştir.Buradan elde edilen gelir Ulu Camii mütevellisi tarafından tevzinâme gereğince caminin masraflarına harcanacaktır.Karaman Beylerbeyi Dukkakinzade Mehmed Paşa da bu devlet evlerinden bazılarını tamir ettirip,Piri Paşa vakfına katmıştır.

CAMİNİN GÖREVLİLERİ VE ÜCRETLERİ

Camide çalışan imama günde 2 akçe,tezine (ezan okuyan)günde iki akçe,kayyım(vakıf kuruluşlarını temizlemek,işıklarını

(126)K.E.DNr.584,S.95 a.

(127)I.H.Uzunçarşılı a.g.e,S.178

(128)Mehmet Süreyya,a.g.e,C.II,S.44

yakmak ve onlarla ilgili diğler işleri yürütmekle görevlendirilmiş kişilere verilen genel isim)günde iki akçe,nazara ise günde bir akçe verilmektedir.Revğan(aydınlatma yağı)ve hasır masrafına günde iki akçe ayrılmıştır.Vakf-ı haneha ücreti için ise günde bir akçe ayrılmıştır.(Bu, evlerin idaresi veya tamirati için ayrılmış ücret olabilir.)

939(1532)tarikhinde Hacı Yahya oğlu Mevlâna Hacı Tahir imzasıyla,Kayseri şehrinde kadı olanlara bir şartname yayınlanmıştır. Buna göre,o tarihten sonra Kayseri'de sancakbeyi ve beylerbeyi olanlar,yukarıda bahsettiğimiz devlet evlerinde oturacaklar, fakat divan toplantısı yapmayacaklardır.Bu söz konusu edilen yerler,sancak beylerine gelir teskil etmeyip,bilir kisiler tarafından tayin edilen 500 akçe senelik icar,Kayseri kadısı tarafından derğâh-ı muallâya arzedilecektir.Piri Paşanın vakfının gelirinden devlet evlerinin bulunduğu yerin icarı takdir edilen şekilde her yıl yerin sahibine ödenecek,kalanı ile caminin masrafları karşılanacaktır.Ve bu evlerde oturan kişiler şer'i ölçülere göre inad etmed n icarlarını ödeyeceklerdir diye padişah tarafından verilen 952 tarihli bir hükmî şerifin bulunmakta olduğu ve icmâl üzere Defter-i Cedid-i Padişahi'ye kaydolunduğu Atik defterde kayıtlıdır.

11-BÖLÜM

TARİHİ KİMLİĞİ TESBİT EDİLEMİYEN VAKİFLAR

1.HOCA VATAN ZAVIYESİ(129) VAKIFLARI

- 1.Kayseriye bağı Karayük köyünün malikânesi.Geliri 1500 de 4180 akçe,1584 de 644 akçedir.
- 2.Develi'ye bağı İlçi ve Löke mezraaları geliri 122 akçedir.
- 3.Löke köyünün yarım malikânesi.
- 4.Meydandaki bir arsanın geliri olan 60 akçe.
- 5.Zaviye köyünde bir bahçe.Geliri senede 200 akçedir.
- 6.Bir bağı arsası.Geliri 60 akçe.

Zaviyenin geliri 1500 yılında toplam 9922 akçedir.1584 tarihli defter harap olduğundan büyük kısmı okunamamıştır.1500 tarihli defterde,vakfiyeye göre gelirin fazla olanının Şeyhe ve gelen giden yolculara tahsis edileceği kaydının olduğu belirtilmiştir.

2.SEVİNÇ TİMURÖĞLÜLERİ TÜRBELANLIK VAKFI(130)

- 1.Ulubazar'da bir aşçı dükkânından elde edilen 300 akçelik gelir.(Eski defterde bir dükkân iken 1500 tarihli defterde üç dükkân olduğu kaydedilmiştir.)1584'de ise geliri 600 akçe olmuştur.Kur'an okunması Serefeddin evlâdına şart edilmiştir.

3.BATTAL MESCİDİ VAKIFLARI(131)

- 1.Cayıbesefer denilen dörtte bir malikânedeki 1500'de^{çide} edilen 578 akçe.
- 2.Cayıbesefer köyünün dörtte bir malikânesi.
- 3.Çayır diğer adıyla Seferli köyünün malikânesinin üçte birinin geliri,1584'de 8 akçedir.Bu çayır köyü yukarıda adı geçen Cayıbesefer köyü ile aynı köy olabilir.
- 4.Karakaya'nın Cöcalar yolunda bir arsa.
- 5.Talas yolunda bir yer

(129)K.E.D,Nr.565.S.198b,Nr.584,S.89a
(130)K.E.D,Nr.565,S.202b,Nr.584,S.92a
(131)K.E.D,Nr.565.S.203b,Nr.584.S.89b

6.Battal Camii etrafında,yolda bir arsa.

7.Burç civarında bir arsa.

8.Gürsel yanında bir arsa.

9.Eğribucak'da bir arsa.

10.Harab hamam yakınında bir arsa.

4-HOCA KUBEYİR ZAVIYESİ VAKIFLARI(132)

1.Horsana köyünün malikânesi'nin1584'de 3890 akçe olan geliri.

5-ULUBURUNGÖZ KÖYÜ MESCİDİ VAKIFLARI(133)

1.Uluburungöz köyünün malikânesinin yarısı.Geliri 1500 de 3380 akçedir.Gelirinyarısı imama,kalan yarısı ise müteveli ve müezzine ayrılmıştır.

6.MEREMEN İLİ SUYU VAKFI(134)

1.Çalı köyünün Kemil mezraasının malikânesi.Geliri 1500 de 810 akçedir.

2.Kayseriye bağlı Ambarviranı köyünün malikânesinin üçte biri.Geliri 1500'de 300 akçe.Vakfın 1500'de geliri toplam 1110 akçedir.

7-AHMEDİK VAKFI(135)

1.Bazar köyüne bağlı İlhak mezraası.Geliri 1500'de 1200 akçe, 1584 de ise 1950 akçedir

2.Demiryapan Pazarında bir dükkan.Geliri 1500 de 400 akçedir.

3.Ali Pazarında bir dükkân,1584 tarihinde geliri 400 akçedir.

(Ali Pazarı ile Demiryapan Pazarı aynı yer olmalıdır.Ya isim değişikliği olmuş ya da defterde ismi yanlış yazılmıştır.)

Vakfın geliri 1500 tarihinde toplam 1300 akçe,1584 tarihinde ise 2350 akçedir.

(132)K.E.D,Nr.565,S.203b.

(133)K.E.D,Nr.565,S.203a,Nr.584,s.91 a

(134)K.E.D,Nr.565,S.204a

(135)K.E.D,Nr.565,S.204a,Nr584,S.89b

8.BOSTANCI ÇELEBİ ZAVİYESİ VAKIFLARI(136)

1.Anbar viranı mezraasının.1500'deki 1050 akçelik geliri,1584 de ise Anbar viranı köyünün malikânesinin yarısının geliri olan 1330 akçe.

2.1500'de Kızılırmak kenarındaki Boyalu mezraasının 110 akçelik geliri.1584'de ise aynı yerdeki Boyaludur köyünün 135 akçelik geliri.

3.Şehir civarında bir arsa.1584'de geliri 210 akçedir.

Zaviyenin geliri 1500'de toplam 1160 akçe 1584'de ise 2870 akçe

9.SUYURGATMIŞ HATUN ZAVİYESİ(137)

Kemâl Göde,Kayseri Şehrinin değerlendirmesinde,Kayseri'de bir Suya Kanmış Hatun Türbesi"nden bahsetmektedir.(138) Yazar'a göre Kayserililer bu türbeye Genç Osman'ın annesinin türbesi demektedirler.Vakıf kayıtlarına göre bu imkansızdır.Eğer"Suya Kanmış Hatun"adı ile "Suyurgatmış Hatun"aynı isim ise(ki,ne 1500 tarihli defterde ne de 1584 tarihli defterde Suya Kanmış Hatun adına rastlamamış bulunuyoruz.)bu hatun Genç Osman'ın (yaşadığı yıllar 1603-1622)annesi olamaz.Eğer bu isimle ilgili olarak 1600 yılından sonraki vakıf defterlerinde kayıt varsa, o zaman bu hatunun Genç Osman'ın annesi olması ihtimali vardır. Belki de bu iki isim,iki farklı kişiye ait olabilir.Bu durumda Suyurgatmış Hatun'un tarihi kişiliği ili ilgili bilgi bulamadığımızı ifade edebiliriz.

ZAVİYENİN VAKIFLARI

1.Zaviyenin yanında Suyurgatmış Hatun yeri denilen bir arsa. 1500 tarihinde geliri 60 akçedir.

2.Tomarza köyü yakınında Bulamasın mezraası: .Geliri 1500 de 300 akçedir.

---

(136)K.E.D,Nr.565.S.204a,Nr.584,S.88b

(137)K.E.D,Nr.565,S.204b,Nr.584,S.88a

(138)Halil Edhem,a.g.eS.16

3.Şehir yakınlarında Sınırviran arsası.1500 tarihinde geliri 150 akçedir.

4.Halil Ağa Arsası.Geliri 1500'de 360 akçedir.

5.Topraklık arsasının 1500 tarihindeki 60 akçelik geliri.

Zaviyenin 1500 tarihinde geliri toplam 930 akçedir.1584 de defter harap olduğundan sadece vakfın adı okunabilmiştir. Gelirin tamamından üçte biri ayrılıp fakirlere dağıtılacaktır. Kalan üçte ikisi beş sehmi sayılıp bunun iki sehmi Seyh Abdülkerim'e ve üç sehmi de Şeyh Ahmed'e tahsis edilecektir.

10.CELİLE HATUN TÜRBESİ(139)

Türbehanlık Şeyh Ahmed'e ve ondan sonra evlatlarına şart olunmuştur.Şu anda türbehanlık onun çocuklarından Şeyh Ahmed,Mevlâna Zekeriya ve Mevlâna Taşçı tasarruflarındandır.Zaviyede haftada iki gün cüz okunmaktadır.Vakfiyeye göre gelirin üçte biri mütevellî Mehmed oğlu Ahmed'e üçte ikisi ise türbehanlığa tahsis edilmiştir.

VAKIFLARI

Bu türbe ile ilgili 1584 tarihli defterdeki kayıtlar harap durumda olduğundan sadece 1500 tarihindeki vakıflarını verebiliyoruz.

1.Göbe mezraasına ekilen arpa ve buğdaydan elde edilen gelir. 1500 tarihinde ikisinin gelirinin toplamı 780 akçedir.

11.ŞEYH HOCA EVLÂDI VAKFI(140)

1.Kayseri'ye bağlı Hisarcık köyünün malikânesi 1500'de geliri 1980 akçe,1584 de ise 3120 akçedir.

12.SARIŞEYHOĞLU ZAVİYESİ(141)

Vakfiyede belirtilen bir çiftlikten elde edilen 200 akçelik geliri.1584'de de geliri aynıdır.

(139)K.E.D,Nr.565,S.204b,Nr.584,S.92a

(140)K.E.D,Nr.565,S.205a,Nr.584,S.93a

(141)K.E.D,Nr.565,S.205b,Nr.584,S.89a

13.SEYYİD HALİL ZAVİYESİ(142)

Kayıtlarda zaviyenin Karakaya köyünde olduğu belirtilmiştir.

VAKIFLARI

1.Karakaya köyü.1500 tarihinde geliri 2150 akçe 1584 de ise 4500 akçedir.1500 tarihli defterde Karakaya köyünün Sarpsaray' a bağlı olduğu,1584 tarihli defterde ise sadece,Kayseriye bağlı olduğu belirtilmiştir.

2.Zeyruk ve Ağca mezraaları,1584 tarihli defterde Ağca adı,Ağcasevinç şeklinde yazılmış olup geliri 1110 akçedir.

Zaviyenin 1584 de geliri toplam 6305 akçe olup,geliri gelen giden yolcuların masraflarına harcanmaktadır.

14.AHI DEVLETYAR ZAVİYESİ VAKIFLARI(143)

1.Şehirde bir dükkan(Taşhane).Geliri 1500 de günde iki akçe, senede 720 akçe.

2.Talas köyünde bir bağ.Geliri 1500 de 200 akçe.1584 de bu bağın ve bir dükkân icarının geliri birlikte 1180 akçedir.Bu defterde bağın ağaçlarıyla birlikte vakfedildiği yazılıdır.

15-KENAS SUYU VAKFI(144)

Bu suyun bir akarsu olduğu ve dört çesmesi ile bir"terazu" sunun bulunduğu kaydedilmiştir.Yine kayıtlara göre bu vakfın mütevelliliğine Ahi Evren evladları tayin edilmişlerdir.Defter yazıldığı sırada müteveli Ahi Bahşi olup,Sultan Bayezidden avarızdan muaf olduğuna dair 1484(889)senesinde bir belge almış olduğunu kayıtlardan anlıyoruz.

(142)K.E.D,Nr.565,S.205b,Nr.584,S.88b

(143)K.E.D,Nr.584,S.206a,Nr.565,S.88b

(144)K.E.D,Nr.565,S.206,"Vakf-ı Mecnâ-i Ab-ı Kenas"Nr.584,S.97
a."Vakf-ı Sahra-i Ab-ı Kenas"Byradaki"Sahra"kelimesi yanlış yazılmış olup,aslında"mecnâ"olmalıdır.

1.Vakfiyede hudutları belirtilen Kenas Köyü,Geliri 1500 de 750 akçe,1584 de 420 akçedir.

16-MEVLEVİHANE VAKFI(145)

Kayserinin dışındadır.

1.Kayseri'ye bağlı Gürle köyünün malikânesi.Geliri 1500 de 1240 akçedir.

2.Dıralıkürdegan adında bir gelir.120 akçe.

3.3Baha değirmeninden elde edilen 160 akçe.

4.1500 tarihinde faaliyette olmayan bir değirmen.

5.Savrani arsası.Geliri 60 akçe.

6.Hacılar köyü yakınında Ballıkaya arsası.Geliri 30 akçedir.

7.Karacakaya nehri.Geliri 110 akçe.

Mevlevihanenin geliri 1500 tarihinde toplam 2366 akçedir.

17-YALMAN MESCİDİ VAKIFLARI(146)

1.Hadi Hatun vakfına ait yerlerin civarında bir koru.Geliri 1500 de 300 akçedir.

2.Söz komusu mescidin civarında Kozak denilen bir yerin icarı.

Senede 70 akçe.Mescidin 1500 tarihinde geliri 370 akçedir.1584 tarihli defterde bu mescide ait kayıtlar da harap durumda olduğundan okunamamıştır.

18-MUSA BEY OĞLU İSLİM PAŞA MESCİDİ VAKIFLARI(147)

1.Görmeçhisar köyünde bir değirmen.1500'de geliri 300 akçe olup 1584 de 600 akçedir.

2.Bir bağın dörtte üçü.

19-RAYİGANŞAH ZAVİYESİ(148)

Vakıflarının yeni defterde kaydolunduğu bu deftere müracaat edil-

(145)K.E.D,Nr.565,S.206b.

(146)K.E.D,Nr.565,S.206b.Nr.584,S.91a.

(147)K.E.D,Nr.565,S.206b.Nr.584,S.90 b

(148)K.E.D,Nr.584.S.88b.

mesi gerektiği kaydedilmiştir.

20-CELÂ'EDDİN İSA ZAVİYESİ VE HÂNGÂHI VAKIFLARI(149)

1.Karaviran köyü ve Ekünlü Zaviyesi.

Karaviran köyü bugün Tomarza ilçesine bağlı Karaören köyüdür.

21-KUTB-I AFAK ŞEMH EYVANCİK ZAVİYESİ VAKIFLARI(150)

1.Kayseriye bağlı Gülözü köyü ile Pınarcıkayağı köyü.Gelirleri 1584 de 1945 akçe.

2.Karahisar kazasından Devegüden(nahiyesine)bağlı Ayaküsen köyü Geliri 451 akçe.

3.Görele köyünde bir değirmen.

4.Zaviyenin çiftliği.

5.Ağa Bağı'nın yarısı.

6.Gunukça bağı ve bir dere(Çay)

7.Pınar ayağı mezraasının mahsülü ile çayır.Geliri 360 akçe. Zaviyenin 1500 tarihinde geliri 5995 akçedir.

22-SAADEDDİN OĞLU HACI EMİR DAVUD HÂNGÂH ZAVİYESİ (151)

Gülüm Camii civarındadır.1559(967)da yazılmış olan vakfiyesine göre,zaviyenin gelirlerinin dervişlere,namuslu insanlara ve gelen giden yolculara harçanması şart olunmuştur.

VAKIFLARI

1.Hacılar köyü.Geliri 1584 de 3200 akçedir.

2.Alagöz köyünün malikânesi.Geliri 1132 akçe.

3.Tilşih'a bağlı Kuyucak köyü.Gelirin üçte ikisi olan 450 akçe.

4.Meşhedin köyü yakınında yarım Harim.Geliri 70 akçe.

5.Şehir dışında Delüktaş yakınında bir arsa.Geliri 70 akçe.

ZAVİYENİN GÖREVLİLERİ VE ÜCRETLERİ

Zaviyede çalışan Şeyhe senede 300 akçe,aşçıya,ferraşa,çerağdara (kandilci)senede 90 akçe ayrılmıştır.Zaviye de birden çok hafız çalıştığı belirtilmekle birlikte ücretleri kaydedilmemiştir.

(149)K.E.D,Nr.584,S.88b

(150)K.E.D.Nr.584,S.89a

(151)K.E.D,Nr.584,S.88a

23-SIRÇALI ZAVİYESİ VAKIFLARI(152)

- 1.Kayseriye bağlı Pınarbaşı köyünün malikânesi.Geliri 410 akçe.
- 2.Kayseri'ye bağlı Sekban mezraası.Geliri 120 akçe.
- 3.Kayalı ve Yarkaraarslan mezraaları.Gelirleri 300 akçe.

Zaviyenin 1584'de yıllık geliri toplam 730 akçedir.

24-HOCA SAAB ZAVİYESİ(153)

Defter harap olduğundan bu bölüm okunamamıştır.Yalnızca senede 290 akçe gelir getiren bir mahsul kaydı görülebiliyor.

25-ŞUKARA-İ MECİD VAKFI(154)

- 1.Diğer adı Seferli olan Çayır köyünün malikânesi.
- 2.Salkıma köyünün malikânesinin yarısı.Geliri 1615 akçe.Salkıma köyü bugün Gesi bucağına bağlı Gürpınar köyüdür.

Vakfın geliri 1584'de toplam 2514 akçedir.

26-HÜRREM ÇAVUŞ MESCİDİ(155)

Kayserinin içindedir.

VAKIFLARI

- 1.Teksan köyüne bağlı Uc mezraası.Geliri 500 akçedir.
- 2.Şehirde bazı dükkânlar.

27-DEBBAĞIN MAHALLESİ MESCİDİ VAKIFLARI(156)

- 1.Kayseriye bağlı Akçakale köyü.Geliri 300 akçe.
- 2.Debbağ(Deri tabaklayan)dükkanının yarısının geliri olan 20 akçe.
- 3.Bir bahçe arsası,geliri 20 akçe.
- 4.Karahacı dükkânı.Gelirin dörtte biri 20 akçe.
- 5.Aynı mahallde bir dükkân arsası.Geliri 60 akçe.
- 6.Eğribucak'ta bir bağ.Geliri 10 akçe.Mescidin 1584 de geliri toplam 430 akçedir.

---

(152)K.E.D,Nr.584,S.89a

(153)K.E.D,Nr.584,S.89a

(154)K.E.D,Nr.584,S.89a

(155)K.E.D,Nr.584,S.90a

(156)K.E.D,Nr.584,S.90a

28-HASBEĞ OĞLU MESCİDİ VAKIFLARI(157)

1.BÜYÜK Çarşıda bir dükkân.Geliri 300 akçedir.

2.Sarbsaray köyü.Geliri 300 akçe.Mescidin 1584'de geliri toplam 600 akçedir.

29-GENDÜMCİLER MESCİDİ VAKIFLARI(158)

1.Bir evin icarı.Geliri senede 72 akçedir.

30-BAYRAM BEY MESCİDİ(159)

1584'de geliri toplam 200 akçedir.

31-ECE BEY MESCİDİ(160)

Defter harab olduğundan okunamamıştır.

32-HOCA İZZEDDİN MESCİDİ(161)

Şeyh Abdullah mezarı civarındadır.

VAKIFLARI

1.Bir saraç dükkânı.Geliri 110 akçe.

2.Bir başka dükkân.Geliri 100 akçe.

3.Temürcü Arsası.Geliri 100 akçe.

4.Mescid Arsası.

5.Dirilür Arsası.

6.Merkeş meydanından dört kısım yer.Defter yazıldığı sırada bağ haline getirilmiş bulunuyor.

Mescidin 1584 de geliri toplam 621 akçedir.

33-ADEM MESCİDİ(162)Yenicekapı mahallesindedir.

VAKIFLARI

1.Mescid civarında bir ev.

2.Dirülür Arsası.

3.Bir dükkân

(157)K.E.D,Nr.584,S.90a

(158)K.E.D,Nr.584,S.90a

(159)K.E.D,Nr.584,90a

(160)K.E.D,Nr.584,S.90a

(161)K.E.D,Nr.584,S.90b

(162)K.E.D,584.S.90b

Geliri 1584 de toplam 90 akçedir.Hacı Mahmud adında bir hayır sahibi Kubbe çarşısında bir dükkânın yarısını vakf ederek Buranın gelirini Adem mescidinin imamına,bir cüz Kur'an -ı Kerim okumak şartıyla vakfetmiştir.

34-AĞCAKAYA MESCİDİ VAKIFLARI(163)

Ağcakaya köyüne bağlı Geylük mezraasının geliri.1584 de 300 akçedir.

35-HACI MANSUR MESCİDİ(164)

Vakıf kayıtlarına göre Mescid Çoğakan Pazarındadır.Bir dükkânın geliri bu mescide vakfedilmiştir.

36-MANCUSUN KÖYÜ MESCİDİ VAKIFLARI(165)

- 1.Mancusun köyünün oniki sehîm asıldan üç sehîm olan malikânesinin dörtte bir hissesi.Geliri 1584'de 2160 akçedir.
- 2.Aynı köyde Arslanlı adında bir arsa.
- 3.Vadideki bir diğer arsanın üçte biri.
- 4.Aynı köyde Başdeğirmenli adında bir değirmen.
- 5.Mescidin köşesinde bir bahçe ve bağların ösrü.
- 6.Aynı köyde mescide bitişik bir başka bağ.Yukarıda saydığımız arsalardan,bağlardan,bahçe ve değirmenden 1584 de 2400 akçe gelir elde edilmektedir.Mescidin yıllık geliri 1584 de toplam 4560 akçedir.

37-HACI OĞLU HACI HAMZA MESCİDİ VAKIFLARI(166)

- 1.Meydan kapısında bir dükkan.Geliri 1584'de 120 akçedir. Gelirin iki sehîmi imama,bir sehîmi ise müezzine tahsis edilmiştir.

---

(163)K.E.D,Nr.584,S.90b

(164)K.E.D,Nr.584,S.90b

(165)K.E.D,Nr.584,S.91a

(166)K.E.D,Nr.584,S.91b

38-ALİ OĞLU HÜDAVERDİ MESCİDİ(167)

Kalenderhane mahallesindedir ve Kapıcı Hüseyin evlâdlarına şart edilmiştir.Kasaplar çarşısındaki dükkânlar bu mescide vakfedilmiştir.

39-HAMZA OĞLU HACI VAKFI (168)

- 1.İki arsa ile birlikte Gerdes Bağı.Geliri 1584'de 300 akçedir.
- 2.1584 de geliri 100 akçe olan bir ev ile etrafında üçte bir hisse.
- 3.Evin yakınında bir bağ.1584 de geliri100 akçedir.Vakfın 1584 de geliri toplam 500 akçedir.

40-ABDULKERİM OĞLU HACI EMİR VAKFI(169)

Kur'an okumak maksadıyla altı hafıza şart edilmiştir.

- 1.Kayseriye bağlı Dadasun köyü malikânesi.Geliri 1584 de 6000 akçedir.Öğrün dışında nakit gelir.5400 akçedir.Bundan altı hafıza yedi sehim ayrılmıştır.Bu da 3150 akçedir.

41-MUTEBERE VAKFI(170)

- 1.Karaüyük mezraası.
- 2.Ağcain Kışlası mezraası.
- 3.Yanmaluca mezraası.
- 4.Kemer " "
- 5.Ağca " "

Bu mezraaların gelirleri 1584 de 5950 akçedir.

42-KUTLU DEĞİN HATUN TÜRBESİVAKIFLARI(171)

- 1.Kayseriye bağlı Çırgalan köyü.
- Malikânesinin geliri 1584 de 5282 akçedir.

---

(167)K.E.D.Nr.584.S.91b

(168)K.E.D,Nr.584.S.91a

(169)K.E.D,Nr.584.S.91b

(170)K.E.D,Nr.584.S.92a

(171)K.E.D,Nr.584.S.92b

Türbede mütevellî ve hafızlar çalışmaktadır.Tamamı altı hisse olan gelirden beş hissesi hafızlara bir hissesi kandilciye ayrılmıştır.

43-KIÇI CELÂL TÜRBEİ VAKIFLARI(172)

1.Kayseriye bağlı Boranlı köyü(Melik köyü yanındadır)malikânesi.

44-MERCAN YUSUF VAKFI(173)

Defter harap olduğundan tam okunamamıştır.Senelik 100 akçe geliri vardır.

45.MERCAN YUSUF OGLU AYMİRZE VAKFI(174)

Kayseriye bağlı Zendidere köyünden bir değirmen devamı silinmiş olduğundan okunamamıştır.

46-HIZIR İLYASLIK VAKFI(175)

Pazar köyüne bağlı Ilıcak mezraası.Geliri Ahmedik Kale mescidine tahsis edilmiştir.

47-ÇEŞME VAKFI(176)

Bu çeşme Kalenderhane mahallesi civarındadır.

Kenas suyunun Til(177)mer'asından bu çeşmeye doğru akması tavîn edilmiştir.Çavuşoğlu Mustafa su resmi için her yıl bahçesinin mahsulünden elli akçelik geliri bu çeşmenin ihtiyaçlarına vakfedmiştir.

48-ABDÜLVAHİD EVLÂDI VAKFI(178)

Kayseriye bağlı Mancusun köyünün tamamı 12 sehîm olan malikânesinin,üç sehîminin 1584 de geliri olan 216 akçe bu vakfın geliri ni teskil etmektedir.

49-ŞEMSEDDİN ÇELEBİ EVLÂDI VAKFI(179)

1.Kayseri'ye bağlı Deke köyü malikânesi.1584 de geliri 2610 akçedir.

(172)K.E.D,Nr.584.S.92b

(173)K.E.D,Nr.584.S.92b

(174)K.E.D,Nr.584.S.92b

(175)K.E.D,Nr.584.S.93a

(176)K.E.D,Nr.584.S.93a

(177)Kayserinin Til köyünün eski adı

"Manayı"dır.Bkn.T.Özgüç,M.Akok,

Üç Selçuklu Abidesi Bel.1958 S.25

(178)K.E.D,Nr.584.S.93b

(179)K.E.D,Nr.584.S.93b

- 2.Salur mezraası.
- 3.Ağcakilise mezraası.
- 4.Bozan mezraası.
- 5.Kilisecik köyünden bir arsa
- 6.Gömeçhisar.

50-ALEMEDDİN KAYSER EVLÂDI VAKFI(180)

- 1.KAYSERİ'nin kazası Çıra'ya bağlı,Kayacık mezraası.1584 de geliri 432 akçedir.
- 2.Şeyh,Emir,Melik Gülbeg ve Hative adlarındaki şahısların mülkleri.
- 3.Adı okunamayan bir köyün malikânesinin yarısının geliri 1584 de 1678 akçedir.
- 4.Kayseri dışında iki arsa.
- 5.Talas yolunda bir arsa.
- 6.Talas köyü yakınında bir arsa.

51-HASAN KETHÜDA EVLÂDI VAKFI(181)

- 1.Ökçeagıl mezraasının yarısı.Geliri 1584 de 300 akçedir.
- 2.Kurdini mezraasının yarısı.
- 3.Sarıgöl mezraasının yarısı.Geliri 300 akçedir.
- 4.Tamamı on iki sehmi olan Abdi mezraasının bir sehmi.Geliri 50 akçedir.
- 5.Eynecikler nahiyesinde bir bağ.

52-ABDURRAHMAN ÖĞÜM HOCA KUÇUK AHMED EVLÂDI VAKFI(182)

- 1.Akin köyü.1584 de gelirinin üçte biri olan 1200 akçe.
- 2.Malya nahiyesine bağlı Uyumağaç köyü.1584 de gelirinin üçte

---

(180)K.E.D,Nr.584.S.93b
(181)K.E.D,Nr.584.S.94a
(182)K.E.D,Nr.584.S.94a

biri olan 240 akçe.

3.Karakaya köyü.1584 de gelirin üçte biri olan 200 akçe.

4.Mermehe köyü.1584 de gelirinin dörtte biri olan 925 akçe.

Vakfın geliri 1584 de toplam 3200 akçe.

53-ŞEYYAD ABDİ VAKFI(183)

Kur'an okunması ve müslüman çocuklarının öğrenmesi şart edilmiştir.

1.Sekban talimi için kenar mahalledeki evler vakfedilmiştir.

2.Aynı kenar mahalledeki evler mektep olarak kullanılması için vakfedilmiştir.

3.Kayseriye bağlı Salguma köyündeki bütün değirmenler bu vakfın gelirleri arasındadır.DeFTER harap olduğundan geriye kalan kayıtlar okunamamıştır.

54-AHİ BEDREDDİN MAHMUD VAKFI(184)

Kayıtlar harap durumda olduğundan okunamamıştır.

55-ABDÜLKERİM OĞLU HACI EMİR VAKFI(185)

DeFTER harap olduğundan okunamamıştır.

56-HACI HÜSEYİN OĞLU HACI HASAN VAKFI(186)

Kayseri'de Hasabetli mescidinde Kur'an okunması şart edilmiştir.

VAKFIHARI

1.Malya nahiyesinde Sağrasıbüyük mezraası.Geliri 1584 de 2000 akçedir.Bu mezraanın gelirinin yarısı yukarıda sözü geçen mescidin imamına yarısı ise müezzine ayrılmıştır.

2.Etlik Pazara yolunda bulunan Uzunçarşı'da bir dükkan.Geliri

1584 de 100 akçedir.Gelirin yarısı mescidin imamına yarısı da

(183)K.E.D,Nr.584.S.94a

(184)K.EdD,Nr.584.S.94a

(185)K.E.D,Nr.584.S.94a

(186)K.E.D.Nr.584.S.94b

kandilcisâne tahsis edilmiştir.

57-KINIK ŞEYH ZAVİYESİ VAKIFLARI(187)
Kaviye Dıraralı köyündedir.

1.Kayserinin Köstere nahiyesine bağlı Dıraralı köyü.Bu gün Kayserinin Felâhiye ilçesine bağlı"Darılı" adında bir köy vardır. Bu isim Dıraralının zamanla değişmiş şekli olabilir.Geliri 1584 de 4000 akçedir.

2.Aynı köyün yakınında Berdin mezraası .Geliri 1584 de 100 akçedir.

3.Cevher köyü.Geliri 480 akçedir.

4.Sıralar mezraası.Geliri 100 akçedir.

5.Bayramyurdu mezraası.Geliri 200 akçedir.

6.Başotmuş mezraası.Geliri 200 akçedir.

7.Karasuluca mezraası.Geliri 200 akçedir.

Zaviyenin geliri toplam 5280 akçedir.

58-( )SÜLEYMAN EVLADI VAKFI(188)

Gürmay Köyünün malikânesi(Eski defterde"bulunmadı"şeklinde kaydedilmiştir.)

Hacılar köyüne gâden yoldan Ballucakaya başandan"Çankırı ve Kozluca kapısından,Dumkaya ve Karakaya üzerindeki bağ ve arazilerini gelirleri Seyyid Şeyh İbrahim Tennuri(oğlu)Seyyid Şeyh Lütfulla için (belki cüz okunmak için)vakfedilmiştir.

---

(187)K.E.D,Nr.584.S,94b

(188)K.E.D,Nr.584.S.95a

SONUÇ

Bilindiği gibi,devletler silahla kurulur.İktisadi ve ictimai müesseselerle devamlılığı sağlanır.Türklerin kurmuş olduğu iktisadi ve ictimai teşkilâtlar devletin devamlılığını sağladıkları gibi,o dönem hakkında bize en sağlam kaynak görevi yapmaktadır.

Bir toplumun devlet hayatı için siyasi kuruluşlar esas olmakla birlikte,o toplumun medeniyet alanındaki yerini sosyal ve kültürel gelişmeleri gösterir.Türk Tarihini sosyal ve kültürel belgelerine dayanarak tanır ve tanıtırsak dünya medeniyeti içinde milli payımız olduğunu göstermiş oluruz.

Türkler İslâmiyeti kabul ettikten sonra,XI.yüzyıldan itibaren,hem devletin hem de vakıfların tesis ettikleri pek çok mimari eserler meydana getirmişlerdir.Biz,bu eserleri milli varlığımızın devamı için korumaya ve dünyaya tanıtmaya mecburuz.

Toplumumuzun ekonomik,kültürel ve sosyal tarihinin aydınlanmasına katkıda bulunacak en önemli kaynaklardan birisi olan"Evkaf Defterleri"nin transkripsiyon ve değerlendirilmesini esas alan bu çalışmanın hedefine varması ve bundan sonraki çalışmalara öncülük etmesi tek temennimizdir.

BİBLİYOGRAFYA

Akok Mahmud, Özgüç Tahsin: Uğ Selçuklu Abidesi, Belleten 1958.

Aslanapa, Oktay: Yüzyıllar Boyunca Türk Sanatı. (14.yy). İstanbul 1977.

Bakırer, Ömür: 13ve 14.yüzyıllarda Anadolu Mihrapları. Ankara 1976.

Baltacı, Cahit: Osmanlı Medreseleri, İstanbul 1976.

Cahen, Claude: Pro-Ottoman Turkey, İstanbul 1979.

Çayırdağ, Mehmet: Kayseri'de Kitâbelerden XV ve XVI.Yüzyıllarda Yapıldığı Anlaşılan İlk Osmanlı Yapıları. Vakıflar Dergisi, XIII.

_____ : Kayseri'de Selçuklu ve Beylikler Dönemine Ait Bazı Kifâbe ve Mezar taşları. Tarih Dergisi, S. XXXIV 1984

_____ : Kayseri'nin İncesu İlçesinde Şeyh Turessan Zaviyesi, Belleten, S.174

Darkot, Besim: Kayseri, İ.A.

Edhem, Halil: Kayseri Şehri, Hazırlayan Kemâl Göde Ankara 1982.

Eflâkî, Ahmed: Ariflerin Menkıbeleri, Hazırlayan Tahsin Yazıcı, Ankara 1954

Hoca Keâlettin. Keâttovarih, Ankara 1976

İbn Bibi: Anadolu Selçukluları Tarihi, Çev.M.Nuri Gençosman. Ankara 1941

İnan, Afet: Kayseri Gevher Nesibe Şifaiyesi, Ankara 1969

Jehning, R: Kayseri, Encyclopedia of Islâm.

Karamanet, Ke âlettin: Erciyes Kayseris, Kayseri 1934

Kaymaz, Nejat: Pervane Muineddin Süleyman, Ankara 1970

Kramers, J.H: Muineddin Süleyman: İ.A.

Köprülü, Muâ: Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar. Ankara 1976

Kuran, Abdullah: Anadolu Medreseleri. Ankara 1969

Mehmet, Süreyye: Sicilli Osmanî 1308.

